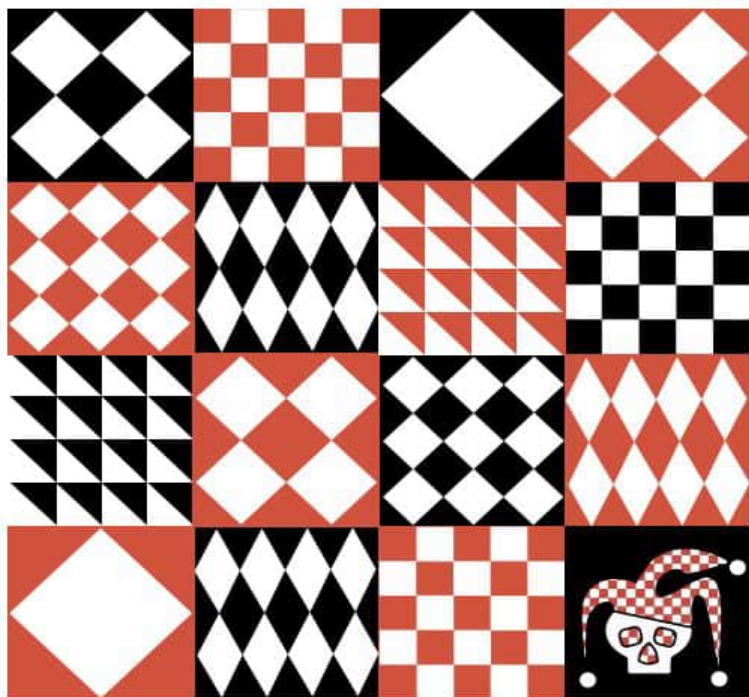

SEBESTYÉN ABA

YORICK STUDIO 20

TEATRUL CA MIJLOC DE DIALOG INTERCULTURAL

STUDIA ARTIS

UArtPress

© UArtPress, 2026

© Sebestyén Aba, 2026

Universitatea de Arte din Târgu Mureș

Editura UArtPress

Director: Traian Penciu

Târgu Mureș, str. Köteles Sámuel nr. 6

540057, România

web: uartpress.ro

STUDIA ARTIS

Seria Școlii Doctorale a Universității
de Arte din Târgu Mureș, nr. 24

ISSN: 2734-8210

(ediție online pdf)

ISBN 978-630-6713-14-1

SEBESTYÉN ABA

YORICK STUDIO 20

**TEATRUL CA MIJLOC DE
DIALOG INTERCULTURAL**

Cuprins

YORICK STUDIO.....	9
Bastioanele cetății transformate în teatre	10
Yorick și mirarea continuă asupra vieții.....	13
Etapă de căutare. Spectacole experimentale în spații neconvenționale	14
Teatrul ca mijloc de dialog într-o societate multiculturală.....	16
20/20 și vindecarea prin dialog a traumelor trecutului.....	17
Radiografierea prin teatru a problemelor din Ardeal:	
Flori de Mină, Beznă de Mină.....	19
Reconcilierea prin teatru: MaRo, Țara Zânelor	21
Teatrul ca mijloc de investigare a trecutului: Disparații,	
Voiam să mă revolt cu voi, Alaska	23
Temele fierbinți ale momentului.....	29
Yorick FEST – ediția pilot	31
Dialog intercultural prin prisma muzicii și a poeziei contemporane.....	34
Un public în spiritul Yorick: mereu curios.....	35
Spectacole produse și co-produse de Yorick Studio 2005-2026:.....	36
1. Nasztaszja Filippovna / Nastasia Filippovna	36
2. Kés a tyúkban / Cuțite în găini.....	38
3. Sóska, sültkrumpli / Măcriș, cartofi prăjiți	39
4. Alvajáró románca / Romanța somnambulă	42
5. Számvetés / Bilanț	44
6. Hair	44
8. Virágot Algernonnak / Flori pentru Algernon	48
9. Téli kert / Grădina de iarnă	49
10. Stop the Tempo.....	50
11. Apokrif / Apocrif	52
12. 20/20	53
13. A tér - Spațiul	60
14. Finito - Magyar zombi / Zombi maghiar	61
15. Fedél nélkül / Fără adăpost	63
16. Bányavirág / Flori de mină	64
17. Bye-Bye Amerika!	67
18. Bányavakság / Beznă de mină.....	68
19. Romania 21	72
20. Bucharest Calling	73

21. Szeretik a banánt, elvtársak? / Vă plac bananele, tovarăși?	74
22. Dózsa	76
23. Egyszeröt / Unu ori cinci	77
24. Antosa	79
25. Sztrodzsegon / Strodjeron	79
26. Tündérország / Țara zânelor.....	81
27. MaRó	82
28. Hentesek / Măcelarii	83
29. Papírrepülők / Avioane de hârtie	85
30. Sminkszoba / Camera de machiaj	86
31. Plazma / Plasma.....	88
32. Egy csütörtökön történt / S-a întâmplat într-o joi	89
33. Kór-Társak / Contemporanii	89
34. Eltűntek / Dispariții	90
35. Borderline	94
36. Lázadni veletek akartam / Voiam să mă revolt cu voi	96
37. Nem történt semmi / Nu s-a întâmplat nimic	98
38. Lélekfitness / Fitness pentru suflet - concert-spectacol.....	101
39. PerAmoremDei.....	101
40. Négy és fél / Patru și jumătate	102
41. Bohócöröklét / Veșnicie de clovn	103
42. Alaszka / Alaska	103
43. Egy diktátor születése / Nașterea unui dictator	106
44. Union Place	110
Testimoniale Yorick.....	111
Gianina Cărbunariu, regizor și dramaturg	111
Berekméri Katus, actriță.....	113
Dorottya Nagy, actriță.....	114
Árpád Tóth, actor, regizor.....	114
Enikő Szilágyi, actriță.....	116
Kovács Levente regizor, profesor universitar	117
Kovács Botond, actor	119
Csép Zoltán, teatrolog.....	121
Barna Bányai Kelemen, actor.....	122
László Csaba, actor.....	123
Nagy B. Sándor, teatrolog, jurnalist:	126
Alin Zaharie, jurnalist.....	129

Vajda György, jurnalist.....	131
Henn János, actor.....	133
Székely Csaba, dramaturg	136
Laurențiu Blaga, dramaturg, regizor.....	138
Demény Péter, scriitor.....	140
Valentin Covaciu, jurnalist.....	140
Barabás Olga, regizor și dramaturg	141
Elise Wilk, dramaturg.....	142
B. Fülöp Erzsébet, actriță.....	146
Kaáli Nagy Botond, teatrolog și jurnalist.....	148
Iulia Popovici, critic de teatru.....	149
Claudiu Groza, teatrolog	150
Sorin Crișan, profesor universitar, teatrolog.....	151
Anexa-Afișe Yorick Studio 20.....	155

YORICK STUDIO

Anul 2004, când am început să studiez la Masteratul de Regie în cadrul Universității de Arte din Târgu Mureș, a fost și anul în care am pus bazele Studioului Yorick, am înființat Asociația Culturală Yorick și am aplicat cu primul proiect la concursul organizat de Administrația Națională a Fondului Cultural din Ungaria, pentru primul spectacol al teatrului independent nou înființat. Noul teatru avea ca sediu un spațiu neconvențional: subsolul Bastionului Măcelarilor din Cetatea Târgu Mureș. Izvorând din firea mea neliniștită, curioasă, predispusă la experimente și probabil pentru că eram nemulțumit de ceea ce se întâmpla la vremea aceea la Teatrul Național din Târgu Mureș, în structura tuturor teatrelor instituționalizate, în 2004 am întemeiat un teatru independent. Iar noul teatru – fidel venerației și admirației față de clovni – l-am botezat Yorick Studio (Yorick Stúdió).

Astăzi, *Yorick Stúdió* este unul dintre cele mai longevive teatre independente din țară.

Până în prezent, am colaborat cu peste 250 de artiști de diferite etnii și naționalități și am produs spectacole de referință, prezentate la numeroase festivaluri din țară și străinătate (Ungaria, SUA, Marea Britanie, Serbia, Polonia, Belgia) și recompensate cu premii importante. Pe lângă promovarea dramaturgiei contemporane române și maghiare și atragerea unui public de diferite etnii, urmărim și câștigarea și menținerea unui public tânăr (elevi și studenți) prin noutatea și originalitatea demersurilor artistice și a temelor actuale și relevante din spectacolele noastre. Experiența acumulată în peste 20 ani de activitate ne-a arătat că dialogul pe care l-am lansat a apropiat publicul de etnii diferite din punctul de vedere al culturii. În prezent avem spectatori fideli de ambele etnii, toate spectacolele noastre fiind supratitate. În acest spirit, continuăm să construim

un public care frecventează produsele ambelor culturi. Tinerii constituie grupul țintă a spectacolelor realizate de Yorick Studio. Prin temele propuse de spectacolele prezentate în microstagiiune, le oferim acestora un spațiu de dezbatere pentru probleme relevante cu care se confruntă și care nu sunt abordate nici în familie, nici la școală.

Activitatea Yorick este centrată pe câțiva piloni importanți: dialog intercultural, supratitrări în română și maghiară pentru fiecare spectacol, echipe mixte de creatori, comisionarea dramaturgilor români și maghiari de a scrie texte noi, teme actuale și curajoase, multilingvism.

Bastioanele cetății transformate în teatre

Apariția, la începutul anilor 2000, a teatrelor independente în bastioanele Cetății Târgu Mureș reprezintă un caz de pionierat în managementul cultural din România. Contextul s-a conturat dintr-o suprapunere fericită de nevoi: o cetate istorică aflată în degradare care trebuia revitalizată, o comunitate artistică locală efervescentă (generată de Universitatea de Arte) și o deschidere administrativă strategică din partea Primăriei Municipiului Târgu Mureș.

La acea vreme, multe bastioane erau abandonate, folosite ca depozite sau neutilizate.

În paralel, absolvenții secțiilor române și maghiare ai Universității de Arte din oraș nu aveau unde să profeseze în afara teatrelor de stat (Teatrul Național și Teatrul Ariel), care aveau locuri limitate. Împreună cu colegii români am căutat spații neconvenționale pentru a propune un model alternativ de teatru: independent, axat pe dramaturgie contemporană și proiecte multiculturale. Primăria a înțeles că o cetate medievală

poate fi salvată și reintrodusă în circuitul turistic cel mai eficient prin cultură vie. În loc să lase bastioanele goale, municipalitatea a decis să ofere aceste spații asociațiilor culturale prin formule de parteneriat.

Proiectele multiculturale desfășurate de-a lungul anilor au transformat teatrul independent dintr-o formă de divertisment într-un instrument de diplomatie comunitară. Într-un oraș cu un istoric etnic sensibil, am abordat frontal conviețuirea dintre români și maghiari prin mai multe spectacole care să unească aceste comunități, transformând spațiul independent într-un laborator de traducere și cunoaștere reciprocă.

Spațiul pe care l-am creat și proiectele care au luat naștere acolo în primii ani răspundeau la o necesitate care exista în oraș și anume de a crea o alternativă, puțin mai experimentală, la spectacolele Teatrului Național. Cu toate că aveam foarte mult de lucru ca actor și cadru asociat al Universității de Arte, am simțit împreună cu colegii mei nevoia de a crea un spațiu teatral de tip atelier, unde ne putem dezvolta noi, actorii tineri, care ne doream altceva decât ne poate oferi teatrul unde lucram. La Teatrul Național nu se prea montau atunci texte contemporane și spectacolele erau destul de convenționale. Noi ne doream experiment, ne doream să riscăm, ne doream texte contemporane, care să vorbească despre lumea de astăzi.

Yorick Studio a fost înființat la doi ani după nașterea, la UNATC, a fenomenului *DramAcum*- grupul de tineri regizori format în 2002 din Andreea Vălean, Gianina Cărbunariu, Radu Apostol, Alexandru Berceanu și Ana Mărgineanu care și-a propus revitalizarea teatrului românesc și reconectarea lui cu teatrul lumii, prin texte dramatice proaspete, racordate la realitate, care să poată fi reprezentate scenic prin alte mijloace decât cele impuse de conservatorismul ideologic și formal al comunității teatrului tradițional autohton. Apariția grupului a fost esențială în schimbarea direcțiilor de percepție și concepție teatrală moștenită înainte de 1989, aducând teatrului un public nou, spații noi, o relație mult mai directă cu realitatea.

Și în orașul Târgu Mureș fusese creat un context pentru apariția dramaturgiei noi și teatrul de căutare și experiment, care să acorde prioritate legăturii cu realitatea în schimbare a României postcomuniste: fundația *Dramafest*, înființată în anul 1997 de către dramaturgul Alina Nelega. Orientat spre producerea textului nou de teatru, *Dramafest* și-a propus (și în mare parte a realizat) obiective ambițioase: constituirea unei rețele de parteneriate locale, naționale și internaționale, printre care Teatrul Ariel, Teatrul Național Târgu Mureș, Universitatea de Arte Târgu Mureș, Ministerul Culturii, Royal Court, British Council etc, lansarea de dezbateri naționale, organizarea de concursuri de dramaturgie care propun o schimbare de abordare, Festivalul Internațional de Dramaturgie Nouă - *Dramafest*. Unul dintre cele mai mari merite ale *Dramafest* a fost că a fost prima inițiativă care a pledat pentru un nou mod de lucru în teatru, prin includerea dramaturgului ca membru activ al echipei de scenă. *Dramafest* a început printr-un concurs de piese de teatru, urmând ca regizorii care decideau textele câștigătoare să le și monteze în teatrele românești de repertoriu, producțiile urmând a fi reunite, împreună cu alte spectacole internaționale, în primul festival de gen din România, care a avut loc la Târgu Mureș în 1998.

În același timp, la etajul Bastionului Măcelarilor, Nicu Mihoc și Theo Marton, actori ai Naționalului, Compania Liviu Rebreanu, înființau în 2004 Teatru 74. Elanul și entuziasmul lor m-au inspirat foarte mult să deschid un spațiu similar și cu spectacole în limba maghiară. Am împărțit ani de zile același bastion, am petrecut ore întregi împreună pe scările Primăriei din Târgu Mureș pentru a depune proiecte pentru spațiile noastre și a obține finanțare, am discutat nopți în șir despre teatru. Există o eferescență nu numai pe plan național, ci și în Târgu Mureș.

În aceeași perioadă, datorită *dramAcum*, și în dramaturgia contemporană românească a început să se simtă o schimbare netă de direcție- atât prin subiectele abordate, cât și prin structuri neconvenționale un limbaj viu, autentic, dur, lipsit de metafore.

În acea perioadă am început să citesc teste contemporane maghiare și române- doream să mă dezvolt atât ca actor, cât și ca regizor, jucând și regizând în spectacole pe text nou. Era nevoie de un spațiu similar și în limba maghiară, de un atelier unde să nu existe presiunea timpului și a banilor, unde poți să gafezi, să greșești, să o iei de la capăt, să încerci, să experimentezi cu adevărat, să riști fără presiunea consecințelor.

Yorick și mirarea continuă asupra vieții

Yorick a fost bufonul de la curtea regelui Danemarcei. El apare doar sub forma unui craniu descoperit de gropari în cimitir. În anul 1996, când am absolvit Actoria la Facultatea de Teatru a Universității de Arte, fiecare student trebuia, pe lângă lucrarea de licență, să prezinte o monodramă, un one-man-show. Atunci, profesoara mea de vorbire artistică și improvizație Illyés Kinga mi-a dat o poezie care se numea *Sărmanul Yorick*. În această poezie, Yorick îi vorbea lui Hamlet și nu invers. Asta m-a inspirat foarte mult și astfel mi-am construit propria monodramă, îmbinând monoloage din Shakespeare (chiar și a unor personaje feminine), sonete și această poezie, iar eu îl interpretam pe Yorick. Atunci când am înființat teatrul independent, am decis ca numele lui să fie Yorick: un craniu pe care să-l umpli cu viață, cu dramă, cu veselie, cu tot ce înseamnă pentru noi esența bufonului. Pentru mine, esența bufonului este mirarea continuă asupra vieții și asupra a tot ce ne înconjoară. Acesta este și țelul pe care îl urmăresc acum, firul roșu care leagă toate spectacolele realizate vreodată în acest spațiu și totodată filosofia din spatele Studioului Yorick. Și tot ceea ce înseamnă teatrul contemporan, teatrul experimental, teatrul care reflectează asupra vieții actuale și a tot ce ne înconjoară, reflectează asupra societății și a vieții cotidiene.

Etapa de căutare. Spectacole experimentale în spații neconvenționale

Dacă ar fi să împart în mai multe etape activitatea Studioului Yorick de-a lungul anilor, atunci prima etapă ar fi una de căutare. În primii ani de la înființare, concepția și misiunea noastră nu ne era încă suficient de clară. Eram doar atrași de tot ceea ce înseamnă nou, experiment.

Prima premieră a avut loc la 30 mai 2005 cu spectacolul *Nastasia Filippovna* de Andrzej Wajda, în regia lui Kövesdy István. Piesa a fost scrisă după romanul lui Dostoievski, *Idiotul*, iar Wajda a dramatizat povestea cu un fel de tehnică flash back. Are numai două personaje, diabolicul Rogojin și angelicul Mășkin, cei doi adoratori rivali ai Nastasiei Filippovna. Piesa debutează cu adevărat de acolo unde se sfârșește romanul: Rogojin, îndrăgostitul damnat, o ucide pe nefericita damă cu camelii care a fugit de la altar și o ascunde în casa lui, însă deodată are un vizitator în persoana lui Mășkin, cu care apoi vor priveghea lângă moarta Nastasia Filippovna. Astfel se dezlănțuie nebunia. Când am început repetițiile la spectacol, tocmai aceasta a fost problema noastră capitală. Cum se poate juca nebunia? Cum se poate reda, dezvălui o minte rătăcită? Unde se află granița dintre iubirea cristică și idiotism? Cum pot doi rivali cu individualități atât de contrastante priveghea alături lângă cadavrul femeii adorate?

Pentru că sunt într-adevăr frați? Da. Opera de referință, textul romanului relevă strania lor fraternitate. Un astfel de exemplu e întâlnirea lor pe tren. Încă atunci se trezește în ei o simpatie reciprocă stranie, care se concretizează apoi în solidaritatea fraternă, în schimbul de crucifixe. Pentru că sunt într-adevăr una? Cele două fețe ale aceleiași individualități? Da.

Regizorul, Kövesdy István, a văzut și a descoperit cheia punerii în scenă a spectacolului în această relație. Ei sunt într-

adevăr unul. Unul e nebun, celălalt sfânt. Doi clovni. Unul alb, celălalt roșu. Un tandem inseparabil.

Pe prințul Mășkin, adică pe clovnul alb, l-a jucat Veress Albert, pe clovnul roșu, adică Rogojin, l-am jucat eu. Originalitatea spectacolului constă în alternarea bruscă a scenelor cu situații reale cu glumele subtile ale perechii de clovni. Nebunul Rogojin îl târăște în cameră cu patimă criminală pe îngrozitul Mășkin, ca să-i arate cadavrul Nastasiei ucise, însă acesta (ca efect al celor văzute) e în pragul leșinului. Rogojin încearcă să-l țină în picioare pe Mășkin, pornește muzica și începe și prima bufonadă. Cum poți să interpretezi un nebun? Poate așa. Munca extrem de incitantă a avut ca rezultat un spectacol extrem de viguros, original și ca limbaj scenic. Coregraful spectacolului, a fost Liviu Matei, împreună cu care am cizelat precis fiecare gag, mișcare, bufonadă. Încă de la prima repetiție vorbeam toți aceeași limbă, căci în urma noastră se afla deja un lucru foarte bine făcut, un spectacol de succes: Amadeus. Firește, controversile obligatorii, pe viață și pe moarte, creative, n-au lipsit nici acum, dar convingerea mea e că numai astfel se pot realiza spectacole sincere, curate.

Următoarele producții au fost *Cuțitul în găină* de David Harrower în regia lui Harsányi Zsolt, și mai multe piese contemporane maghiare.

În anul 2008, a fost montată prima piesă românească din repertoriul Yorick, și de aici a apărut ideea dialogului intercultural prin prisma teatrului, care avea să marcheze următorii 15 ani de activitate a acestui spațiu independent și care constituie și astăzi principala sa misiune.

2008 a fost Anul European al Dialogului Intercultural și atunci am aplicat la Ministerul Culturii din București și am luat finanțare pentru trei spectacole: *Paravariete*, de Tasnádi István, *Grădina de iarnă* a scriitorul târgumureșean Láng Zsolt (redactorul revistei culturale Látó) și *Stop the tempo* de Gianina Cărbunariu. Textul, scris în 2003, problematizează debusolarea și lipsa de perspective a generației născute în apropierea

anilor 80. Sunt tineri care și-au trăit copilăria în ultimii ani ai comunismului, plini de privațiuni, și a devenit un manifest al unei generații revoltate. M-a atras faptul că vorbește despre oameni de azi, dintr-o lume de azi, cu un limbaj de azi, fiind extrem de autentic tocmai pentru că problematizează chestiuni care privesc o generație întreagă. A fost prima dată când am lucrat cu un dramaturg de scenă, iar spectacolul a constituit prima mea colaborare cu Boros Kinga. Fiind un text despre anarhie, am introdus și o serie de song-uri. Textul original conținea poezii contemporane de Marius Ianuș, iar pentru spectacolul în limba maghiară am căutat texte contemporane maghiare care să stea la baza song-urilor compuse de Kónya-Ütő Bence, care atunci era studentul meu la actorie.

Teatrul ca mijloc de dialog într-o societate multiculturală

Târgu Mureș este un oraș emblematic pentru conviețuirea comunităților română și maghiară, unde există două profiluri culturale distincte. În realitate, aceste etnii trăiau însă separat-existau două secții la Teatrul Național și la Teatrul Ariel- una în limba română și cealaltă în limba maghiară, dar neexistând supratitrări, publicul maghiar nu mergea la spectacolele în limba română și vice-versa. Încă de la început am identificat nevoia unui dialog între aceste două comunități și am realizat că doar cultura le poate apropia. Astfel, întreaga noastră activitate este centrată pe dialogul intercultural, teatrul producând constant spectacole pe texte noi ale unor dramaturgi contemporani români și maghiari. Mi-am dat seama că trăim paralel. Comunicăm, dar dacă vrem să ne cunoaștem cu adevărat, nu este suficient. Atunci ne-am gândit să facem noi primul pas către populația majoritară. Și cel mai sincer lucru mi s-a părut să comunicăm prin cultură. În 2008 încă nu aveam supratitrări, dar în 2009,

cu ocazia premierei spectacolului 20/20 de Gianina Cărbunariu, care a constituit o bornă foarte importantă în dezvoltarea noastră, am introdus pentru prima dată supratitrare.

Ideea unei colaborări în care Cărbunariu să participe nu doar ca dramaturg ci și ca regizor în proiectele Yorick datează de atunci. Datorită acestei invitații, regizoarea, considerată una dintre cele mai interesante figuri ale teatrului românesc de azi, a lucrat pentru prima oară pe o scenă în afara Bucureștiului.

Gianina Cărbunariu a fost interesată să monteze la Yorick și a spus că ar vrea să facă un spectacol pentru comunitate, un spectacol despre Târgu Mureș, despre un capitol important din istoria orașului, despre ce a marcat foarte tare orașul. Atunci ne-am gândit la conflictele interetnice din 20 martie 1990, când între populația română și cea maghiară s-a stârnit un conflict artificial care ulterior a degenerat în lupte de stradă. Foarte mulți maghiari au părăsit atunci orașul, iar de atunci s-a rupt comunicarea între cele două populații.

20/20 și vindecarea prin dialog a traumelor trecutului

Astfel a fost creat spectacolul 20/20, un spectacol de referință la nivel național, care a avut o influență foarte mare asupra felului de a face teatru în România. Regizoarea Gianina Cărbunariu a adus pe scenă o echipă bilingvă de actori (români și maghiari) pentru a vorbi deschis, pe baza unor interviuri reale, despre evenimentele violente din martie 1990 de la Târgu Mureș. Spectacolul a propus vindecarea prin dialog, nu prin ignorarea trecutului. În oftalmologie 20/20 definește acuitatea vizuală perfectă. Spectacolul focalizează subiectul, pentru ca apoi cu toții, actori și public, să vorbim despre el.

20/20 de Gianina Cărbunariu a avut premiera în octombrie 2009 și a participat la festivaluri din țară (Festivalul Dramaturgiei Românești de la Timișoara, Festivalul Internațional de Teatru de

la Sibiu, Festivalul Național de Teatru "I.L. Caragiale", Festivalul Atelier de la Baia Mare etc.) și din străinătate (Festivalul New Drama din Budapesta, Festivalul Internațional de la Novi Sad, Festivalul Dialog de la Wrocław, la London International Festival of Theatre în timpul Olimpiadei Culturale, la festivaluri de teatru din Ungaria: Pécs, Kiszárda, Debrecen, Eger, Budapesta). 20/20 a participat la Festivalul Național de Teatru din Ungaria (POSZT) și a obținut Premiul special al juriului și Premiul Rivalda acordat de Teatrul Thalia - Budapesta. Obține Premiul acordat de Fundația Szülőföld la Festivalul Teatrelor Maghiare desfășurat la Kiszárda și premiul "Marile Speranțe" acordat de Asociația Internațională a Criticilor de Teatru (AICT) - Secția Română.

Fiecare reprezentație era urmată de o discuție cu publicul – practic discuția cu publicul era parte integrantă din spectacol. Foarte mulți oameni au vorbit atunci cu noi și prin intermediul acestor discuții am cunoscut alte povești. Spectacolul, care a avut peste 50 de reprezentații, le-a dăruit oamenilor un fel de psihoterapie de care aveau nevoie.

20/20 a marcat o bornă importantă în evoluția Yorick Studio, pentru că începând cu acest spectacol au început să vină la sediul din Bastionul Măcelarilor și spectatori români. Spectacolul multilingv (se vorbea în română, maghiară, germană și engleză, fiind unul dintre primele spectacole multilingve din România) se juca cu cinci actori români și cinci actori maghiari și era supratitrat în maghiară, română și engleză. A fost momentul în care mi-am dat seama că este foarte mare nevoie nu doar de supratitrări la spectacole, ci și de astfel de proiecte comune cu echipe de lucru mixte româno-maghiare, pentru un public mixt româno-maghiar, prin care să lansăm o invitație la dialog intercultural.

O altă premieră pe care a reprezentat-o 20/20 este că a avut la bază primul text comisionat de Yorick Studio, care a fost scris pe baza improvizației actorilor, pe baza discuțiilor și interviurilor realizate de echipa artistică cu foarte mulți oameni

de ambele etnii, de mai multe vârste, din diferite zone sociale care au participat sau au fost afectați direct de evenimentele din martie 1990. Practic toată echipa artistică a participat la procesul de documentare. Am fost și în satele din Valea Gurghiului și Valea Nirajului, de unde au venit sătenii români și maghiari pentru a participa la luptele de stradă.

20/20 a fost un punct de cotitură important și o sursă de inspirație pentru mine ca regizor, ca producător și ca manager cultural- mi-am dat seama unde este nevoie să comunicăm prin teatru și ce fel de spectacole trebuie să facem pentru a ajunge la publicul nostru.

Radiografierea prin teatru a problemelor din Ardeal: Flori de Mină, Beznă de Mină

În anul 2011 a urmat o altă întâlnire importantă pentru mine. În cadrul proiectului european *Practică Teatrală în Regiunile de Centru și Nord-Vest* inițiat de Teatru 74, în care 12 echipe formate din dramaturg, regizor, manager, PR, scenograf și actori au trebuit să simuleze 12 companii independente de teatru și să realizeze 12 spectacole- de la scrierea proiectului de finanțare, scrierea textului, realizarea spectacolului și promovarea acestuia- l-am cunoscut pe dramaturgul Székely Csaba și a început o prietenie artistică care datează și astăzi și care a marcat viitorul meu ca regizor, dar și viitorul Studioului Yorick. Eu am fost invitat să particip ca mentor al actorilor în acest proiect, în care ei lucrau la piesa *Flori de Mină*, scrisă de Székely Csaba. Atunci când am citit textul, care tematizează rata sinuciderilor din Ținutul Secuiesc, am decis că trebuie să-l montez neapărat și eu. Pentru că este despre mine, despre zona de unde vin eu- satul Căpeni din zona Baraoltului, unde a existat o mină de cărbune care s-a închis. Cunoștințele mele, rudele mele, prietenii mei, chiar și foști colegi de clasă au lucrat la această mină și au rămas

fără loc de muncă și fără vreo perspectivă în viață. Cunoșteam problemele de acolo, cunoșteam limbajul, viața, atmosfera descrisă în piesă și a fost ca un pumn în stomac.

Spectacolul care a rezultat a fost foarte iubit de public, apreciat de breasla teatrală și invitat la foarte multe festivaluri.

Beznă de Mină, a doua parte din trilogie, a fost montat la Sala Mică a Teatrului Național din Târgu Mureș, mai întâi ca spectacol independent, iar apoi ca coproducție. Era a doua coproducție realizată cu Teatrul Național. Teatrul a venit cu infrastructura și cu resursa umană, noi am venit cu concepția artistică și cu o parte din buget, câștigat prin finanțare AFCN. A fost o situație *win-win*: teatrul s-a ales cu un spectacol de calitate în repertoriu, iar durata de viață a spectacolului a crescut foarte mult. Ca teatru independent, e mai greu să ții în viață spectacole, pentru că după epuizarea fondurilor de la Primărie și AFCN, e foarte greu să te susții doar din bilete de intrare. De asemenea, Yorick funcționează ca teatru de proiecte și nu are actori angajați- în spectacole jucând, în mare parte, actori ai Teatrului Național, iar într-o vreme conducerea Teatrului nu le mai permitea să joace în spectacole independente. Cu *Flori de Mină* am reușit să avem aproape 100 de reprezentații, iar cu *Beznă de Mină* peste 70- spectacolul, care nu mai putea fi jucat deoarece mai mulți actori din distribuție au plecat la alte teatre din țară sau din străinătate, reluându-se cu diferite ocazii și fiind jucat ultimele dăți în 2025, cu ocazia aniversării a 20 de ani de activitate ai Studioului Yorick și în 2026, la Sfântu Gheorghe.

În 2013, l-am rugat pe Székely Csaba să rescrie prima lui piesă, *Vă plac bananele, tovarăși?*, un text care câștigase în 2009 concursul de piese radiofonice organizat de BBC Londra. În textul original erau mai multe personaje, dar eu după ce l-am citit mi-am dat seama că se poate monta și ca text pentru un singur actor și astfel Csaba l-a transformat într-o monodramă.

Spectacolul în regia lui Sorin Militaru s-a jucat la festivaluri din întreaga țară, dar și la Budapesta și în Statele Unite, iar cu ocazia aniversării a 20 de ani de Yorick Studio am

avut a 100-a reprezentație. Un plan de viitor este să joc acest text și în limba română. Colaborarea cu Székely Csaba a continuat și independent de Yorick, fiind invitați să lucrăm atât la Teatrul Național din Târgu Mureș cât și în mai multe teatre din Ungaria, Serbia și Slovacia. Unul dintre cele mai de succes spectacole a fost *10*, realizat la Teatrul Radnóti din Budapesta, care în prezent este un spectacol-emblemă al teatrului, care a ajuns la reprezentația cu numărul 178.

Reconcilierea prin teatru: MaRo, Țara Zânelor

În cadrul proiectului *Dialog intercultural prin prisma teatrului contemporan* am continuat să producem, în fiecare stagiune, câte două spectacole: unul după un text scris de un autor român contemporan (tradus în limba maghiară) și celălalt după un text scris de un autor maghiar, cu echipe de creație mixte. O parte din texte erau deja scrise, celelalte au fost comisionate de Yorick.

Am gândit esența Studioului Yorick ca punct de legătură între Universitatea de Arte (fiind cadru didactic) și Teatrul Național (fiind angajat acolo ca actor). Chiar din primii ani, Yorick a fost un spațiu-rampă de lansare pentru tineri actori, regizori, scenografi, dramaturgi. Și în cursul anilor am dat posibilitatea la sute de tineri absolvenți să deputeze la Yorick.

În fiecare an, am avut altă temă. Am vrut să punem din nou în discuție problema conviețuirii româno-maghiare din Transilvania. Un subiect delicat, evitat decenii la rând, dar trăit cotidian în Târgu Mureș. Astfel, în 2015, cu ocazia împlinirii a 10 ani de activitate, l-am comisionat pe Székely Csaba să scrie un text pe această temă. Am decis să realizăm spectacolul cu un cuplu mixt dramaturg-regizor, și astfel l-am invitat în proiect

pe actorul și regizorul Andi Gherghe. În spectacol se vorbește alternativ română și maghiară, iar distribuția este formată de actori români și maghiari, iar textul de spectacol este compus din scene scurte, înlănțuiri de situații de noncomunicare între români și maghiari.

MaRó vorbește despre bizareriile relațiilor româno-maghiare în zece scene ușor absurde. Întâmplările se petrec în Transilvania, unde se întâlnește mândria etnică și complexul de inferioritate, sentimentele de dominare și nemulțumirile reale, durerea sinceră și umorul, condimentate bineînțeles cu multe gâlcevi și brufțuiei. Jucat atât în română, cât și în maghiară, cu supratitrare în ambele limbi, spectacolul e construit într-o cheie realistă, cu un comic de limbaj și de situație redat savuros.

MaRó a obținut premiul pentru cel mai bun spectacol de comedie, premiul de interpretare feminină și premiul pentru interpretare masculină la Festivalul Comediei Românești în 2016.

MaRó a participat la majoritatea festivalurilor de teatru din România și Ungaria. El încă se joacă, de mai mult de 10 ani, cu toate că între timp s-au mai produs înlocuiri în echipele de actori. Probabil este unul din spectacolele independente cu cea mai mare durată de viață din țară. Se joacă mereu cu sala plină-astfel am putut plăti actorii și spectacolul s-a putut autosușține.

Un alt text comisionat pe tema relațiilor dintre români și maghiari a fost *Țara Zânelor* de George Ștefan, care a pornit de la povestea de viață a unui cuplu interetnic din Tîrgu Mureș. Dramaturgul, George Ștefan, a mers împreună cu regizorul Andi Gherghe la persoanele care trăiseră povestea din spectacol. Astfel, textul pornește de la un fapt real și prezintă povestea unei familii mixte româno-maghiare din Tîrgu-Mureș dezvoltată la nivelul mai multor generații, camuflată într-un conținut epic pe cât de grav pe atât de verosimil. El oferă o nouă perspectivă, încercând să disece caracterul profund uman al problemei interetnice.

Au urmat, an de an, alte spectacole pe texte noi românești și maghiare. Cu ocazia proiectului *Dialog intercultural prin prisma teatrului contemporan*, piesele unor autori români tineri au fost promovate și unui public maghiar. Astfel, au fost pentru prima dată traduse în maghiară texte ca *Romania 21* și *Bucharest Calling* de Peca Ștefan, *Avioane de hârtie* și *S-a întâmplat într-o joi* de Elise Wilk. Toate aceste spectacole, grupate în fiecare stagiune în jurul unei teme comune, au permis atât publicului maghiar cât și celui român să înțeleagă dedesubturile culturii vecine, ele jucându-se cu săli pline pentru ambele comunități.

Teatrul ca mijloc de investigare a trecutului: *Disparații, Voiam să mă revolt cu voi, Alaska*

În 2019, tema a fost migrația. Am provocat două autoare de teatru originare din România, Elise Wilk și Kincses Réka, de etnie germană respectiv maghiară, să scrie câte un text despre cum percep ele migrația din punctul de vedere al celui care a ales să rămână în România, respectiv din punctul de vedere al celui care a ales să plece. Mi-a venit ideea, pornind chiar de la identitatea celor două autoare- Elise Wilk fiind din Brașov, de origine săsească, și locuind în continuare în România și Kincses Réka fiind din Târgu Mureș, alegând să plece din România din cauza evenimentelor din martie 1990, iar în prezent locuiește la Berlin. Ce înseamnă pentru noi, transilvănenii, migrația? Care este perspectiva celui care a plecat și care este perspectiva celui care a rămas în țară?

Disparații de Elise Wilk povestește istoria unei familii de sași transilvăneni, din 1945 până în zilele noastre. Povestea este structurată în trei părți, în jurul a trei perioade cruciale pentru istoria României: 1944-1945 (când a avut loc deportarea etnicilor germani în lagărele de muncă din Uniunea Sovietică), 1989-1990 (Revoluția, urmată de exodul în masă a minorității germane) și

2007 (anul aderării României la Uniunea Europeană). Kathi se vede nevoită să se căsătorească pentru a nu fi deportată în Siberia. La câteva decenii distanță, Martha vrea cu orice preț să plece în Germania, departe de teroarea dictaturii ceaușiste. Emma, în schimb, refuză să-și părăsească țara, deși cadourile primite din Germania o conving că viața poate fi mult mai frumoasă departe de locurile natale. Între aceste suflete feminine se desfășoară o panoramă amplă de speranțe și eșecuri, de sacrificii și iubiri neîmplinite.

În *Borderline (Sărbătoriți Crăciunul cu noi sau înotați acasă)* de Kincses Reka, acțiunea are loc cu o zi înainte de Crăciun, într-un apartament de tip loft aflat în curs de amenajare dintr-un cartier artistic din Berlin. O fiică emigrată și devenită „liberală”, Lujza, și partenerul ei german, un arhitect vegan și ecologist (Filip), primesc vizita părinților fetei sosiți din Transilvania – o mamă conservatoare și un tată avocat care tinde să relativizeze totul. Piesa amestecă elemente tradiționale est-europene (cârnați, piftie, pălincă de prune, amintiri despre conflictul din „Martie Negru” de la Târgu Mureș) cu stilul de viață occidental progresist și faimoasa cultură germană a ospitalității (*Willkommenskultur*). Dialogurile reflectă un mix haotic și realist de limbi: maghiară, germană, română și engleză.

Foarte important este faptul că aceste texte, cu toate că au fost scrise special pentru Yorick Studio, au o existență independentă de spectacolele pentru care au fost create și au stat la baza unor serii de alte spectacole. În *Sărbătoriți Crăciunul cu noi sau înotați acasă* se joacă cu succes la Budapesta, iar *Dispariții* a mai fost montat sau prezentat în spectacole-lectură în România, Germania, Ungaria, Bulgaria, Polonia, Finlanda și Franța, iar în 2002 a fost distins în Polonia cu Premiul Aurora pentru dramaturgie contemporană est-europeană.

Acțiunea piesei *Voiam să mă revolt cu voi*, dramatizare de Barabás Olga după romanul omonim al lui Bódi Attila, care a avut premiera în 2021, se desfășoară în ultimele săptămâni ale dictaturii lui Ceaușescu. Autorul ne dezvăluie cele mai

profunde și întunecate aspecte ale acestei perioade fără speranță, prin ochii celei mai sensibile categorii de vârstă – adolescenții. Trei băieți aflați în pragul examenului de bacalaureat, revoltați împotriva limitărilor vieții de zi cu zi, încep să desfășoare acțiuni împotriva sistemului. Deși motivațiile lor sunt complet diferite – Péter, rebel înăscut, Zoli, conformistul prins între putere și prietenii săi, și Áron, aflat într-un permanent conflict cu lumea și cu el însuși –, succesele de început au asupra tuturor un efect euforizant. Treizeci de ani mai târziu, cu ocazia unei reuniuni de clasă, cei trei sunt nevoiți să se confrunte cu adevăratele consecințe ale faptelor lor. La 30 de ani distanță, când experiența acelei perioade istorice se estompează tot mai mult și tot mai puțini oameni sunt interesați să înțeleagă de ce s-au întâmplat lucrurile și care au fost consecințele acestora, este foarte important să vorbim din nou despre toate acestea. Să ne amintim, să povestim, să reflectăm asupra lor. Să ținem o oglindă în fața noastră.

M-a atras foarte mult la această poveste faptul că este foarte personală. Îl cunosc de mult pe autorul romanului *Voiam să mă revolt cu voi*, Bódi Attila, și am avut ocazia să citesc printre primii textul romanului. Chiar după ce am citit mi-am dat seama că este ofertant pentru scenă și i-am promis lui Attila că o să fac spectacol din acest text. M-am născut la Brașov și am trăit acolo în anii '70 – '80. Am avut cunoștințe și prieteni care au încercat să fugă din țară, unii dintre ei au și reușit. Am avut ocazia să cunosc sistemul din aceea vreme, care a ne-a marcat copilăria și astfel a pus amprenta asupra vieților noastre. Am realizat un spectacol care te poartă într-o călătorie prin timp, unde ai ocazia să te revezi ca adolescent din anii '80, cu idealurile, ambițiile dar și cu greșelile de odinioară. Este un spectacol care reunește și provoacă la dialog toate generațiile dintr-o familie despre sistemul de atunci, despre condițiile de trai din aceea vreme.

La premieră am crezut că spectacolul o să aibă impact mai ales asupra generațiilor care au trăit în comunism, dar după câteva reprezentații am început să ne dăm seama că vin la spectacol din

ce în ce mai mulți tineri cu părinți, cu bunici și după spusele lor, au stat ore întregi după spectacol și au vorbit despre vremurile din trecut. Astfel, spectacolul a căpătat și un caracter de lecție de istorie alternativă. Cred că am reușit să provocăm un dialog foarte adânc și sensibil între generații. Revolta împotriva sistemului, împotriva regulilor, împotriva profesorilor dar și împotriva părinților este un sentiment foarte familiar pentru adolescenți. Adolescenții de azi se pot identifica foarte ușor cu adolescenții din trecut. Reacțiile cele mai surprinzătoare sunt atunci când după spectacol ne așteaptă din când în când un spectator și cu ochii în lacrimi începe să ne spună o poveste asemănătoare din viața lui și ne mulțumește că cu ajutorul spectacolului a reușit să proceseze traumele suferite în trecut. Spectacolul a fost introdus în repertoriul Teatrului Radnóti din Budapesta, fiind pentru prima dată când un teatru de stat din Ungaria preia un spectacol al unui teatru independent din Transilvania.

Vorbind cu dramaturga Elise Wilk despre un nou proiect, am venit cu ideea de a face un spectacol despre traumele transgeneraționale din perspectiva femeii și despre cum a evoluat relația mamă-fică de-a lungul istoriei. Astfel s-a născut textul *Alaska*, comisionat de Yorick Studio în 2024. Piesa, care este o călătorie în timp, îmbină istoriile personale cu ficțiunea și documentarul, explorând modul în care evenimentele politice ne afectează viețile și relațiile de familie, cu un focus special asupra relației dintre mame și fiice. În același timp, oferă partituri consistente pentru actrițe între 35-60 de ani. La premiera absolută, cele 13 roluri din piesă, inclusiv cele masculine, au fost interpretate de patru actrițe.

La volanul unei Dacii 1300, Victoria, însoțită de entitatea *Alaska*, pornește într-un road-trip prin timp și re trăiește momente cheie din propria viață, dar și din viețile mamei și fiicei ei, traversând perioada comunismului, trecând prin haoticii ani 90 și vremurile incerte de după schimbarea regimului și ajungând până în zilele noastre. Prin intermediul a trei destine feminine- bunică, mamă și fiică- piesa investighează urmele pe

care le-a lăsat în noi trecutul comunist. Pe lângă subiectul delicat al colaboratorilor cu Securitatea, Alaska vorbește despre un subiect care nu s-a abordat deloc în teatrul românesc: cetățenii est-germani care fugeau în Vest prin România.

Un alt text comisionat Elisei Wilk, în 2025, este, de fapt, doar o parte a unui text. Este vorba de *Union Place*, un text multilingv (în care se vorbește în română, germană, maghiară și engleză), compus din trei părți distincte (fiecare parte se întâmplă în altă țară și în fiecare se vorbește altă limbă) care sunt legate între ele. În textul original, scris de autoare în 2023 pentru un spectacol coproducție internațională montat de Schauspielhaus Salzburg, una din părți se petrece în România comunistă (Timișoara în 1986), fiind vorba de un cuplu interetnic (Rudișvab și Mariana- româncă). Cei doi, aflați la vârsta adolescenței, plănuiesc să evadeze din România comunistă pe cale terestră-ajutați de o călăuză vor să ajungă în noaptea de Revelion în Yugoslavia. În ultimul moment, fata se răzgândește. Ea rămâne în România și iubitul ei reușește să ajungă în Germania. Dar consecințele acelei nopți sunt mult mai grave, iar asta aflăm când cei doi se reîntâlnesc, după 36 de ani, la Timișoara. Pentru montarea de la Târgu Mureș însă, aveam nevoie de o poveste cu care să se identifice spectatorii din oraș. Astfel, am rugat-o pe autoare să schimbe povestea și să o adapteze la istoria orașului. Astfel, acțiunea s-a mutat din anii comunismului la începutul anilor 90, în timpul conflictelor interetnice din martie 90- intrând astfel într-un dialog peste timp cu alte spectacole pe această tema care s-au montat la Yorick în trecut. Cuplul interetnic a devenit româno-maghiar, acțiunea se desfășoară la Târgu Mureș la începutul anului 1990 iar Rudi și Mariana se despart după ce participarea, fără voie, a lui Rudi la conflictele interetnice din martie 1990 are consecințe tragice și este nevoit să plece cu familia din țară. Cei doi se revăd după mai mult de trei decenii- Mariana a rămas la Târgu/Mureș, iar Rudi trăiește în Germania. Scena se joacă în maghiară și română. De asemenea, scena care în textul original se întâmplă la Viena și era jucată în limba

germană, are loc acum la Budapesta și este jucată în maghiară. În această scenă Sophie îl întâlnește pe mult mai tânărul Darius, iar flirtul se transformă într-o aventură. În noaptea când izbucnește războiul dintre Rusia și Ucraina devine însă evident că Sophie ascunde un secret. La Luxemburg, germanul Walter și soția sa Daniela, o cântăreață de șlagăre de origine română, îl așteaptă pe Alex, fiul Danielei, care nu și-a mai văzut mama de ani de zile. Dar tânărul nu a venit în vacanță. Scena din Luxemburg a rămas parțial neschimbată, modificându-se un singur element-și anume participarea tatălui lui Alex (fostului soț al Danielei) la evenimentele de la Târgu Mureș din 1990 care au provocat plecarea lui Rudi din țară. Destinele personajelor celor trei povești se împletesc într-o panoramă multilingvă despre viața în Europa în vremuri dificile, despre speranțe și dezamăgiri, despre șanse și eșecuri, despre singurătate și dorință de evadare. *Union Place*, un spectacol în care se vorbește în patru limbi - maghiară, engleză, română și germană - vorbește despre diferențe și asemănări în Europa prin prisma relațiilor- fie că sunt povești de dragoste sau conflicte dintre părinți și copii.

Cu timpul mi-am dat seama că foarte multe spectacole realizate la Yorick Studio vorbeau despre trecutul recent- 20/20, *Vă plac bananele, tovarăși?*, *Disparații*, *Voiam să mă revolt cu voi*, *Alaska*, *Union Place* fiind doar câteva dintre ele. Mi-am dat seama că există, la ora actuală, o mare nevoie a creatorilor de a dialoga cu trecutul. Am ales să abordăm prin teatru evenimente istorice despre care nu se vorbește aproape deloc și impactul lor asupra comunităților și din Transilvania- cum ar fi Martie Negru la Târgu Mureș, deportarea în lagărele din Uniunea Sovietică a etnicilor germani de după Al Doilea Război Mondial, fuga în Occident din timpul comunismului, colaborarea cu Securitatea a prietenilor sau membrilor de familie. Este important să vorbim despre asta pentru că practic, toate relațiile noastre sunt influențate de contextul politic. Am realizat că avem nevoie să vorbim despre asta pentru că experiențele părinților și bunicilor noștri ne marchează și pe noi, chiar și fără să ne dăm seama.

În continuare îmi propun să mă documentez și să fac teatru pe această temă, pentru că este încă important să se vorbească despre asta.

Temele fierbinți ale momentului

În 2021, am vrut să producem un spectacol cu tema #meetoo. Atunci am invitat pe dramaturgii Dálnoky Réka, Elise Wilk și Székely Csaba să scrie împreună un text pe o temă extrem de puțin abordată în teatrul românesc: #metoo. A fost diferit de celelalte proiecte ale teatrului, pentru că ne-am asumat un risc mai mare: trei autori foarte diferiți ca stil au scris împreună o piesă. În cadrul procesului de lucru, am putut fi foarte sinceri- am spus dacă ceva nu ne plăcea, iar atunci când o temă a fost începută de unul dintre cei dramaturgi, a putut fi dezvoltată și de ceilalți dramaturgi. Astfel, a rezultat textul *Nu s-a întâmplat nimic*. În 11 scene, inspirate parțial din cazuri reale care s-au întâmplat în România, sunt radiografiate relațiile umane astăzi. Personajele- trei femei și trei bărbați- trec dintr-o scenă în cealaltă, comportamentul lor modificându-se în funcție de dinamica relațiilor de putere. În timp, devin vizibile schimbările pe care le-a produs mișcarea #metoo, cum ar fi, de exemplu, interpretarea noțiunii de consimțământ astăzi. Dar ce se ascunde de fapt în spatele cuvintelor "Nu s-a întâmplat nimic?". Spectacolul, regizat de mine și co-produs de Teatrul Național din Târgu Mureș, și-a propus și a reușit să deschidă un dialog pe o temă sensibilă, despre care este nevoie să se vorbească mai mult.

Cu ocazia împlinirii a 20 de ani de existență a Studioului Yorick, am comisionat un nou text dramaturgului Székely Csaba. *Nașterea unui dictator* este poveste simplă despre un artist care

descoperă treptat cum funcționează lumea și își găsește în ea propriul rol. În interpretarea impresionantă a lui Ernő Galló, prinde viață simultan omulețul anxios care își caută locul în societate și germenul unui tiran terifiant, care vrea să ne conducă într-o poveste foarte întunecată. Depinde de noi dacă îl urmăm sau nu.

În *Nașterea unui dictator* este vorba despre experiențele unui copil, unui adolescent care își caută identitatea. Ne dăm seama, încet-încet, că adolescentul, cel care ulterior va deveni un dictator, a fost o victimă a bullying-ului în adolescență, a suferit mult în relația cu tatăl său, care a fost un abuzator. Iar din această frustrare și din dorința de a fi iubit, devine un monstru.

Tot teatrul e politic. Dar totuși, când dezvolți o temă, și atunci când o dezvolți sincer și adânc, și nu doar la suprafață, atunci sigur că faci politică. Pentru că, vorbind publicului despre această temă, iei atitudine. Și acest aspect a fost mereu important pentru noi: să punem degetul pe rană. Să spunem lucrurilor pe nume. Să punem întrebări incomode pentru noi și pentru semenii noștri în legătură cu politicul, în legătură cu problemele sociale și tot ce ne înconjoară.

Asta m-a interesat cel mai mult la *Nașterea unui dictator*. Iar în percepția mea și în concepția mea regizorală, un potențial dictator este în fiecare dintre noi, dacă suntem foarte sinceri.

Cea mai mare provocare a noastră este autocunoașterea, este să te surprinzi, să reflectezi sincer asupra și modului tău de comunicare, ca să ucizi la timp micul dictator care se află în tine și iese la suprafață atunci când ești în familie, în relație cu copii, poate și atunci când ești pedagog, în relație cu studenții, e în tine și atunci când ești regizor. Iar pentru a-l elimina, trebuie să fii foarte lucid și atent. Astfel, tema m-a interesat foarte mult.

Yorick FEST – ediția pilot

Cu ocazia împlinirii a 20 de ani de activitate, am organizat Yorick Fest, un festival-microstagiune care a avut loc pe parcursul mai multor săptămâni din octombrie 2025.

În curatorierea festivalului, am ținut cont de mai multe aspecte importante. În primul rând, am vrut să realizăm o microstagiune aniversară cu ocazia împlinirii a 20 de ani de activitate (2005-2025), perioadă în care Yorick a fost un important promotor al dialogului intercultural.

Dar o microstagiune nu ar fi fost de ajuns. Am dorit să invităm și alte spectacole independente importante din țară și din străinătate, pentru a veni în întâmpinarea unei nevoi vechi. Orașul Târgu Mureș are o infrastructură teatrală bogată: Teatrul Național cu două companii (română și maghiară), Teatrul Ariel, Teatrul Studio al Universității de Arte și mai multe companii independente care produc spectacole (3G Hub, Incubator 13, Teatrul Scena, Teatrul Spectrum, Antigaleria Cactus). Cu toate acestea, în afară de Festivalul Școlilor de Teatru Studio, în 2025 nu există în oraș niciun alt festival de teatru. Compania maghiară a Teatrului Național organizase înainte de pandemie un Showcase în care prezenta spectacolele ultimei stagiuni, dar de câțiva ani s-a renunțat la acesta. (Între timp, la începutul anului 2026, Compania Tompa Miklós a organizat prima ediție a Festivalului INTACT). Prin microstagiunea aniversară, pentru că infrastructura din oraș ne permitea (există cel puțin 8 săli de spectacol) am dorit să punem bazele unui viitor festival de dramaturgie contemporană românească și maghiară. De asemenea, în teatrele de stat există foarte puține programe extra-repertoriale adresate spectatorilor tineri, care să aibă rolul de a aprofunda experiența din sala de teatru și am dorit să venim în întâmpinarea acestei nevoi prin organizarea de workshop-uri.

Am ales spectacolele invitate deoarece se potrivesc tematic cu strategia noastră repertorială, au o distribuție formată

din actori de etnii diferite și sunt multilingve. Ne-am dorit ca atât spectacolele proprii cât și cele invitate să aibă la bază texte noi scrise de dramaturgi români și maghiari. În cadrul microstagionii, am prezentat cele mai relevante producții teatrale proprii din ultimii ani, precum și spectacole invitate din țară și din străinătate care promovează multilingvismul.

În cadrul *Yorick Fest* au fost prezentate cele mai de succes producții Yorick ale ultimilor ani. *Alaska* de Elise Wilk, regia Sebestyén Aba a avut două reprezentații înaintea participării la Festivalul Național de Teatru de la București, iar *Vă plac bananele, tovarăși?* de Székely Csaba, regia Sorin Militaru, a sărbătorit reprezentația cu numărul 100. Publicul a avut ocazia să revadă spectacole de succes ca *Voiam să mă revolt cu voi*, dramaturgie de Barabas Olga după romanul omonim al lui Bódi Attila, *MaRO* de Székely Csaba regia Andi Gherghe, care face săli pline și la 10 ani după premieră, precum și o reluare a unui dintre cele mai iubite spectacole Yorick: *Flori de mină* de Székely Csaba. De asemenea, au putut fi văzute spectacole invitate din țară și din străinătate, producții ale teatrelor TD din Berlin (*Când ai făcut ultima dată dragoste pe vârful unui munte* de Panni Néder, regia Panni Néder), Teatrul Katona József din Budapesta (*Sunt o babă comunistă* după Dan Lungu, adaptare de Tamara Török and Judit Csoma) și Váróterem Projekt din Cluj Napoca (*Werebear* de Miklós Preiszner, regia Szilvay Máté). În festival a fost prezentă cu un masterclass și cu lectura performativă *Magda by Gianina* regizoarea și dramaturga Gianina Cărbunariu, care în 2009 a regizat la Yorick spectacolul de referință *20/20*. Un alt eveniment inedit a fost maratonul teatral, în care am prezentat în aceeași zi trei one-man-show-uri: *Dózsa* de Székely János, regia Török Viola, *Spațiul* de István Kocsis, regia Török Viola și *Vă plac bananele, tovarăși?* de Székely Csaba, regia Sorin Militaru. Festivalul a fost completat de două workshopuri de dramaturgie și regie susținute de Elise Wilk și *Kincses Réka* care au lucrat cu 20 de elevi de la licee din oraș și studenți de la secțiile română și maghiară ale Universității de Arte din Tg Mureș. Spectacolele

s-au jucat la sediul Yorick Studio din Bastionul Măcelarilor, la Sala Mică a Teatrului Național, la Studio 2.1 al Universității de Arte, la Teatrul pentru copii și Tineret Ariel și la Dramazona.

Am privit festivalul și ca un proiect-pilot pentru un viitor festival de dramaturgie contemporană în care să implicăm și alte teatre din Europa. Și, de asemenea, ca un început de colaborare cu alte teatre independente din țară sau din străinătate, pentru a realiza co-producții pe viitor.

Există un plan de a realiza în următorii ani o coproducție cu Teatrul 3G, pentru care am dori să atragem fonduri europene.

Dar, revenind la festival, mi-ar plăcea să cred că prin prima ediție a Yorick Fest am pus bazele unui festival de dramaturgie contemporană bazat pe dialog.

Pe viitor ne propunem să dăm un spațiu absolvenților clasei de regie de la Universitatea de Arte. În iunie 2026, dintre șapte absolvenți de regie, patru au realizat spectacole în spațiul de la Yorick- toate sunt spectacole valabile, vii, interesante, contemporane, care abordează probleme actuale.

Din păcate, este foarte greu să ai o stagiune permanentă, cu un program lunar anunțat dinainte, cu o prezență constantă în social media- și astfel să reușim să atragem mai mulți spectatori din alte orașe. De foarte mult timp visez la o finanțare constantă, ca să pot angaja 2-3 persoane care să se ocupe cu organizarea și administrația, 2-3 actori, un regizor. Până acum, echipele de implementare a proiectelor erau formate din 2-3 oameni, voluntari, studenți ai Universității de Arte care astfel făceau practică. Foarte mulți dintre studenți au avut ocazia să facă asistență de regie la spectacolele regizate de mine la Yorick, sau s-au ocupat de paginile de social media ale teatrului, iar ulterior au devenit secretari literari, dramaturgi sau regizori la teatre de stat. Nu i-am putut păstra. Dar sunt foarte mândru că primii pași în carieră i-au făcut la Yorick.

De asemenea, vom continua să realizăm co-producții cu Teatrul Național din Târgu Mureș și cu Universitatea de Arte, pentru a prelungi astfel viața producțiilor noastre. Am colaborat,

de-a lungul anilor, constant cu aceste instituții, ele au sprijinit Yorick Studio și sunt parteneri importanți.

Dialog intercultural prin prisma muzicii și a poeziei contemporane

Ca actor, am colaborat cu compozitorul Cári Tibor la mai multe spectacole, regizate de István Kövesdy la Teatrul Național din Târgu Mureș (*Pălăria florentină* de Eugène Labisch, *Arta comediei* de Eduardo De Filippo, *Csontvary* de György Kovásznai etc). Când am regizat, în 2013, tot la Teatrul Național din Târgu Mureș, un text contemporan de Székely Csaba, *Cum să nu, draga mea!*, l-am invitat pe Cári Tibor să transforme textul într-un musical. Spectacolul, care vorbea despre viața tinerei generații, despre conflictele cu părinții, dar și despre condiția artistului în lumea de astăzi, a fost foarte îndrăgit de public. După premieră am discutat cu Cári Tibor să colaborăm în continuare, să facem spectacole dar și concerte.

I-am povestit despre filosofia din spatele Studioului Yorick, despre proiectul nostru pe termen lung în promovarea dialogului intercultural și astfel mi-a venit ideea că ar fi excepțional să ajungem și la un public mai larg prin muzică, să realizăm un concert la care să aducem public maghiar și român din mai multe generații și în același timp să promovăm poezia contemporană română și maghiară prin muzică. În 2018, am organizat primul nostru concert bazat pe această concepție. Au urmat apoi alte patru ediții ale proiectului *Dialog intercultural prin prisma muzicii și a poeziei contemporane*- am organizat câte un concert în fiecare an, la care am invitat să cânte alături de noi muzicieni și actori români și maghiari. Eu am ales o bază de texte, după ce am citit mai multe poezii contemporane românești și maghiare. Iar din această bază, Cári Tibor a ales poeziile în funcție de ce anume l-a inspirat să compună muzică. Interesant a fost că unii dintre autorii poeziilor sunt oameni de teatru- dramaturgul Matei

Vișniec, regizorul Victor Ioan Frunză, actorul Andrei Huțuleac. Am dorit ca prin proiect să promovăm și poeziile unor autori târgumureșeni precum Laurențiu Blaga, Monica Mihaela Pop, Demény Péter, Kovács András Ferenc. Spectacolele-concert live ale orchestrei *Contemporanii* au fost construite pe versuri ale unor poeți contemporani români și maghiari, cu muzică originală semnată de compozitorul Cári Tibor. Concertele erau realizate în colaborare cu Filarmonica din Târgu Mureș, implicând peste 30 de muzicieni. Cu timpul, și acest proiect a devenit important pentru Yorick Studio și ideea din spatele lui era să promovăm în același timp și teatrul.

Un public în spiritul Yorick: mereu curios

Festivalul YorickFest a fost și o ocazie de a ne reîntâlni cu publicul fidel al Studioului Yorick. În următorii ani îmi propun să realizez un sondaj în ceea ce privește componența etnică a publicului. Din estimările de până acum, proporția este de 75% maghiari și 25% români. Aș vrea să aduc mai mult public român la teatru. Supratitrările, comunicarea în ambele limbi, includerea în repertoriul a textelor scrise de dramaturgi români, colaborarea cu artiști români și temele pe care le abordăm în spectacole trebuie mediatizate mai bine.

Deoarece eram cunoscut de publicul de teatru din oraș, în momentul în care am înființat Studioul Yorick, acest public care mă aprecia la Teatrul Național era curios și a venit să vadă ce fac la Yorick. Au venit, au găsit ceea ce au căutat și au revenit. Cu timpul, am făcut pasul și către publicul tânăr format din elevi, studenți și absolvenți. Și în această categorie există un public fidel.

Pentru anii viitori, îmi propun o strategie pentru a atrage un public român mai numeros la spectacolele noastre.

De 20 de ani Yorick Studio promovează dialogul intercultural. Câteodată mă întreb: are rost tot ce am făcut

până acum dacă partidele de extremă dreaptă distrug tot ce am încercat, cu greu, să clădim în oraș? Pentru că discursurile separatiste dărâmă tot ce am construit și distanțează din nou cele două etnii. Totuși cred că aici trebuie să intervenim noi, aceasta este misiunea noastră să apropiem oameni, să-i facem să gândească, să-și pună întrebări. Nu avem altă cale.

Spectacole produse și co-produse de Yorick Studio 2005-2026:

1. *Nasztaszja Filippovna / Nastasia Filippovna*

30 mai 2005

Autor: Andrzej Wajda, după romanul *Idiotul* de F. M. Dostoievski

Regia: Kövesdy István

Distribuția:

Nastasia Filippovna: Tompa Klára

Rogojin: Sebestyén Aba

Mășkin: Veress Albert

Muzica: Könczei Árpád

Scenografia și costumele: Bartha József

Dramaturgia: Csép Zoltán

Mișcare scenică: Liviu Matei

Asistent de regie: Nagy B. Sándor

Despre spectacol: O adaptare neobișnuită, pentru doi actori, a romanului „Idiotul” de Feodor Mihailovici Dostoievski, realizată în 1977 de Andrzej Wajda, unul dintre marii creatori ai vremii noastre. Acțiunea se reduce la ultima întâlnire dintre Mășkin și Rogojin, lângă trupul neînsuflețit al Nastasiei Filippovna. Sub ochii noștri se desfășoară iubirea nebună a doi bărbați carismatici pentru femeia ucisă, care nu apare pe scenă, dar e prezentă în tot și în toate.

Critică: “ Asociația Culturală Yorick și Yorick Studio din Târgu Mureș își propun în primul rând să monteze piese contemporane în limba maghiară, într-un limbaj teatral și într-un spațiu neconvențional. Pe măsură, nici sala lor de acasă nu e una obișnuită: au jucat premiera *Nasztaszja Filippovna*, adaptarea făcută de Andrzej Wajda după *Idiotul* lui Dostoievski, în Cetatea din Târgu Mureș, în Bastionul Măcelarilor. Așa că locul turneului din Ungaria vine aproape de la sine: Vechea Bază de Rachete de la Zsámbék, un alt spațiu de joc deloc obișnuit.

Mâșkin (Veress Albert, invitat) stă în fața hangarului Volhov. Îi vedem doar spatele, sprijinit de perete. Din el se revarsă disperarea, neliniștea. Poartă un costum alb cu cravată neagră și o șapcă albă, sau mai degrabă o pălărie de plajă. Nu știi dacă stă acolo de frică sau pedepsit, ori poate își adună puterile ca să intre. Se pare că e vorba de ultima variantă, pentru că dintr-odată fuge la ușa de fier și bate cu pumnii în ea. În ușă apare Rogojin (Sebestyén Aba), desculț, fără cămașă, doar cu

un smoching negru cu batistă albă la buzunar și cu pantalonii suflecați. Toată ființa lui radiază tensiune și neliniște, dar nu are nimic demonic sau amenințător. La Mășkin nu apare nicio urmă de criză epileptică. E pur și simplu slab, istovit fizic, naiv și fără experiență. Nici măcar nu știe să joace cărți. Rogojin îi împarte cărțile, dar Mășkin habar n-are de reguli, așa că Rogojin joacă partida singur, cu el însuși. Mășkin nici nu e în stare să se uite singur la trupul Nastasiei (Tompá Klára) de după paravan. Rogojin trebuie să-l sprijine cu tot corpul, altfel s-ar prăbuși ca o păpușă de cârpă. Coregrafia celor doi actori (Liviu Matei) amintește de clovni, iar jocul cu întoarcerea paravanului trimite și el la lumea circului. Pe spatele paravanului e pictat Iisus coborât de pe cruce, o imagine făcută din bucăți, iar cei doi o rearanjează cum își rearanjează un iluzionist prost asistenta închisă în cutie și tăiată în bucăți: picioarele ajung între cap și trunchi. Scena în care cei doi bărbați se întind lângă femeie, pe patul care e și catafalc, e plină de umor amar și negru.”

Papp Tímea: Nasztaszjára várva, Kritikai Lapok /

Turnee, festivaluri:

2005 - Festivalul de vară de la Zsámbék, Ungaria

2005 - Festivalul Művészetek Völgye / Valea Artelor, Kaposcs, Ungaria

2. Kés a tyúkban / Cuțite în găini

12 mai 2006

Autor: David Harrower

Traducerea: Varró Dániel

Regia: Harsányi Zsolt

Distribuția:

Tânăra femeie: Moldován Orsolya

Pony William: Ördög Miklós Levente

Gilbert Horn: Bodolai Balázs

Scenografia și costumele: László Ildikó

Despre spectacol: Undeva la capătul lumii, la marginea unui sat sărac și înapoiat, trăiește țăranul Pony William cu tânăra lui soție. Relația lor e la fel de aspră și de stearpă ca ogorul pe care îl lucrează. Într-o zi, William își trimite soția la morar, în locul lui, să le macine grâul. Satul îl privește pe morar cu bănuială superstițioasă, cu ură și cu frică. Oamenii îl cred vrăjitor pentru că știe carte: citește și își notează în jurnal tot ce i se întâmplă. Tânăra femeie se apropie și ea de el cu teamă și bănuială, dar întâlnirea cu el o pune pe drumul spre descoperirea lumii și a ei înseși. Nu mai așteaptă să o inițieze alții în taine. Își caută singură răspunsurile și vrea să dea ea nume lucrurilor pe care le descoperă...

3. Sóska, sültkrumpli / Măcriș, cartofi prăjiți

15 octombrie 2006

Autor: Egressy Zoltán

Regia: Sebestyén Aba

Distribuția:

Bányai Kelemen Barna

Kovács Botond

Korpos András

Despre spectacol: Vestiarul arbitrilor. O bancă. Un dulap de haine. Miros de unguent. Lentile de contact. Două stegulețe. Un

fluier. Cartonaș galben. Cartonaș roșu. Mirosur. Măcriș, langoș cu usturoi. Alcool. Deochi și stomac stricat. Un arbitru. Doi tușieri. Puskás. Töröcsik. Népstadion. Gol, gol, gol. Războiul din Honduras. Revoluția din '56. Iubire, dragoste. Gelozie. Patimă. Slăbiciune. Viclenie. Dorințe. Vise, vise, vise. Joc, arivism. Și un duș rece.

Unde a dispărut cartonașul?

Cu cine a rămas femeia?

De ce e kitsch sufletul?

Măcriș, măcriș, măcriș.

Așteptare. Lege. Dreptate făcută pe cont propriu. Răzbunare.

Dragoste, sau ce vreți voi...

Spectacolul se petrece de la primul până la ultimul minut în afara terenului, în vestiar. Eroii ei, doi tușieri și un arbitru de fotbal, sunt personaje principale în ochii jucătorilor. În jocul vieții însă sunt figuranți împinși la margine. Arbitrul e mândru că e un bărbat important și de succes: la serviciu a ajuns director. Din tot sufletul și-ar dori totuși o carieră pe teren: vrea să devină arbitru FIFA. Cade chiar în pragul succesului, pentru că tușierul care uneltește împotriva lui îi strică planurile. Și, în timp ce își plânge de milă, află că iubita lui a plecat cu un observator de meci mai grozav decât el.

Cei doi tușieri sunt două lumi diferite. Doar stegulețele galbene le au la fel. Cel mai în vârstă e un șmecher gălăgios, asupra căruia a căzut de mai multe ori, în jurul terenului, umbra bănuiei. Nu se știe dacă a fost corupt. Sigur e că, până la începutul piesei (și al meciului), a stricat tot ce se putea strica: căsnicia i s-a destrămat, abia își mai vede copiii, n-are bani și e singur. Colegul lui e și el un amărât: alcoolic, visător, timid și neajutorat. Porecla lui, „Artistul”, arată totuși că are ceva în plus față de ceilalți. El măcar crede în ceva: în vocația lui de poet și în iubirea fericită. Numai că poeziile lui sunt versuri de amator, comice fără să vrea, iar iubita l-a părăsit. Femeia necredincioasă nu-i va mai găti niciodată tușierului îndrăgostit măcriș cu cartofi prăjiți în zilele de meci.

Pe autor nu l-a interesat prea mult încotro duce drumul eroilor lui mărunți. S-a mulțumit să-i pândească și să tragă cu urechea la pălăvrăgeala lor fără capăt dinaintea meciului, din pauză și de după fluierul final. Personajele nu au cum să treacă la fapte, așa că singura lor unealtă și armă e cuvântul, în piesă și în afara terenului deopotrivă. Din cuvinte se conturează legătura strânsă dintre cei trei bărbați, o legătură pe care n-ai numi-o prietenie. Printre cuvinte iese la suprafață gelozia care le strică viețile. Vedem răzbunarea unor bărbați înșelați și rămași cu mâna goală atunci când arbitrul își umilește întruna tușierii din subordine. La provocările meschine ei răspund cu o răzbunare mărunță. Urmarea e totuși fatală. Dacă le așezăm bine, bucățile de mozaic ale lui Egressy ne atrag atenția că viața însăși e la fel de ștearsă și de neînsemnată, și nu doar la periferie.

Măcriș și cartofi prăjiți vorbește despre arbitri de fotbal care reprezintă un regulament și ar trebui să respecte o lege precisă. Ei știu că n-o respectă și de aceea greșesc. Așa merge și viața noastră: dacă încălcăm legile bine făcute, ceilalți ne scot din joc.

Așa alunecă, unul după altul, oamenii mărunți ca eroii noștri pe coaja de banană pusă în calea lor. Așa pierd meciul, în afara terenului. Niciunul nu trăiește o tragedie. Rămân doar blocați la periferie, fără nicio șansă, iar asta îi costă, cel mult, viața...

Turnee:

2007 - Teatrul-Șură de la Călugăreni

2007 - Sfântu Gheorghe

2008 - Gheorgheni

2008 - Mediaș

2008 - Bistrița

4. *Alvajáró román / Romanța somnambulă*

5 noiembrie 2006 - în colaborare cu Teatrul Național Târgu
Mureș Compania Tompa Miklós

Autor: Federico García Lorca**Regia și coregrafia:** András Lóránt**Distribuția:**

Szabadi Nóra

Ördög Miklós Levente

Tollas Gábor

Fekete Zsolt (stud.)

Muzicieni:

Sándor Gyula

Zonda Attila

Scenografia și costumele: Szabó Annamária

Despre spectacol: „(...) Cărciumă. Gol. Praf gros cât un
deget pe masă, stârnit de o răsuflare sacadată și uscată când
cineva îl șterge. O fată. O grație stângace, cu basma roșie.
Singurătate somnoroasă, plictisită, care urcă din stomac. Seară?
Sau zori? Oricum: dorință.

Vin, de parcă i-ar aduna un miros de femeie. Bărbații. În
liniște, încordați, apoi stângaci, neîndemânatici. E beția pulsului.

O sticlută de pălincă, apoi rondoul unui pahar și mai mic. O
orchestră în fundal. Trei capace de bere care şuieră și clipocitul
verde a tot atâtea beri răsuflate.

Tensiune. Apoi un abur de hormoni care se întinde cochet și
serpuieste, și adorarea femeii. Dragoste, nu sălbatică, dar grăbită.
Isteria ciolanului. Și renunțare.

Adică cine are de renunțat...

De ce e îngâmfat cel care privește în viitor? Și de ce fumează pipă?

Ia o fotografie de familie și o să vezi... O să fii dezamăgit: iubita stă cu spatele, iar tu nici n-ai observat. Așa a început ziua nunții tale. Sigur, voal și cunună, inel, alai zgomotos. Și noaptea nunții.

Un moment scurt și frumos. (...)”

Turnee, festivaluri:

2007 - Colocviul Teatrelor Minorităților din România, ediția a VII-a, Gheorgheni

2007 - Festivalul Teatrelor Maghiare de peste Hotare, Kiszárda, Ungaria

2007 - Bienala: Festivalul Cultural al Maghiarilor de peste Hotare, Gyula, Ungaria

Premii:

2007 - premiul special al juriului de specialitate pentru jocul de ansamblu / Marele Premiu al județului Szabolcs-Szatmár-Bereg la Festivalul Teatrelor Maghiare de peste Hotare, Kiszárda, Ungaria

5. Számvetés / Bilant

11 februarie 2007 - în colaborare cu Teatrul Național Târgu
Mureș Compania Tompa Miklós

Spectacol pe versuri de József Attila

Regia: Antal Ildikó

Distribuția:

Antal Ildikó

Bokor Barna

Scenografia și costumele: Szabó Annamária

6. Hair

10 august 2007

Autori: James Rado, Gerome Ragni, Galt MacDermot

Regia: Sebestyén Aba

Distribuția:

Sebestyén Aba

Korpos András

Ördög Miklós Levente

Tollas Gábor

Bányai Kelemen Barna

Meszesi Oszkár

Nagy Sándor

Szabadi Nóra

Somody Hajnal

Kárp György

Conducerea muzicală: Apostolache Zénó

Scenografia: Dobre-Kóthay Judit

Costumele: Szélyes Andrea

Libretul: Szurdi András

Secvențe filmate: Sebesi Sándor

Coregrafia: Rosenberg Norbert

Consultant artistic: László Csaba

Despre spectacol: O adaptare a musicalului-cult,
reorchestrată special de către compozitorul Apostolache

Zénó pentru distribuția spectacolului și pentru o orchestră mai restrânsă. Spectacolul care s-a jucat în aer liber la Teatrul de Vară din Tg.Mureș, a renunțat la strălucirea de Broadway și a pus în centru fragilitatea, dorința de libertate a tinerilor și mesajul împotriva războiului.

7. Paravarieté

26 martie 2008 - 1017 momente dramatice
care se anulează unul pe altul

Autor: Tasnádi István

Regia: Sebestyén Aba

Distribuția:

Derzsi Dezső (stud.)

Ördög Miklós Levente

Henn János

Csíki Hajnal

Kovács Botond

Koncz Andrea (stud.)

Fekete Zsolt (stud.)

Szabadi Nóra

Kulcsár-Székely Attila

Tollas Gábor

Muzicieni:

Apostolache Zénó

Makkai István

Dávid János

Muzica: Apostolache Zénó

Scenografia: Lukácsy Ildikó și Sebestyén Aba

Costumele: Lukácsy Ildikó

Mișcare scenică: Liviu Matei

Colaborator al regizorului: Kádár-Dombi Katalin

Despre spectacol: Paravarieté vorbește despre oameni simpli, obișnuți, urcați pe scena circului și a cabaretului. Fiecare se întreabă, în felul său, ce sens are viața lui, ce destin are și cum să-și asume condiția de bărbat sau de femeie, rolul de om și rolul în societate, și încearcă să înțeleagă toate acestea.

Există un destin propriu, hotărât dinainte? Ce anume sau cine ne conduce când luăm decizii importante? Ce înseamnă o viață împlinită? Care e taina răspunsului bun și a alegerii bune? Ce e credința? Ce e iubirea? Ce sau cine trage granița dintre vis și realitate?

Oglinda e strâmbă. Imaginea din ea e deformată: un text provocator într-un spațiu de teatru provocator. Bastionul Măcelarilor din Cetatea Târgu Mureș nu e o sală de teatru obișnuită. Aici trebuie să se adapteze și actorul, și spectatorul, iar locul în sine propune o alternativă la formele obișnuite de teatru. Drama lui Tasnádi István are aceleași calități: pune la încercare răbdarea spectatorului, arată deformat eminențele cenușii ale zilelor monotone, pune întrebări și caută răspunsuri posibile.

Critică: “Trupa Yorick Studio și regia lui Sebestyén Aba s-au identificat perfect cu concepția autorului și au creat un spectacol în care găsești toate aceste elemente. Și te poți bucura de ele, atât de mult încât hohotele spontane și zgomotoase din sală au devenit aproape parte din spectacol. Dar râsul acesta nu e chicotitul dulceag-drăgălaș-melancolic, de tip «vai, dragă», din opere. E mai degrabă efectul ororii de zi cu zi, servită cu un

umor copleșitor și născută din răsucirea vieții reale. Spectacolul ne arată viața ca pe animalele dresate de la circ: ne distrează, dar cu ce preț? Personajele nu sunt indivizi, ci tipuri, și ca atare sunt universale.

Trupa Yorick adunată pentru premiera absolută și distribuția ei n-au făcut decât să amplifice toate acestea.

Actorii Companiei Tompa Miklós și studenții Universității de Artă Teatrală din Târgu Mureș au dat viață foarte credibil acestor tipuri de personaje. Cu exagerare, cum cerea textul, dar fidel vieții și cu mult umor. Jocul lor, făcut din vibrații mărunte, din improvizații care de data aceasta au prins bine și din situații tâmpite jucate cu toată seriozitatea, n-a lăsat neatins publicul. Spectatorii au fost tot timpul parte activă din lumea circului: actorii i-au apostrofat, i-au certat, i-au chemat pe scenă

și i-au tras la răspundere. Iar publicul spectacolului Paravarieté, adică al celor 1017 momente care se anulează unul pe altul, după definiția autorului, a apreciat din plin toate acestea. Deși, în cuvintele autorului: „Pe vremuri, la sfârșitul tragediilor exista totuși o învățătură morală, o purificare, sfaturi utile, avertismente, încurajări, șansa unui viitor mai bun. Acum doar ne iau la șuturi și apoi ne aruncă în stradă.””

Nagy Botond: Parashow Groteszklendben, 06.06.2008, Irodalmi Jelen

Turnee, festivaluri:

2008 - Festivalul Teatrelor Maghiare de peste Hotare, ediția a XX-a, Kisvárd, Ungaria

8. *Virágot Algernonnak / Flori pentru Algernon*

18 aprilie 2008 - în colaborare cu Teatrul de Cameră din Arad

Autor: Daniel Keyes

Dramaturgia: Nagy István și Kulcsár-Székely Attila

Regia: Nagy István

Distribuția:

Kulcsár-Székely Attila

Scenografia și costumele: Lukácsy Ildikó

Desprespectacol: „Intelligențasingurănufacenicidouăparale. Inteligența și educația pe care nu le încălzește iubirea de oameni nu valorează nimic”, spune un om cu dizabilitate intelectuală. Mai exact, un om care a avut o dizabilitate intelectuală: Charlie Gordon, care primește „în dar” o inteligență ieșită din comun după o operație pe creier. „Flori pentru Algernon” e o poveste de actualitate. Trăim vremea experimentelor științifice pe animale și pe oameni... Așa că nu știm niciodată când ajungem, într-un fel sau altul, Charlie Gordon, sau chiar un șoarece alb de laborator: Algernon.

Daniel Keyes, autor american, a publicat cartea în 1966. În 1968 apărea deja în maghiară (și, curând, în multe alte limbi) și a devenit bestseller în toată lumea. Algernon din titlu e un șoarece alb folosit în experimente. La început își „bate” regulat rivalul uman la proba labirintului, adică găsește mai repede ieșirea. În roman și în piesă, personajul principal, Charlie Gordon, un om slab de minte, ajunge și el cobai: medicii îl operează pe creier ca să-i crească IQ-ul și să-l facă geniu. Cei care fac experimentul știu că rezultatul nu poate dura și că după starea trecătoare de geniu urmează sigur căderea. Medicii nu-i spun însă asta lui Charlie, care vrea cu orice preț să devină deștept și e gata să colaboreze. La 32 de ani, Charlie coboară din nou de la geniu la starea lui de la început. Își dă seama de declin și suferă îngrozitor.

Criticii spun că „Flori pentru Algernon” e un protest împotriva experimentelor științifice absurde și inumane. Așa e, dar cartea spune mai mult: într-o situație împinsă la extrem, aproape absurdă, Keyes analizează excelent relațiile dintre oameni. Bietul Charlie, cam sărac cu duhul, dar bun, prietenos și harnic, vede în fiecare coleg de muncă un prieten gata să-l ajute. În realitate, colegii îl iau peste picior și se distrează pe seama naivității lui. Când devine geniu, colegii se îndepărtează de el. Îl simt străin pe bărbatul mult mai inteligent, mai cultivat și mai creativ decât ei și încearcă să-i pună piedici. Asta să fie soarta veșnică a geniului? Piesa o spune la un moment dat pe față: „educația și inteligența pe care nu le încălzește iubirea de oameni nu valorează nimic”. Nevoia de iubire față de semenii străbate toată această piesă profund umană. Și Algernon, atât de legat de Charlie, e un fel de simbol al iubirii. De aceea i se cuvin flori pe mormânt.

9. Téli kert / Grădina de iarnă

7 octombrie 2008

Autor: Láng Zsolt

Regia: László Csaba

Distribuția:

Kónya-Ütő Bence

Kiss Bora

Vass Csaba

Mihály Alpár-Szilárd

Derzsi Tímea

Alte personaje: Horváth Gyula-Antal, Barakonyi Gergő,
Moșu Norbert-László, Bekő-Fóri Zenkő

Scenografia și costumele: Lukácsy Ildikó

Dramaturgia: Tatár Ágota

Coregrafia: Bordás Attila

Despre spectacol: „Piesa de casă” a lui Láng Zsolt îl poartă pe spectator într-o lume mică, intimă și închisă, aproape ca o seră. Acolo ies la iveală relațiile dintre personaje, refulările lor, jocurile de putere și dorința de a evada.

În centrul poveștii stă „grădina de iarnă”, izolată de lumea din afară, un spațiu fizic și sufletesc totodată. Aici ies pe rând la suprafață tensiunile dintre personaje, plasele ascunse ale legăturilor de familie și dintre oameni, apoi umbrele trecutului. Tânăra echipă de creatori lucrează în sala-studio intimă a Bastionului Măcelarilor din Târgu Mureș și folosește apropierea de public ca să dea viață situațiilor grotești, dar profund omenești, ale piesei.

10. Stop the Tempo

29 noiembrie 2008

Autor: Gianina Cărbunariu

Traducerea: Demény Péter

Dramaturgia: Boros Kinga

Regia: Sebestyén Aba

Muzica: Kónya-Ütő Bence

Distribuția:

Nagy Dorottya / Kiss Bora

Csíki Hajnal

Bányai-Kelemen Barna

Despre spectacol: „Am 23 de ani și viața mea e deja futută. Și nu din cauza accidentului. Ci pentru că nu mai găsesc nimic care să-mi producă un minim de plăcere adevărată. Am 23 de ani și n-am făcut nimic. Și nici nu cred că o să fac vreodată. Ceva care să-mi placă.” Gianina Cărbunariu: Stop the Tempo

Trei tineri se întâlnesc întâmplător și devin complici. Fac o alianță împotriva modei obligatorii și a vieții de fațadă. Trei singurătăți furioase și obosite găsesc un sens și o fericire viscerală, greu de explicat, atunci când sting lumea turată la maximum pentru o clipă de întuneric și liniște. Vremea eroilor care salvează lumea a trecut însă. Stop the Tempo spune sec și la obiect că singura cale e să te încadrezi în sistem.

„Nu trebuie să citești Fight Club ca să afli ce-nseamnă să vrei să razi din temelii lumea ca să faci loc pentru una mai bună. Fight Club e o poveste despre o țară atât de îndepărtată, încât pare iluzorie - Stop the Tempo e povestea unei generații, a anarhismului bine ascuns în sufletul celor care mai speră și a României pe care-ți vine s-o scuipi în ochi și s-o strângi în brațe pînă la sufocare.” (Iulia Popovici)

Critică: “Piesa atacă România exact cum o piesă irlandeză atacă Irlanda sau una maghiară Ungaria. Pentru fiecare, propria țară e leagănul veșnic al dorului de ducă și ținta revoltei. Spectacolul Yorick Studio tratează nuanțat critica la adresa țării. Lipsește scena în care Cărbunariu parodiază imnul României, dar urma vieții de zi cu zi rămâne, ca un semn de exclamare pus între paranteze: în textul tradus în maghiară a rămas un pasaj în limba română, o convorbire telefonică cu poliția. Ca să le reușească planul de a strica ordinea lumii, cei trei trebuie să vorbească altă limbă. Numai prin asta se topesc, fără voia lor, în societatea majoritară, ceea ce înseamnă că încercarea de a opri lumea grăbită e sortită eșecului. O soluție elegantă. Munca lui Boros Kinga, care semnează dramaturgia, contează cel puțin cât a celor trei actori și a regizorului.

Spectacolul are un tempo strâns, printre altele datorită muzicii lui Kónya-Ütő Bence. Cântecule-poem haotice ridică textul alert, care trece în prim-plan pentru că mișcarea e redusă la minimum. Atingerile sunt puține, iar relațiile dintre personaje nu par mereu intime. După privirile fixe și lungi, care te pătrund până la os, monologul final al lui Csiki Hajnal, rostit printre lacrimi, sună puternic romantic. Misterul spectacolului rămâne surzenia personajului jucat de Bányai Kelemen Barna, despre care se vorbește, dar pe care nu o vedem.

Sztrókey András: Álmodozók, 30.06.2009,

Turnee, festivaluri:

2009 - Festivalul Teatrelor Maghiare de la Kisvárd, ed. a XXI-a, Kisvárd, Ungaria

2009 - Festivalul Internațional “Fără Bariere” de la Satu Mare, ed. a III-a

2009 - Festivalul Fără Frontiere de la Budapesta, Ungaria

2010 - Festivalul Dramaturgiei Românești de la Timișoara, ed. a XV-a

2010 - Festivalul Interetnic de la Arad

11. Apokrif / Apocrif

22 mai 2009

Spectacol-solo de și cu Bicskei Zsuzsanna

Muzica: Szelevényi Ákos

Trent Reznor

Consultanță coregrafică: Nagy József (Centre chorégraphique national d'Orléans)

Despre spectacol: Apokrif e un spectacol-solo inspirat de atmosfera proceselor de vrăjitorie din Evul Mediu și a dictaturilor moderne. Vorbește despre natura revoltei, despre încercarea de a scăpa din neputință, o încercare sortită de cele mai multe ori eșecului.

Poate că versurile lui Pilinszky spun asta mai bine decât proza de față: „O răscoală de neînfrânt, un vuiet de victorie bâlbâit, ca revolta ocașilor condamnați pe viață... o singură clipă fericită, cea din urmă și cea dintâi, voi sta doar și voi tremura ca o pădure care arde.”

12. 20/20

14 octombrie 2009 - în colaborare cu grupul
dramAcum din București

Autor: Gianina Cărbunariu

Dramaturgia: Boros Kinga

Regia: Gianina Cărbunariu

Distribuția:

Virgil Aioanei

Bányai Kelemen Barna

Berekméri Katus

Carmen Florescu

Mădălina Ghițescu

Korpos András

Rolando Matsangos

Sebestyén Aba

Cristina Toma

Tompa Klára

Concepția vizuală: Maria Drăghici

Despre spectacol: Pe 19 și 20 martie 1990, la Târgu Mureș, mulțimea românească și cea maghiară s-au ciocnit. Luptele au lăsat morți și răniți de ambele părți. Doar atât poate ști sigur cel care pornește, în 2009, să afle ce s-a întâmplat în timpul violențelor etnice cunoscute sub numele de „Martie negru”.

Politicienii mai pomenesc din când în când Martie negru, fiecare cum îi convine partidului său. Nu există consens asupra cauzelor presupuse, asupra felului în care s-au petrecut lucrurile, asupra urmărilor și a semnificației lor. Poveștile diferite își păstrează fiecare propriul adevăr și n-au intrat niciodată într-un dialog deschis. Totuși, și după douăzeci de ani, ele dau tonul atmosferei din Târgu Mureș și relațiilor dintre români și maghiari. În instituțiile orașului, oamenii de naționalități diferite lucrează mai degrabă unii lângă alții decât împreună. Tinerii români și maghiari merg în baruri și cluburi diferite. Manualele de istorie nu spun nimic despre problema minorităților.

20/20 aduce pe scenă conviețuirea româno-maghiară, bilingvismul și situațiile și conflictele omenești care decurg de aici. Concret, spectacolul vorbește despre violențele etnice din martie 1990 de la Târgu Mureș. În ultimii ani, dictatura comunistă și revoluția din ‘89 au inspirat mulți scriitori, regizori și cineaști din România. Realitatea socială și politică de după 1990 a rămas însă neatinsă. Pentru că nu exista o piesă pe care s-o poată lua de pe raft, echipa Yorick a invitat, într-un fel, orașul să fie coautor. Drama anti-istorică scrisă de Gianina Cărbunariu pornește de la poveștile personale a peste cincizeci de oameni din Târgu Mureș, care au luat parte la evenimente sau le-au simțit urmările. În 20/20 nu există eroi și nici idei mari. Spectacolul nu vrea să facă dreptate și nici să reconstituie faptele. Situațiile care apar și dispar, cioburile de întâmplări arată tocmai că lipsește un punct de vedere unic, mai presus de toate, din care Martie negru să poată fi privit, înțeles și explicat cu responsabilitate. Rămân adevărul uneori tulburător, alteori grotesc al detaliilor păstrate și al poveștilor moștenite, și șirul de întrebări al realității de după martie.

Titlul 20/20 trimite la 20 martie și la cei douăzeci de ani trecuți de atunci. În oftalmologie, aceeași cifră înseamnă vedere clară, sănătoasă. Spectacolul Yorick vrea să vadă tema și să o arate, ca apoi să putem vorbi despre ea: în limba noastră maternă, în limba celuilalt sau în orice altă limbă. Așa cum vorbesc pe scenă cei cinci actori maghiari și cei cinci actori români, fiecare în limba lui sau stâlcind, fără să se ascundă, limba celuilalt. Fiecare cum se descurcă.

Un spectacol de referință: o colaborare româno-maghiară de teatru documentar despre evenimentele cutremurătoare din „Martie neagră” 1990, la Târgu Mureș. Spectacolul bilingv s-a sprijinit pe amintiri personale, interviuri și documente din epocă.

Critică: «Din cincizeci de interviuri, din cincizeci de povești de viață, îmi permit să spun total contradictorii, artiștii au făcut 18 scene în care evenimentele de la Târgu Mureș din 1990 să poată fi - evocate? arătate? întrezărite? Puse în altă perspectivă? Caut verbul potrivit, pe care însă spectacolul, vibrant, fără să

lase pentru o secundă mintea și inima să se liniștească, în mod rafinat nu ni-l oferă. În asta constă secretul lui, plus faptul că evită orice stereotipie. Nu se dau verdicte nici în ceea ce privește partea maghiară, nici cea română, fiecare își primește discursul de incriminare și de apărare care i se cuvine. (...) Poezia lui Remenyik, recitată în contextul acelor vremuri, este simbolul perfect al adânc-maghiarismului anacronic și mărginit, mai ales dacă intră în combinație cu personaje ce se numesc Kálnoky Werbőczy Árpád și Árpádné Gyöngyvér și care sunt actori veniți în Transilvania cu un recital de poezie pentru 15 martie, așa cum se întâmplă în spectacol. István, a királynyn mai e hit. Moldoveanul sau olteanul adus cu «repartiția» la sute de kilometri de locul lui de naștere, oricât de ridicolă ar fi situația, trezește empatie. Lista răniților și a rănilor e fără comentariu. Nume, vârstă, localitate, traumatism. Date sterile. Eroi sau criminali? Nu se știe.»

Timea Papp: Doar o amintire?, 2009, în revista *Revizorul*

«Spectacolul 20/20 ar fi putut plasa povestea într-o adaptare după Shakespeare așa cum se face de obicei, însă Gianina Cărbunariu împreună cu actorii au plecat de la contextul social al vremii, au făcut interviuri, au scotocit poveștile propriilor familii și din toate acestea au construit spectacolul și limbajul propriu al acestuia. Rămânem interziși la final, văzând cum teatrul documentar s-a născut sub ochii noștri și ne întrebăm cum pot să fie atât de proști și românii și maghiarii, încât să nu reușească să se solidarizeze. Aș face acest spectacol material obligatoriu pentru toți cei aflați la putere, pentru a mai aduce lumină în această beznă.»

Sisso: Europa nu tace, 30.11.2009, Kultura.hu

«Nu știu cum a fost primit spectacolul «la el acasă», la Tîrgu-Mureș. Publicul de la Budapesta (spectatori de-ai locului și participanți la o conferință internațională pe tema - evident - «După 20 de ani») au părut să înțeleagă ceea ce era, cred eu, de înțeles: rușinea că, în anul 2009 al istoriei lor creștine, oamenii mai

pot fi încă atât de intoleranți și de roboți prejudecăților, atât de orbi și atât de proști. Cum spuneam, bilanțurile nu produc întotdeauna satisfacție. Dacă, măcar, dau de gândit, totul e în ordine.»

Alice Georgescu, decembrie 2009, Dilema Veche

«Un spectacol istoric - nu pentru că vorbește despre istorie, despre trecutul recent, ci pentru că încalcă ceva: o tăcere, un tabu, temeri, și obiceiul teatrului maghiar ca și al celui din România de a se închide în propria cultură.»

Andrea Tompa: Câte case, atâtea istorii, februarie 2010, Színház (Teatru)

«Spectacolul e, așadar, un apel la normalitate, la luciditate și chiar își asumă întrucâtva formula de manifest în ultimele lui minute, refuzând răspicat manipularea. (...) Dar 20/20e și un spectacol foarte bun. Cel mai bun semnat de Gianina Cărbunariu de câțiva ani încoace. Fiecare secvență își are rostul ei, fiecare semn e util întregului, comicul se amestecă admirabil cu dramaticul, regizoarea nu adoptă - și bine face - stilul grav, îmbătoșat, dar nici nu joacă fără sens ori fără miză. 20/20e un superb exemplu de echilibru. De gradare a tensiunii dintre realitate și ficțiune. Fiecare interpret e nu numai indispensabil spectacolului, nu doar «de acolo», ci foarte bun prin evoluție individuală și capacitatea de a răspunde la necesitățile întregului. Semn că arta teatrului stimulează buna înțelegere. Totul e ca aceasta să existe la nivelul întregii societății. Atunci lucrurile sunt cu adevărat în regulă.»

Mircea Morariu, 2010, Teatrul Azi

«Am râs mult. Mi-au dat lacrimile de câteva ori. Mi-a ținut creierul în priză. M-a impresionat. După 20 de ani, Târgu-Mureș vorbește... Teatrul a luat-o din nou înaintea vieții.»

Voicu Rădescu, 2010, B24FUN

«E greu să-ți scoți acest spectacol din cap, deși nu e o dramă. E aproape o dramă. Actorii au realizat interviuri cu participanții și

martorii confruntărilor de acum 20 de ani de la Târgu-Mureș și le-au pus în scenă. E un teatru primordial, aproape fără recuzită, câteva scaune și pahare. Textele însă sunt puternice, uneori înfricoșătoare, sălbatice, alteori parcă te gâdilă. Iar actorii sunt excelenți.»

Fáy Miklós, selecționarul Festivalului POSZT din Ungaria, 2010

«În 20/20 ești martorul felului în care istoria s-a tasat și din când în când răbufnește în mici teritorii de neliniște, încrâncenare și panică, vizibile și astăzi. Cărbunariu prelungește tensiunea evenimentului într-o tensiune lingvistică proprie unui spațiu în care cele două limbi - română și maghiară - se tachinează permanent. Spectacolul este un studiu de sociologie teatrală care depășește dimensiunile pur artistice și implică o dezbatere complexă a rămășițelor unor zile turbulente.»

Mihaela Michailov: Tu ce crezi?, 2010, Șapte Seri

«Calitatea principală a scriiturii Gianinei Cărbunariu este tocmai această uluitoare capacitate de a sesiza punctele nodale ale țesăturii sociale în care intervine, ceea ce îi permite scoaterea la suprafață a faptelor cele mai semnificative, turnate apoi în forme scenice neașteptate și emoționante, deși aparent extrem de simple. (...) Mai este astăzi posibilă o asemenea manipulare? De ce evită încă târgumureșenii să vorbească despre ce s-a întâmplat în Martie negru? Cum ar ajuta desecretizarea dosarelor evenimentului la rezolvarea diferendelor interetnice? Acestea și multe altele sunt întrebări rămase fără răspuns, dar întrebări la fel de necesare precum acest spectacol - terapie de grup, care a provocat, cel puțin în seara în care l-am văzut, trezirea unor amintiri personale, fie ele și dureroase, lămurirea unor întrebări chinuitoare, niciodată lansate public pînă atunci.»

Cristina Modreanu: 20/20 - Lecție de perspectivă, 3.03.2010

«A fost un spectacol care m-a ținut pe un scaun destul de șubred mai bine de două ore și vreau să subliniez că acest spectacol, mai mult decît altele, jucat aici, la Tîrgu Mureș, funcționînd probabil și în majoritatea teritoriilor locuite împreună de maghiari și de români, are o valoare extrateatrală. Nu mă pot decide dacă să îi spun umană

sau socială și nu vreau să spun socio-umană, e vorba de efectul pe care îl are o asemenea teamă asupra unui public care se confruntă efectiv în timpul spectacolului cu înseși problemele pe care le pune spectacolul: când râzi, te uiți să vezi dacă cealaltă etnie râde...»

Mátyás Fazakas: Douăzeci/húsz, 2010, Observator Cultural

Turnee, festivaluri:

2010 - Festivalul Internațional al Dramaturgiei Contemporane de la Budapesta cu prilejul conferinței „Twenty Years After”

2010 - Festivalul INFANT – International Festival of Alternative and New Theatre, Novi Sad, Serbia

2010 - Festivalul Dramaturgiei Române - FDR, Timișoara

2010 - Festivalul Artei de la Sfântu Gheorghe în cadrul zilelor Sfântu Gheorghe

2010 - Festivalul Internațional de Teatru Underground, Arad

2010 - Festivalul Internațional de Teatru Atelier, ed. a XVIII-a, Baia Mare

2010 - Festivalul Internațional de Teatru - FITS, Sibiu

2010 - Festivalul Național de Teatru POSZT, ev. a X-a, Pécs, Ungaria

2010 - Festivalul Teatrelor Maghiare de la Kisvárd, ed. a XXII-a, Kisvárd, Ungaria

2010 - Festivalul Poszt-Poszt de la Budapesta, Ungaria

2010 - Festivalul Național de Teatru, București

2011 - Festivalul Internațional de Teatru Contemporan dunapArt, Budapesta, Ungaria

2011 - Festivalul Internațional DIALOG de la Wrocław, Polonia

2012 - Festivalul Internațional LIFT - London International Festival of Theatre, Marea Britanie

Premii și nominalizări:

2010 - Premiul „Marile Speranțe” al Asociației Internaționale a Criticilor de Teatru - Secția Română, pentru felul incitant în care spectacolul aduce pe scenă o temă tabu

2010 - Premiul Primăriei Târgu Mureș pentru promovarea valorilor interculturale ale orașului

2010 - Premiul special al juriului la Festivalul Național de Teatru POSZT, ev. a X-a, Pécs, Ungaria

2010 - Premiul Fondului Szülöföld Alap la Festivalul Teatrelor Maghiare de la Kisvárd, ed. a XXII-a, Kisvárd, Ungaria

2010 - Nominalizare din partea Breslei Criticilor de Teatru din Ungaria la premiul pentru cel mai bun spectacol independent

13. A tér - Spațiul

15 octombrie 2010

Autor: Kocsis István

Dramaturgia și regia: Török Viola

Interpretează: Sebestyén Aba (Bolyai János)

Despre spectacol: Monodramă despre credința, lupta și iubirile lui Bolyai János

„Știința spațiului rămâne totuși destul de frumoasă. Chiar prin natura ei, n-o poți cunoaște prin deducții logice, ci doar privind-o direct. Mai mult, nici îngerii n-o pot atinge dacă n-o trăiesc ei înșiși. Există o singură ființă în fața privirii căreia întreaga natură stă deschisă: Dumnezeu, stăpânul spațiului.”

Bolyai János, matematicianul care a creat teoria spațiului absolut, apare de data aceasta ca filosof, în monodrama lui Kocsis István. Frământat de dilemele prin care omul care gândește și creează se definește pe sine, Bolyai își caută locul în lumea din jur, pe care o numește simplu „SPAȚIU”.

Pentru geometrul care „vede altfel” lumea, cea mai importantă misiune e „mântuirea” omenirii. Asta înseamnă sentimentul înălțător care vine când te învingi pe tine însuți, trăirea spațiului infinit și descoperirea acelui „EU” fără timp, care se naște ca o stea.

Sebestyén Aba se sprijină pe spațiul scenei și pe privirea spectatorului și readuce la viață felul aparte în care Bolyai János trăia spațiul. Pe măsură ce personalitatea lui Bolyai se limpezește, experiența spațiului absolut ajunge la îndemâna fiecăruia dintre noi.

Turnee, festivaluri:

2010 - Gala Teatrelor Maghiare de peste Hotare, Teatrul Thália, Budapesta, Ungaria

- 2011 - Săptămâna Culturii Maghiare, Satu Mare
- 2011 - Săptămâna Culturii Maghiare, București
- 2011 - Festivalul Teatrelor Maghiare de la Kisvárd, ediția a XXIII-a, Kisvárd, Ungaria
- 2011 - Teatrul Cetății din Gyula, Stagiunea de Vară, Gyula, Ungaria
- 2012 - Festivalul DESZKA, ediția a VI-a, Debrecen, Ungaria
- 2012 - Festivalul Internațional de Monodramă, ediția a VI-a, Budapesta, Ungaria
- 2012 - Festivalul POSZT, ediția a XII-a, programul OFF, Pécs, Ungaria
- 2012 - Festivalul Teatrelor Maghiare de la Kisvárd, ediția a XXIV-a, Kisvárd, Ungaria
- 2013 - Gala Teatrelor Maghiare de peste Hotare, Budapesta, Ungaria
- 2014 - Institutul Balassi din Bruxelles, Belgia
- 2014 - Detroit (Michigan) și HopeLake (Ohio), Statele Unite ale Americii
- 2014 - Festivalul Ars Sacra, Budapesta, Ungaria
- 2023 - Bolyai 200: Festival de Artă și Știință, Timișoara

14. Finito - Magyar zombi / Zombi maghiar

19 noiembrie 2010 - în colaborare cu Universitatea
de Arte din Târgu Mureș

Autor: Tasnádi István

Regia: Sebestyén Aba

Distribuția:

Blondin Gáspár: Vass Csaba

Doamna Blondin: Kiss Bora

Văduva lui Vecserák Károly, soacra lui Blondin: Derzsi Tímea

Pacsik Ferenc, primar: Moșu Norbert-László

Bicke B. László, poet: Mihály Alpár-Szilárd

Tigris Niki, divă pop: Bekő Fóri Zenkő

Dr. Juhos Buda, locotenent de poliție: Kónya-Ütő Bence

Vecina Mici: Nyomtató Enikő

Reszlik Hajnalka Myrtil, reporteră: Moldvai Kiss Andrea

Pál, vedetă media: Horváth Gyula Antal

Bak Tamás HSC, operator: Marosszéki Tamás

Domnul Oficial: Buta Árpád (invitat)

Scenografia și costumele: Lukácsy Ildikó

Dramaturgia: Nagy Júlia

Muzica: Kónya-Ütő Bence

Asistent de regie: Tatár Ágota

Despre spectacol: Într-o zi, Blondin Gáspár, un bărbat de vârstă mijlocie, strigă: „Viață de rahat, nu mai pot!” Și chiar nu mai putea. Căsnicia nu-i mergea, îl dăduseră afară de la serviciu, nu mai avea chef de viață și se simțea inutil. S-a închis în closetul din fundul curții și a amenințat că se sinucide. Vestea s-a dus ca fulgerul. Concetățenii au venit unul după altul la el ca să profite de moartea lui: fiecare voia să-și rezolve problemele cu cadavrul lui și cu vestea morții lui. Gáspár acceptă toate afacerile. Dar când vine marele moment, iar sinuciderea lui se transmite în direct, lasă cuțitul jos. Oamenii i-au dorit moartea atât de tare încât, de zel, s-au ocupat prea mult de el și l-au atras înapoi în viață. Gáspár hotărăște că, până la urmă, vrea să trăiască. Dar e prea târziu: soția lui e mai hotărâtă decât el...

Festivaluri:

2011 - Întâlnirea Universităților de Teatru / Festivalul SZÍN-ES, Kecskemét

2011 - Festivalul Teatrelor Maghiare de la Kisvárdá, ediția a XXIII-a, Kisvárdá

15. Fedél nélkül / Fără adăpost

22 martie 2011 - în colaborare cu Compania Tompa Miklós a
Teatrului Național Târgu Mureș

Tablou de viață după o idee de Janusz Glowacki

Regia: Tóth Árpád

Distribuția:

Bányai Kelemen Barna

Benő Kinga

Kilyén László

Kovács Botond

Bogár Barbara (stud.)

Scenografia și costumele: Takács Timea (stud.)

Muzica: Ila Gábor

Despre spectacol:

Spectacolul vorbește despre oamenii fără adăpost, despre cei împinși la marginea societății. Vrea să vorbească despre destinele pe care nu le pomenim deloc sau doar foarte rar, iar când o facem, ne simțim stânjeniți. Arată oameni care au pornit în viață, în aparență, cu aceeași bocceluță ca oricine altcineva, dar care, dintr-un motiv sau altul, n-au reușit să ajungă la liman. Spectacolul vorbește despre soarta, viața, drumul și marea dilemă a acestor oameni. Caută răspunsul la întrebarea: de ce și cum ajunge cineva într-o asemenea situație și de ce e atât de greu să iasă din ea?

Povestea de bază nu e complicată: John a murit, iar ceilalți vor să-l îngroape ca lumea. Personajele, deznădejdea din jurul lor și lupta lor fără sfârșit cu morile de vânt alcătuiesc însă

un tablou amar despre una dintre cele mai grave probleme ale societății noastre de azi.

Festivaluri:

2011 - Colocviul Teatrelor Naționalităților, Ediția IX, Gheorgheni

16. *Bányavirág / Flori de mină*

20 august 2011 - mai târziu în colaborare cu Compania Tompa

Miklós a Teatrului Național Târgu Mureș

Autor: Székely Csaba

Regia: Sebestyén Aba

Distribuția:

Viola Gábor / Sebestyén Aba (Iván)

Bányai Kelemen Barna (Mihály)

Nagy Dorottya (Ilonka)

Kovács Botond / Bartha László-Zsolt (Illés)

Gulácsi Zsuzsanna (Irma)

Despre spectacol: În Ținutul Secuiesc, rata sinuciderilor e de două ori mai mare decât în restul României. Nimeni nu știe de ce. Unii dau vina pe clima aspră și pe răceala locurilor de munte. Alții spun că secuii de la sat, care pun des mâna pe briceag, dau altă valoare vieții omului. În lumea lor, soarele apune mai devreme. Cu cât mai devreme, cu atât mai bine.

Bányavirág se petrece într-un astfel de loc. Aici trăiește fostul miner Vajda Iván. De când s-a închis mina, e șomer, și-a pierdut orice speranță și își duce zilele îngrijindu-și tatăl bolnav. Lumea n-a ajuns așa cum și-ar fi dorit-o el. Ca și el, caută o ieșire și oamenii din jurul lui: sora lui vitregă, Ilonka; prietenul lui, Mihály; vecinii, Illés și Irma. Fiecare în felul lui.

Cu toate destinele nefericite și renunțările, *Bányavirág* nu e o piesă sumbră. Umorul negru, pus din belșug, ne ajută să privim de la distanță potrivită lumea în care trăim. Ne ajută să ne trezim din visul amar în care personajele se sting.

Lumini: Aszalos Attila

Video: Sebesi Sándor

Colaborare muzicală: Czerán Csaba

Scenografia și costumele: Lukácsy Ildikó

Critică: “Conceptul celor două spectacole ale lui Aba Sebestyén pentru *Flori de mină* și *Beznă de mină* pare a fi afirmația lui Cehov, contrariantă la vremea ei: „piesele mele sînt comedii“. Universul dezolant al satelor secuiești din Transilvania, strivite de sărăcie și deziluzie, în care lipsa de perspectivă existențială este înecată în alcool, religia domină viața prin supunere, discursul naționalist face parte din conversația zilnică, corupția este un mod de a trăi, iar sinuciderea este singura soluție viabilă (cîtă ironie!), ei bine, toată această lume fără speranță, cehoviană ca literatură se regăsește în spectacolele lui Aba Sebestyén, într-o formulă beckettiană. În *Flori de mină*, Iván (Gábor Viola) și doctorul Mihály (Barna Bányai Kelemen), două personaje diferite fundamental – unul, un miner șomer, ținut într-un sat pe moarte de obligația de a-și îngriji tatăl bolnav, celălalt, cel mai dorit bărbat din zonă, aparent și cel mai împlinit – ajung să se identifice ca două variante ale ratării, așteptînd același Godot: o salvare miraculoasă dintr-un eșec personal. Iván și doctorul sînt Estragon și Vladimir, noii farseuri ai existenței, clovnii unei

tristeți nesfârșite. Violența (bătăile) se poartă în ritmurile populare secuiești (un muzician acompaniază la diverse instrumente de suflat, inclusiv un caval, întreaga comedie umană), sinuciderea cuiva este un fapt divers pentru care merită să bei (după moartea vecinului veșnic fericit Illés urmează o scenă lungă de un umor burlesc în care Iván și doctorul intră pe fereastră într-o stare de ebrietate vecină cu inconștiența). Acesta este felul în care replica acidă a lui Iván – „în fiecare zi ne păstrăm tradițiile“ cu referire directă la alcool, corupție și sinucideri – se transpune în spectacol: un comic frust prin care refulează drama. Frustrările se acumulează în același ritm cu alcoolul. Cantități uriașe de palincă curg din sticle în pahare, uneori direct pe gât. Procesul de alcoolizare este lent, dar sigur. În prima scenă, Iván îl invită pe doctor la un pahar. Până la final, amândoi vor ajunge foarte aproape de coma alcoolică. Din acest punct de vedere (dar nu numai), coerența regizorală și prestațiile actoricești sînt impecabile.”

Oana Stoica: Când sufletul se scurge din sticlă, Dilema Veche nr. 460 din 6-12 decembrie 2012

Festivaluri:

2011 - Colocviul Teatrelor Naționalităților, Ediția IX, Gheorgheni

2011 - Festivalul Internațional Temps d'Images, Cluj

2012 - Festivalul Internațional DESZKA de la Debrecin, Ungaria

2012 - Festivalul Internațional Fără Bariere de la Satu Mare

2012 - Festivalul Internațional Atelier de la Baia Mare

2012 - Festivalul Național de Teatru POSzT de la Pécs, Ungaria

2012 - Festivalul Internațional al Teatrelor Maghiare de la Kisvárd, Ungaria

2013 - Festivalul Internațional de Teatru Nou, Arad

2013 - Festivalul Forgas, Târgu Mureș

2014 - Festivalul de Teatru Fără Hotare, Miskolc, Ungaria

Premii:

2011 - Colocviul Teatrelor Minorităților Naționale, ediția a IX-a, Gheorgheni:

premiul pentru cel mai bun spectacol
 premiul pentru cel mai bun actor: Bányai Kelemen Barna
 premiul ziarului Új Magyar Szó: Viola Gábor
 premiul publicului
 2012 - Festivalul Național de Teatru POSzT, ediția a XII-a,
 Pécs, Ungaria
 premiul juriului de specialitate: cel mai bun spectacol
 premiul juriului de actori al Asociației Naționale a Actorilor
 MASZK: cel mai bun actor, ex aequo Bányai Kelemen Barna și
 Viola Gábor
 2012 - Festivalul Teatrelor Maghiare de la Kisvárdá, ediția a
 XXIV-a, Kisvárdá:
 premiul publicului, oferit de orașul Kisvárdá
 premiul pentru regie al Ministerului Resurselor Umane din
 Ungaria: Sebestyén Aba
 2012 - Premiul Breslei Criticilor de Teatru, Budapesta:
 cea mai bună piesă maghiară nouă / cel mai bun text scenic
 nou: Székely Csaba

17. Bye-Bye Amerika!

15 octombrie 2011

Autor: Carmen Dominte

Traducerea: Székely Csaba

Regia: Laurențiu Blaga

Distribuția:

A. Kiss Andrea

Barabási Tivadar (stud.)

Kinda Szilárd (stud.)

Despre spectacol: Visul american, tărâmul făgăduinței, libertate. Iată, doar câteva dintre sintagmele aplicate mirajului american de-alungul istoriei. „Bye-Bye, Amerika” prezintă nostalgia visului american filtrată prin starea socială a unor oameni aflați la marginea societății. Singurul lucru rămas este speranța că, într-o zi, binele va veni și pentru ei. Aceasta, în cazul în care nu ajung ei pe tărâm american.

18. *Bányavakság / Beznă de mină*

13 august 2012

Autor: Székely Csaba

Regia: Sebestyén Aba

Distribuția:

Ince, bărbat de cincizeci și ceva de ani: Szakács László

Iringó, sora lui mai mică: Nagy Dorottya

Izsák, vecinul: Ördög Miklós Levente / Tollas Gábor

Florin, polițist: Bányai-Kelemen Barna

Izabella, fiica lui Ince: Czikó Juliánna (stud.)

Scenografia și costumele: Bartha József

Asistenți de scenografie: Bajkó Blanka-Alíz (stud.), Hotykai Evelin (stud.)

Muzica: Boros Csaba

Muzicieni:

Fazakas Attila

Páll Tamás

Sándor László

Machiaj: Benő Kinga

Despre spectacol:

Nu noi alegem unde ne naștem. Dar fiecare hotărăște singur dacă învață regulile conviețuirii în locul în care trăiește. Personajele din *Bányavakság* trăiesc eșecul acestei învățări. Nu reușesc să trăiască normal împreună, fie că e vorba de familie, de comunitatea satului sau, mai larg, de relațiile dintre națiuni și culturi. Lipsa unei comunicări potrivite duce la înstrăinare, iar înstrăinarea duce la nefericire și suferință. Suntem în preajma alegerilor, iar doi oameni candidează la funcția de primar: Ince, care pare cam sărac cu duhul, și Izsák, iute la mânie. Unul ar rezolva problemele comunității prin compromisuri, celălalt ar prefera s-o facă prin forță. Ince se agață cu dinții de postul la care ține atât de mult. Cu metode disperate de manipulare, încearcă să-și întindă puterea și asupra surorii lui, Iringó, și asupra fiicei

lui, Izabella, studentă, care se îndepărtează tot mai mult de el. Ca să-și atingă scopurile, îl invită în sat chiar și pe Florin, polițistul român. Prin firea și faptele lor, Ince și Izsák țin o oglindă strâmbă și în fața politicianilor maghiari din Transilvania.

Corupție și naționalism. Două probleme cât se poate de prezente în Ținutul Secuiesc, despre care nu se cade să vorbești. Piesa vorbește despre ele nu pentru că nu se cade, ci pentru că problemele există, se întind ca o boală și pot lua proporții periculoase. Imaginea secuului cinstit și drept s-a pierdut într-un trecut îndepărtat, de vreme ce nici pâinea de zi cu zi nu mai e sigură. Sub suprafață fierb răni și patimi nespuse, care au nevoie de mult timp ca să se liniștească, dacă se vor liniști vreodată. Acțiunea se petrece în satul de mineri fără nume, cunoscut din Bányavirág, unde exodul populației a luat acum proporții grave. Deznădejdea și singurătatea sufocă mai tare ca oricând. Poate de aceea puterea pare singura soluție posibilă. Numai că lupta pentru putere cere mereu victime, de multe ori grele.

Critică: “Replicile dintre primarul Ince și polițistul Florin (Kelemen Bányai Barna) rămân antologice. Deși polițistul se declară vegetarian, ajunge să bea pălincă și să mănânce slană cot la cot cu primarul.

Beți turtă, ei pun pe tapet, pe rând, toate frustrările etnice ale românilor, și ale maghiarilor, frustrări cu care ei au crescut. Mai mult, ei ajung să cânte și să joace hore împreună, pe sufletul

și în tradiția fiecăruia, o dată în românește, „C-așa beu oamenii buni“, o dată, un imn, în limba maghiară.

Care dintre nații a venit prima pe aceste teritorii disputate și de români, și de maghiari? Ce sex avea lupoaița romanilor? Iată câteva dintre întrebările care se pun în text, răspunsurile fiind o satiră a primitivismului gândirii fiecăruia în parte. Niciunul nu e mai bun decât celălalt, asta e ideea esențială a textului, care îi dă în același timp și un echilibru. Moacele personajelor, susținute excelent de gesturile și replicile lor, au un comic absolut. Personajele își interpretează perfect rolurile, iar regizorul știe să le taie chirurgical exagerările, știe când să le tempereze, astfel încât satira să nu se transforme în zeflemea ieftină.”

Simona Chițan: Maghiari și români, la cuțițe, în “Beznă de mină”, 08.11.2013, Adevărul.ro

“Primele două piese ale trilogiei au fost puse în scenă de Aba Sebestyén, actor și regizor al Companiei “Tompá Miklós”, la Teatrul Național Târgu-Mureș, în coproducție cu Studioul Yorick pe care îl conduce. Anul trecut, a montat și al treilea text la Naționalul din Budapesta, într-o distribuție de excepție. Tot pe forța actorilor mizează și în Beznă de mină. În rolul primarului, László Szakács adună, parcă, toate frustrările umane și politice, toate fricile personale și ratarea paternă, tot eșecul unui trai submediocru pe toate planurile. Sora lui o are ca interpretă pe Dorottya Nagy, care alternează jocul constant-mocnit al resemnării unei vieți abuzate de frate și fostul soț, cu rare izbucniri de revoltă sau cu ultime și neașteptate pâlpâiri de feminitate.

Alături de ei, în rolul polițistului cu multe principii, dar și cu șiretenia românilor din toate timpurile, Barna Bányaí Kelemen dă o adevărată lecție de joc actoresc. Detaliul de gest este ridicat la rang de artă în întreaga construcție a personajului și, mai ales, într-o (aparent) simplă scenă de beție, iar cel de limbaj se regăsește pe tot parcursul unei partituri susținute cu toate racilele românilor vorbitori de maghiară. Comicul devine exploziv în ambele variante, iar nominalizarea sa la Premiul UNITER pentru

cel mai bun actor în rol secundar îmi pare acum doar o picătură în economia răsfățului meritat pe care i-l oferă publicul.

Miklós Levente Ördög, în rolul contracandidatului la Primărie, adună hiperbolic trăsăturile macho ale unei brute umane și pe cele ale membrilor asociațiilor ultranaționalist-xenofobe din ce în ce mai răspândite în Ungaria. În fine, ca tânără fiică a primarului (încă) în funcție, Julianna Cziko reușește să transforme un rol secundar într-unul cu valoare de simbol. Simbolul noilor generații, ce cresc cu convingerea că în România de azi e imposibil a trăi doar punând în practică abilitățile obținute prin educație.”

Maria Zarnescu: Curajul realității: “Beznă de mină”,
26.11.2013,

Festivaluri:

2012 - Festivalul de Teatru Interetnic IFESZT, ediția a VI-a, Oradea

2013 - Festivalul Teatrelor Maghiare de Peste Hotare, Budapesta, Ungaria

2013 - Festivalul Național de Teatru POSzT, ed. a XIII-a, Pécs, Ungaria

2013 - Festivalul Internațional al Teatrelor Maghiare de la Kisvárd, ed. a XXV-a, Kisvárd, Ungaria

2013 - Vâltoarea Mureșeană, ed. I, Tîrgu Mureș

2013 - Festivalul Național de Teatru, București

2014 - Festivalul de Teatru fără Hotare, Miskolc

2014 - Festivalul Internațional de Teatru „Atelier”, Sfântu Gheorghe

Premii:

2012 - Festivalul de Teatru Interetnic (IFESZT), ediția a VI-a, Oradea:

premiul special al Redacției pentru Minorități a Radio România

premiul special al agenției de turism Atlantis Travel pentru Sebestyén Aba, pentru regia spectacolului

2013 - Festivalul Național de Teatru POSzT, ed. a XIII-a, Pécs, Ungaria:

premiul pentru cel mai bun actor în rol secundar: Bányai-Kelemen Barna

premiul pentru cea mai bună actriță în rol secundar: Nagy Dorottya

2013 - Festivalul Teatrelor Maghiare de la Kisvárdá, ediția a XXV-a:

premiul Ministerului Resurselor Umane din Ungaria pentru spectacolul *Bányavakság / Beznă de mină* de Székely Csaba

premiul Ministerului Resurselor Umane din Ungaria, împărțit între Bányai-Kelemen Barna și Nagy Dorottya, pentru rolurile Florin și Iringó

premiul Teatrului Cetății din Kisvárdá pentru Szakács László
2013 - Nominalizera pentru cel mai bun actor în rol secundar pentru Bányai Kelemen Barna la Premiile UNITER

2014 - Festivalul Internațional de Teatru „Atelier”, Sfântu Gheorghe:
premiul special pentru regie: Sebestyén Aba

premiul pentru cel mai bun actor: Bányai-Kelemen Barna

19. Romania 21

23 septembrie 2012 - în parteneriat cu Universitatea
de Arte și Teatrul Național din Târgu Mureș

Autor: Peca Ștefan

Regia: Andi Gherghe

Traducerea: Demény Péter

Distribuția: studenți de la secția de actorie a Universității de
Arte din Târgu Mureș

Despre spectacol:

România 21 este o piesă despre identitate, în care sunt discutate multe stereotipuri culturale din afara și dinăuntrul nostru. E o piesă-întrebare: o încercare de a diseca ce înseamnă istoria recentă a României și de a afla care e relația mea cu propria țară. Într-o parte din această istorie a fost copilăria mea (anii 80), în alta – tranziția nesfârșită din anii 90 – 2000 – adolescența și maturizarea.

20. *Bucharest Calling*

30 octombrie 2013

Autor: Peca Ștefan

Regia: Andi Gherghe

Despre spectacol:

O adolescentă care își îngrijește mama imobilizată la pat, sora ei prostituată care încă visează la o carieră actricească în America, proxenetul ei, care se dovedește spre final a fi fost vinovat pentru starea mamei paralizate, un DJ cinic, fratele său încă suferind după iubita care s-a sinucis. Personaje urbane, condamnate la singurătate și multe furtuni interioare. Simplist expus, cam asta este piesa.

Acțiunea piesei se petrece pe parcursul unei singure zile și istorisește în 33 de scene povestea a cinci tineri, pe care soarta îi aduce împreună în diferite împrejurări, într-o zi de vară foarte caldă, în București: Andrei încearcă s-o uite pe fosta sa soție, care s-a sinucis, Katia își îngrijește mama imobilizată la pat și își dorește moartea acesteia, Iulia (sora Katiei), o prostituată, visează la o carieră actricească în America, Pall Mall (alias Cosmin) este proxenetul ei, iar Alex (fratele lui Andrei) se străduiește să-și păstreze poziția de moderator al unui radio show. Pe toți îi unește dorința de libertate, de o viață mai bună, de fericire.

Bucharest Calling încearcă, fără să dezbată pagini din istoria națională, să aducă în fața publicului o frântură din ce

înseamnă să fii tânăr, să locuiești în București și să te lupți cu moștenirea trecutului comunist. Fiecare personaj are un vis, dar care e foarte greu de definit și mai greu de atins. Viețile lor se întrepătrund în moduri complexe, iar pe măsură ce conflictul evoluează fiecare dintre ei încurajează sau critică dorințele celuilalt.

Festivaluri:

2014 - Festivalul European al Spectacolului / Festivalul de Dramaturgie Românească (FEST-FDR), Timișoara, selecția oficială

21. Szeretik a banánt, elvtársak? / Vă plac bananele, ovarăși?

13 noiembrie 2013

Autor: Székely Csaba

Regia: Sorin Militaru

Interpretează: Sebestyén Aba

Despre spectacol:

„Szeretik a banánt, elvtársak?” / „Vă plac bananele, tovarăși?” e o poveste simplă despre o viață deloc simplă. Suntem în România lui Ceaușescu, unde toți trăiesc în frică, bănuială și foame. Toți, în afară de povestitor, Robert. El are

tot ce-i trebuie, poate mânca pâine și banane, pentru că tatăl lui e stăpân peste viață și moarte în orașul în care crește Robert. Totuși, nici să crești așa nu e simplu: mama plânge toată ziua, fratele mai mare vrea mereu să-l omoare, iar singura fată care îi place e „dușmanul” regimului. Soarta regimurilor e însă să se termine. În locul lor vin altele, în care poate totul va fi mai ușor. Sau poate nu? Oricum, un singur lucru important nu se schimbă: banana. Tot restul se schimbă, inclusiv tatăl. Piesa vorbește în mare parte despre el, despre tatăl care își găsește locul în orice împrejurare și de care orice regim are nevoie. Robert e atât de naiv și de nevinovat încât înțelege greu ce se petrece în jurul lui, și nici atunci decât pe jumătate. Nici n-are cum să înțeleagă totul, pentru că, dacă ar înțelege, l-ar dura prea tare.

Critica: “Ca interpret al spectacolului *Vă plac bananele, tovarăși?*, Sebestyén Aba a găsit cărarea actoricească delicată și îngustă pe care se pot desface și înțelege ambivalența plutitoare a textului, situațiile de vorbire cu dublu fund și umorul negru.

Regia lui Sorin Militaru își poartă eroul, cu efect și cu plăcere, prin toate stațiile psihologice: deschiderea, închiderea în sine, groaza, frica, dorința. Redă procesele lăuntrice ale personajului cu o flexibilitate și o sensibilitate nemaipomenite. Ce vedem e o adevărată vivisecție psihologică. Sebestyén Aba intră în lumea de gânduri dezordonată și închisă a băiatului autist și joacă, cu bravură, un om care nu percepe aproape nimic din stimulii și reacțiile lumii din jur. Doar psalmodiază clișeele auzite de la tatăl lui și de la mașinăria de stat care spală creierele. Și, în timp ce vorbește și vorbește, îi e frică și se apără, pentru că în fond e complet la cheremul altora. Fiul de nomenclaturist, chiar dacă are probleme psihice, e un om oprimat: îl îngrozește mașinăria dictaturii, teroarea domestică a tatălui tiran, brutalitatea fratelui, propria conștiință îngustată. Jocul lui Sebestyén Aba redă bogat și cu umor acest proces sufletesc și psihofizic complicat, cu tot ce are el înfricoșător, cu apăsarea lui îngrijorătoare și cu latura lui catatonică.”

Kovács Dezső: A diktatúra lélektana, 27.05.2014, Revizor
- a kritikai portál

Festivaluri:

- 2014 - Zilele Sfântu Gheorghe, Teatrul Tamási Áron, Sfântu Gheorghe
2014 - Gala Teatrelor Maghiare de peste Hotare, Teatrul Thália, Budapesta
2014 - Festivalul Național de Teatru POSzT, ed. a XIV-a, programul OFF, Pécs, Ungaria
2014 - Festivalul Teatrelor Maghiare de la Kisvárdá, ed. a XXVI-a, Kisvárdá, Ungaria
2014 - Întâlnirea de Teatru Contemporan DráMA, ed. a VI-a, Odorheiu Secuiesc
2014 - Festivalul de Teatru Interetnic - IFESZT, ed. a VII-a, Miercurea Ciuc
2017 - Colocviul Teatrelor Minorităților Naționale, Gheorgheni
2025 - Festivalul Fötér, Baia Mare

22. Dózsa

28 mai 2014

Autor: Székely János

Regia: Török Viola

Interpretează: Sebestyén Aba

Coregrafia: Györfi Csaba

Despre spectacol: De ce ajunge cineva Căpetenie? Pentru că îndură mai greu nedreptatea și umilința, iar soarta sau întâmplarea face să fie chiar acolo când trebuie înfruntat dușmanul? Frica și furia i se prefac în curaj și îi înmulțesc puterea atât de mult încât își învinge adversarul la prima încleștare. Mulțimea îl proclamă pe loc, cu entuziasm, căpetenie și îi pune astfel pe umeri povara răspunderii. Nu mai există cale de întoarcere. Se dezlanțuie iadul. Nemulțumirile mulțimii sunt multe și fără sfârșit.

Nu te poți răzbuna pe loc pentru toate, iar lupta scapă de sub control. Represaliile sunt crude. Totuși, în cinismul cu care îl așază pe tronul înroșit în foc și îl încoronează cu coroana arzândă

se ascunde, ad absurdum, lumina gloriei. Sindromul „Sunt nepotul lui Gheorghe Doja” apare în mărturisirea neliniștită a lui Ady Endre, dar și la orice om care simte pentru poporul lui și care poartă în el neliniștea de a face ceva. Székely János scrie despre partea luminoasă și partea întunecată a celui ales să conducă și despre contradicțiile dintre conducător și popor, în orice epocă.

Festivaluri:

2014 - Zilele Teatrului-Șură, ed. a XII-a, Călugăreni

2016 - Gala Teatrelor Maghiare de peste Hotare, Teatrul Thália, Budapesta

2016 - Festivalul Interetnic de Teatru IFESZT, ed. a VIII-a, Satu Mare

23. Egyszeröt / Unu ori cinci

9 august 2014 - în colaborare cu Teatrul Maghiar de Stat

„Csiky Gergely” din Timișoara

Text: după piesa Some Girl(s) de Neil LaBute; versiunea scenică: B. Fülöp Erzsébet

Traducerea: Nagy Imola

Regia: B. Fülöp Erzsébet

Distribuția: Borbély B. Emília
Kinda Szilárd

Colaborare: Boros Csaba, Kovács Károly

Despre spectacol: Textul spectacolului pornește de la piesa *Some Girl(s)* a dramaturgului american contemporan Neil LaBute. Acțiunea e destul de simplă și încapă într-o singură frază: un bărbat care urmează să se însoare se întâlnește, pe rând, cu fostele iubite care i-au lăsat o urmă în viață.

Titlul poate însemna personaje: un bărbat și cinci femei. Poate fi citit și ca întâlnirea dintre un bărbat și o femeie, fiindcă pentru el toate cele cinci sunt „doar niște tipe”. Sau poate povestea o spune o femeie care apare mereu acolo unde se ivește o situație asemănătoare. Ca un binefăcător tainic, ea ne conduce pe noi, spectatorii, într-unul dintre hotelurile orașului, ca să ne provoace, să ne atingă și să ne pună pe gânduri cu tot felul de situații de viață.

Cine e real și cine nu, cine iubește și cine nu, cine e sincer și cine manipulează, cât durează o relație și ce rămâne din ea în amintire: spectacolul pune aceste întrebări, fără să le dea neapărat un răspuns.

„Schimbă teatrul oamenii? Nu știu, dar n-am nicio îndoială că poate deschide uși”, a spus Neil LaBute la atelierul ținut în 2014 la Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu.

Critică: “Am văzut o muncă de echipă frumoasă. Una care nu doar a ținut în viață o poveste reală, ci ne-a și făcut s-o credem. Ba chiar l-a făcut pe spectator să sape în sine. În o oră și jumătate. Și, pentru că s-a întâmplat, nu pot decât să mulțumesc. Pentru nodul din gâtul strâns, pentru râs și pentru că am ieșit din camera 201 puțin altfel decât îndrăznisem să intru, fără să bănuiesc nimic. Cred că am avut noroc. Că a fost o seară norocoasă, cea în care am văzut Egyszeröt. Cred că e un spectacol construit și creat cu noroc, în care o echipă aleasă cu noroc și un spațiu norocos au reușit să creeze, în liniște, ceva cu adevărat mare și frumos. Și totuși, ciudat, nimic din toate astea n-a depins de norocul nostru. Deloc.”

Máthé Kincső: Zárni a zárhatatlant, 01.02.2015, Játértér

24. Antosa

3 octombrie 2014 - în colaborare cu Teatrul pentru

Copii și Tineret Ariel

Spectacol după nuvele de A. P. Cehov

Regia: Barabás Olga

Distribuția:

B. Fülöp Erzsébet

Péter Hilda

Sebestyén Aba

Muzica: Hána László

Scenografia și costumele: Barabás Olga

Despre spectacol: „Omul nu poate trăi fără credință!”, scrie Cehov, pentru că credința e libertatea sufletului.

Apoi își duce gândul mai departe, fără ezitare: „Omul este ceea ce crede.”

În spectacolul nostru, două femei, două admiratoare ale lui Cehov, încearcă să creadă până la capăt în crezul pe care scriitorul lor preferat l-a așternut pe hârtie. Și își pun în gând să trăiască viața frumoasă și plină de sens la care visează.

Oare vor reuși? Și e adevărat, până la urmă, gândul plin de speranță al lui Cehov?

Festivaluri:

2015 - Festivalul Teatrelor Maghiare de la Kisvárdá, ed. a XXVII-a, Kisvárdá, Ungaria

25. Sztrodzsegon / Strodjegen

31 octombrie 2014

Autor: Potozky László

Regia: Sebestyén Aba

Distribuția:

Panzer: László Zsuzsa

Ságodi: Henn János

Bătrânul: Nagy István

Csimasz: Nagy Norbert

Motor: Mező Szabolcs

Julika: Deák Orsolya

Scenografia: Bajkó Blanka Alíz

Costumele: Hodgyai István

Coregrafia: Györfi Csaba

Despre spectacol: Piesa lui Potozky László vorbește despre probleme sociale de azi: soarta oamenilor care au alunecat la marginea societății după schimbarea regimului și nu mai găsesc drumul înapoi, excluderea, alcoolismul, violența în familie și minorii dependenți de droguri.

Povestea urmărește câțiva vânzători din piață și felul în care trăiesc decizia primăriei: în decurs de o lună, tot talciocul („piața rusească”) trebuie ras cu buldozerul. Odată cu el dispare și pâinea lor.

Festivaluri:

2014 - Festivalul de Dramaturgie Contemporană, Budapesta, Ungaria

26. *Tündérország / Țara zânelor*

31. octombrie 2014

Autor: George Ștefan

Regia: Andi Gherghe

Traducător:

Székely Zita

Varró Izabella

Distribuția:

Benedek Botond-Farkas

Ciprian Mistreanu

Ștefan Mura

Erőss Brigitta

George Balint

Laura Mihalache

Despre spectacol:

Spectacolul Țara Zânelor are la bază o poveste adevărată a unei familii mixte din Târgu-Mureș. Piesa urmărește, pe parcursul a trei generații, complicațiile pe care o întâmplare din trecut le produce în destinele tuturor membrilor familiei. Povestitorul este Eduard, un bărbat de 30 de ani care ne spune o poveste despre ură. Pe scurt, piesa începe în anul 1958, când un securist român anchetează un scriitor de etnie maghiară pentru o poveste “suspectă” publicată într-o revistă pentru copii. Scriitorul este silit de sistem să divorțeze și devine deținut în regimul comunist. După eliberarea sa, ca urmare a grațierii din 1964, acesta se întoarce și își reface familia. După 20 de ani, fiica acestuia, Krisztina, se angajează ca secretară la o fabrică din localitate, unde îl întâlnește pe Călin. Aceștia se îndrăgostesc și ajung inevitabil la momentul în care părinții lor trebuie să se întâlnească. Deși frica lor cea mai mare este că părinții nu vor accepta căsătoria lor datorită diferențelor de etnie, întâlnirea părinților ne arată că etnia este cea mai mică problemă. Tatăl lui Călin este de

fapt anchetatorul tatălui Krisztinei. Krisztina este dată afară din casă, iar Călin decide să se căsătorească cu ea și să ia împreună viața de la 0, fără nici un ajutor din partea celor doi părinți. Povestea continuă să arate viața acestei noi familii greu încercate de evenimentele ce urmau să se producă: decembrie 1989, martie 1990, reluarea legăturilor cu părinții. La final vedem felul în care Eduard, fiul lor, ajunge să înțeleagă evenimentele din viața lui într-un sistem în care el nu își găsește locul, un sistem în care atât minoritarii, cât și majoritarii sunt discriminați.

27. *MaRó*

11 noiembrie 2015

Autor: Székely Csaba

Regia: Andi Gherghe

Distribuția:

Raisa Ané

Benedek Botond-Farkas

Ciugulitu Csaba

Fodor Piroška

Hajdu Imelda (stud.)

Nagy István

Ștefan Mura

Concepția vizuală: Adrian Ganea

Despre spectacol:

„Poveștile se petrec în Transilvania. Actori maghiari și români pun la zid ciudățeniile și trăsăturile relației româno-maghiare: prejudecățile reciproce, obiceiurile și năravurile, trufia, complexe, durerile. Și le aduc pe scenă cu o sinceritate brutală. Aici nimic nu e tabu. Frazele deloc corecte politic tună una după alta de pe scenă, în timp ce publicul tresare și se înecă

în hohote de râs fără sfârșit.” (K. Nagy Botond, Népújság)

Critică: “Arma antinaționalistă a lui Csaba Székely este umorul, o armă neletală, dar penetrantă, cu care este dificil să lupți și care are meritul de a dezamorsa conflictele” (Oana Stoica, Dilema Veche)

Turnee, festivaluri:

2016 - Festivalul IndependNET, Cluj-Napoca

2016 - Festivalul Internațional de Teatru Nou (FITN), Arad

2016 - Festivalul Comediei Românești (festCO), București

2016 - Festivalul de Teatru Contemporan DrÁMA, Odorheiu

Secuiesc

2016 - Festivalul European al Spectacolului / Festivalul de Dramaturgie Românească (FEST-FDR), Timișoara

2017 - Festivalul Teatrului Maghiar, Brașov

2018 - TRANZIT FESzT, Zalău

Premii:

2016 - Festivalul Comediei Românești (festCO), București:

premiul pentru cel mai bun spectacol

premiul pentru cea mai bună actriță și

premiul pentru cel mai bun actor, împărțite între toți interpreții spectacolului

28. Hentesek / Măcelarii

11 noiembrie 2015

Autor: Szabó Róbert-Csaba

Regia: Sebestyén Aba

Distribuția:

Ördög Miklós-Levente

Bálint Örs (stud.)

Gaál Attila-Csaba (stud.)

Kovács Botond

Esti Norbert (stud.)

Hollai-Heiser Anna (stud.)

Tollas Gábor

Barabás Hunor (stud.)

Horváth Anna (stud.)

Participă: Horváth Kriszta, Mátyási Katalin, Bőjthe Róbert-Zoltán, Jancsó Előd, Szabó János-Szilárd

Scenografia și costumele: studenții din anul II de la secția Scenografie: Lokodi Anna-Aletta, Szőke Zsuzsi, Nagy Eszter, Czirják Beatrix, Bereczki Botond; profesor coordonator: Bartha József

Coregrafia: Györfi Csaba

Muzica: B. Szabó Zsolt

Dramaturgia și asistența de regie: Nagy Sári (stud.)

Despre spectacol:

Piesa Hentesek (Măcelarii) se petrece într-un teatru al groazei. Teatrul e aproape de faliment. Directorul spune că de vină e realitatea, mai crudă decât Grand Guignolul: spectatorii nu mai sunt interesați de ce se întâmplă pe scenă. Personajele sunt foștii actori ai teatrului, directorul și măcelarii angajați de la abator, plus spectatorii și o fată care vrea să se sinucidă. Directorul vrea să-și salveze teatrul ajuns la ananghie și hotărăște să mute realitatea în teatru. Mai întâi îi invită pe măcelari să joace „ca invitați”. Ei au o singură sarcină: să facă pe scenă ce fac și la abator. Ca să aibă la îndemână și o victimă, directorul organizează un casting pentru candidați la sinucidere. Toate personajele sunt la locul lor, situația e clară, spectacolul poate începe. Și, după cum se dovedește, îl transmite și televiziunea.

Piesascoateînevidențăproblemeleîncărcatedeagresivitate ale lumii de azi: societatea care adoră sângele și violența, ajunse la modă; tentativele de sinucidere ale tinerilor fără țel, degradate într-un act rece, fără emoție; răspunderea presei care vânează senzaționalul. Și o face împingând intenționat scenele sângeroase dincolo de orice limită. Hentesek readuce la viață tradiția Grand Guignolului. E un fel de dans al morții, o danse macabre, cu mult sânge și cu songuri în stil brechtian. Pe lângă teatrul parizian de la începutul secolului XX, piesa se inspiră și din dramele de groază din vremea lui Shakespeare. În același timp, caută răspunsuri la întrebări dureros de actuale despre teatru: ce mai valorează actoria într-o lume dominată de reality-show-uri? Cum își pierde tradiția teatrală statutul atunci când renunță la idealurile ei artistice? Cum scrii o piesă care să reflecteze în mod adecvat asupra ei înseși și asupra teatrului? Cum poți arăta artistic violența care face ravagii în lumea de azi și cum poate ea să facă parte din teatrul de azi? Cum scrii astăzi un Grand Guignol și cum îl joci?

29. Papírrepülők / Avioane de hârtie

15 noiembrie 2016 - în colaborare cu Universitatea
de Arte din Târgu Mureș

Autor: Elise Wilk

Traducerea și dramaturgia: Albert Mária

Regia: Sebestyén Aba

Distribuția:

Lena: Szilágyi Míra, Bajkó Edina

Miki: Mesés Gáspár

Bobo: Szabó J. Viktor, Esti Norbert

Alex: Jäger Simon, Fekete Róbert

Laura: Erőss Brigitta

Andra: Lukács Andrea, Zsenák Lilla

Coregrafia: Kis-Luca Kinga

Muzica: Trabalka Cecília

Scenografia: Szőke Zsuzsi (anul III, Scenografie)

Costumele: Czirják Beatrix (anul III, Scenografie)

Asistent de regie: Markó Orsolya (anul II, Teatologie)

Despre spectacol: Textul lui Elise Wilk, dramaturg român apreciat pe plan internațional, vorbește despre tineri, pentru tineri. E greu să fii adolescent, dar e și mai greu să treci prin vârsta asta când nimeni nu e alături de tine. Povestea vorbește despre victimă și despre tirani care sunt și ei victime, într-o societate care îi desparte pe părinți

de copii. Șase adolescenți se luptă cu lumea. Pe dinăuntru îi roade maturizarea, lentă și de neocolit. Problemele li se adună și n-au cui să le spună, pentru că modelele lor, părinții, muncesc în străinătate. Fiecare încearcă altfel să facă față presiunilor din afară și tensiunii care crește în ei. Au rămas singuri, nesfârșit de singuri, deși sunt toți împreună. Ar putea vorbi între ei despre necazuri, dar n-o fac. Plutesc în vânt ca niște avioane de hârtie...

Turnee, festivaluri, premii:

2017 - Festivalul Internațional de Teatru, Sibiu

30. Sminkszoba / Camera de machiaj

11 noiembrie 2017

Autor: Láng Zsolt

Regia: Patkó Éva

Distribuția:

Szász Enikő, din trupa Teatrului Maghiar de Stat „Csiky Gergely” din Timișoara

Farkas Ibolya

Balázs Éva

Bilibók Anita (stud.)

Concepția vizuală: Czirják Beatrix

Asistent de regie: Bilibók Anita (stud.)

Despre spectacol: Trei vieți, o întâlnire, trei femei care au practicat cea mai veche meserie din lume. Toate trei sunt acum „pensionare”. Pe măsură ce își pun amintirile una lângă alta, mozaicul care se formează scoate la iveală un secret.

Critică: “Nu e ceva nou sau rar ca o actriță să aibă de jucat o prostituată. Teatrul și filmul sunt pline de acest tip de rol. Există Sonia lui Dostoievski, Șen Te a lui Brecht, dar și filmul lui Fellini Noaptea Cabiriei, o adaptare după Maria Molinari, sau Mamma Roma a lui Pasolini, care a lucrat și la scenariul Cabiriei, ca să dau doar câteva exemple. În acesta din urmă se conturează deja imaginea prostituatei care îmbătrânește.

Un astfel de personaj putem vedea aproape în carne și oase și în documentarele „K” făcute de Dobray György în anii schimbării de regim (K și K2, filme despre prostituate). Oricum, probabil tocmai soarta comună, adică uitarea care vine odată cu bătrânețea, a fost sursa de inspirație pentru Láng Zsolt, autorul piesei, când a scris povestea, gândită inițial pentru patru personaje.

Cele trei actrițe din rolurile prostituatelor ieșite la pensie sunt Szász Enikő, Farkas Ibolya și Balázs Éva, care în ultima vreme apar rar pe scenă. Ideea de pornire a fost, probabil, să cerceteze respectul față de cei vârstnici. Regia lui Patkó Éva le-a pus pe actrițe într-o situație-limită: oricât ar părea de ciudat (literatura dramatică e plină de astfel de roluri), niciuna n-a jucat vreodată o prostituată. Au spus-o chiar ele, la discuția publică de după spectacolul pe care l-am văzut. Cu atât mai puțin au jucat o curtezană îmbătrânită. Așa le-a redescoperit scena, iar ele au descoperit o lume neobișnuită pentru ele. Mi s-a părut surprinzător și interesant că în seara aceea, la Târgu Mureș, în Bastion, și vârsta medie a publicului se apropia de șaptezeci de ani.”

Beretvás Gábor: Nem kell a púder, 27.08.2018, Játéktér

Turnee:

2018 - Teatrul Maghiar de Stat „Csiky Gergely” din Timișoara

2018 - Institutul Balassi din București

2018 - Casa Maghiară din Stockholm, Stockholm, Suedia:

Malmö

Göteborg

Stockholm

Jönköping

Ljungby

31. *Plazma / Plasma*

15 noiembrie 2016

Autor: Garaczi László

Regia: Andi Gherghe

Despre spectacol: Cu mijloace neobișnuite și surprinzătoare, textul *Plazma* al lui Garaczi László construiește o lume aparte, care descrie „stilul de viață” contemporan. Revolta, încălcarea regulilor formale de comunicare și destrămarea ideii de adevărat și fals definesc această epocă postmodernă. Amprenta ei se vede în artă, dar și în viața noastră de zi cu zi.

Piesa lui Garaczi László vorbește despre căutarea identității într-o societate în continuă schimbare, al cărei motto e tehnologizarea sufletului. *Plazma* e plină de studii de caz servite cu mult umor, care împreună alcătuiesc o lume a formelor. Totul e scris într-un argou urban amuzant, ușor de digerat.

32. Egy csütörtökön történt / S-a întâmplat într-o joi

30 noiembrie 2017

Autor: Elise Wilk

Traducerea: Albert Mária

Regia: Sebestyén Aba

Distribuția:

adolescentul: Szabó János-Szilárd

secretara: Tóth Jess

șomerul: Tollas Gábor

bătrânul: Nagy István

menajera: Kocsis Anna

pensionara: Lőrincz Ágnes

Muzica: Boros Csaba

Scenografia și costumele: Hotykai Evelin

Asistent de regie: Markó Orsolya (stud.)

Despre spectacol:

Zece povești care, la prima vedere, n-au nimic în comun. Singurul lucru care le leagă e că toate se petrec într-o zi de joi. Sunt triste și amuzante în același timp, dar fiecare vorbește, într-un fel sau altul, despre singurătate și despre cât de mult ne dorim atenția celorlalți. Despre strigătul de ajutor pe care îl scoatem uneori, cu senzația că nu-l aude nimeni.

33. Kór-Társak / Contemporanii

18 mai 2018

Concert-spectacol bilingv pe versuri de poeți contemporani:
Szabó T. Anna, Matei Vișniec, Demény Péter, Monica Mihaela
Pop, Kovács András Ferenc, Victor Ioan Frunză, Andrei
Huțuleac, Pálfi Ervin, Laurențiu Blaga și Székely Csaba

Muzica: Cári Tibor**Soliști:**

Monica Odagiu

Sebestyén Aba

Participă:

Ilko Gradev: acordeon

Szabó J. Attila: violoncel

Szász Csaba: chitară electrică

Fazakas Attila: contrabas

Láng Dániel: tobe

Makkai István: clarinet, saxofon

și 13 muzicieni ai Filarmonicii de Stat Târgu Mureș

Despre spectacol:

În cadrul proiectului nostru „Dialog intercultural în oglinda muzicii
și poeziei contemporane”, am alcătuit o selecție de versuri ale poezilor
maghiari și români din Transilvania, pe care Cári Tibor le-a pus pe
muzică. Din acest șirag bilingv de poezii am făcut un concert-spectacol
pe 18 mai 2018, la Palatul Culturii, ca eveniment de deschidere al Noptii
Muzeelor. Pe 29 august l-am jucat din nou, în Cetatea din Târgu Mureș.

34. Eltűntek / Dispariții

18 septembrie 2019

Autor: Elise Wilk**Traducerea:** Albert Mária**Regia:** Sebestyén Aba**Distribuția:**

Szilágyi Enikő

Bajkó Edina

Scurtu Dávid (stud.)

Szabó János Szilárd (stud.)

Tóth Zsófia (stud.)

Sebestyén Aba

Muzica: Cári Tibor

Muzicieni:

Domahidi Katalin

Vilhelem András

Scenografia și costumele: Sós Beáta

Asistent de regie: Máthé Barbara (stud.)

Dramaturgia: Cseke Tamás (stud.)

Despre spectacol: *Eltűntek (Dispariții)* spune povestea unei familii de sași din Transilvania, din 1945 până azi. Textul lui Elise Wilk, dramaturg sas de mare succes, stă la granița dintre teatrul documentar și teatrul de artă. Pe lângă experiențele personale ale lui Elise Wilk, textul spectacolului folosește și diferite materiale documentare: interviuri cu supraviețuitori ai deportărilor în Siberia și cu sași care au emigrat după 1990, cărți de mărturie scrise prin metoda istoriei orale, documente de arhivă și articole de presă.

Povestea are trei părți, legate de trei momente-cheie din istoria României: 1944–1945 (când etnicii germani au fost deportați în

lagăre de muncă sovietice), 1989–1990 (revoluția din România, urmată de plecarea în masă a minorității germane) și 2007 (intrarea României în Uniunea Europeană).

Critică: “Perdeaua de zale lucioase care compune o parte din decorul spectacolului exprimă o ambiguitate semantică și estetică: pe de o parte, încarcerarea și izolarea în perimetrul unui spațiu care, timp de decenii, s-a dovedit opresiv pentru toți locuitorii, și pe de altă parte deschiderea din perioada post-decembristă, care a îmbogățit decorul cu un luciu amăgitor, prefăcând o libertate câștigată cu greu, într-o țară aflată într-o permanentă convalescență.

Intens, evocator, pe alocuri elegiac și nu lipsit de umor, „Dispariții” oferă o privire sinoptică asupra unei minorități etnice care a amprentat spațiul transilvănean, și nu numai, și exprimă, totodată, continuitatea acesteia prin Elise Wilk, care îi perpetuează moștenirea cu succes atât la noi, cât și peste hotare.”

Andrei Vornicu: O minoritate etnică aproape dispărută,
30.09.2019,

“Bine echilibrat și din punct de vedere actoricesc, cu partituri generoase care le oferă fiecăruia șansa de a-și dovedi calitățile în monoloagele bine exploatate regizoral, „Dispariții” este îmbrăcat cu totul în alb, ca o declarație de credință în mai bine. Oricât de triste ar fi amintirile din lacrimile ce-au săpat șanțuri în obraji lor de-a lungul timpului. Cu toții dorindu-și evadarea de după perdeaua de lanțuri, aceași și mereu alta, ca să dibuiască ușa spre acasă. Dar pot pleca din România acestor decenii învârtite dimpreună cu ei în scenă doar ca deportați ori emigranți. Ori pot rămâne aici, veșnic străini, amușinând de departe o străinătate al cărei olfactiv l-au memorat și l-au păstrat în suflet. O străinătate abstractă, extrasă din săpunurile ce parfumau pachetele primite de la rudele de acolo și le umpleau de sens spațiile reci și goale în care trăiau, în care se înghesuiau doar neajunsurile din regimul comunist, alimentându-le visele de împlinire undeva departe, după Cortina de lanțuri, nu se știe unde. Dar cu siguranță undeva unde să nu se mai simtă deșărădăcinați, pribegi, venetici, abandonați de istorie și de străbuni.

Frumos, curat, gingaș și totuși echilibrat, într-un lirism bine susținut dar și ingenios temperat de muzică și acorduri gestuale și de rostire în mai multe registre, care se completează emoționant unele pe altele, fără pic de alunecare într-un patetism care le-ar fi putut accentua în vreun fel, subliniind pertinent diferențele între generații dar și filonul comun din magma emoției care traversează scena: dorul de ducă.”

Luciana Antofi: “Disparații” după Cortina de lanțuri la Yorick Studio, 17.10.2020, lucianaantofi.com

“De aici, din această comuniune de frânturi ale vieții, indiferent de fundalul istoric, ori tocmai potențat de acesta, se naște formidabilul catharsis contemporan pe care spectacolul îl creează. (...) În spectacolul ăsta tu, spectatorul, n-ai timp să te cauți în buzunare, să te srobești în nas, să îți verifici telefonul, atât de frumoasă, de curgătoare, de impresionantă e povestea care ți se spune. Atât de a ta, deși e povestea unei familii dintr-un ținut unde poate n-ai fost niciodată”

Claudiu Groza, martie 2020, revista Tribuna

Disparații de la Yorick Studio din Târgu Mureș este un spectacol în care povestea are rolul principal. E spusă cu multă iubire, e construită cu migală și se simte dragul de personaj al fiecărui actor. Poți intui grija cu care au fost alese cuvintele de către autoare și atenția pentru detalii a regizorului. Mici gesturi, mici tăceri, mici clipe în care privirile descoperă un univers. Un mic-mare boț de teatru cu bine, în care emoția și meșteșugul fac să se învârtă fuiorul unei povești triste”.

Alina Epîngeac, octombrie 2020, Amfiteatru

Eltűntek / Disparații deschide un drum nou spectacolelor din țară, o direcție care ne pune în valoare istoria, cultura și orice am mai avea nevoie să știm – ca viziune care ne completează imaginea de ansamblu – pentru a trăi din ce în ce mai puțin închistați.”

Alberto Păduraru, Linternet.ro

Turnee, festivaluri:

2020 - Teatrul Cetății din Gyula, Gyula, Ungaria

2020 - Bucharest Fringe - Marathonul Teatrului Independent,
ed. a 10-a, București

2021 - Festivalul HolnapUtán, ed. a VIII-a, Oradea

2022 - Festivalul de Teatru Interetnic IFESZT, ed. a X-a,
Satu Mare

2023 - Olimpiada Teatrală, ed. a 10-a, Budapesta, Ungaria

2023 - Festivalul SZEMLE+, Budapesta, Ungaria

Premii:

2022 - Premiul pentru dramaturgie AURORA al orașului
Bydgoszcz, acordat lui Elise Wilk pentru textul *Disparații*

2023 - Premiul special al juriului pentru felul în care
spectacolul tratează, la un nivel înalt, o temă socială și istorică
importantă, la festivalul SZEMLE+, Budapesta, Ungaria

35. Borderline

15 noiembrie 2019

Text și regie: Kincses Réka

Distribuția:

Biluska Annamária

Bíró József

Tompa Eszter

Philipp Droste

Mo Badis Hayder

Sreeraj Kaniyamparambil

Dramaturgia: Pálffy Zsófi

Scenografia și costumele: Sós Beáta

Asistent de regie: Kacsó Judit-Andrea

Despre spectacol: BORDERLINE e un spectacol de tip
devised theatre, adică o creație colectivă, pe un text inventat
împreună. L-au făcut artiști care trăiesc zi de zi între culturi și
care, pornind de la propria viață, pot reflecta asupra temelor
personale și colective de actualitate pe care le ridică piesa.

Povestea se petrece de Crăciun, în zilele noastre. Tanti Csöpi și nenea Egon vin la Berlin, în vizită la fiica lor, Lujza, ca să petreacă sărbătorile împreună. Prietenul Lujzei, Bendix, nu e pregătit pentru vizită. Tocmai vrea să se concentreze pe un proiect pe care trebuie să-l predea. Până când Lujza ajunge acasă de la centrul pentru refugiați, unde lucrează ca asistentă socială, familia ei a trecut deja peste bariera limbii și, la o sticlă de pălincă, dezbate cum vede fiecare lumea. Mai târziu apar și niște musafiri neașteptați.

36. Lázadni veletek akartam / Voiam să mă revolt cu voi

6 mai 2021 - mai târziu în colaborare cu Compania Tompa

Miklós a Teatrului Național Târgu Mureș

Autor: Bódi Attila

Adaptarea scenică: Barabás Olga

Regia: Sebestyén Aba

Distribuția:

László Csaba

Sebestyén Aba

Szász Csaba

Muzica:

Cári Tibor

Szász Csaba

Scenografia și costumele: Sós Beáta

Imagine video: Komesz Szilvia (stud.), Török Tina, Renczés Viktória

Asistent de regie: Talán Vanda (stud.)

Despre spectacol:

Povestea se petrece în ultimele săptămâni ale dictaturii lui Ceaușescu. Textul lui Bódi Attila ne arată cele mai adânci și mai întunecate colțuri ale acelei vremi fără speranță prin ochii celor mai sensibili: adolescenții.

Trei băieți din ultimul an de liceu se revoltă împotriva vieții sărace și strâmte și pornesc acțiuni împotriva regimului. Péter e

născut rebel. Zoli, conformist, e prins între putere și prietenii lui. Áron nu se împacă cu nimeni, nici cu lumea, nici cu el însuși. Motivele lor sunt cu totul diferite, dar primele succese îi îmbată pe toți trei. Treizeci de ani mai târziu, la o întâlnire de clasă, trebuie să dea ochii cu adevăratele urmări ale faptelor lor.

După 30 de ani, amintirea acelei istorii pălește tot mai mult. Tot mai puțini oameni vor să afle de ce s-au întâmplat lucrurile și ce urmări au avut. Tocmai de aceea trebuie să vorbim din nou despre ele. Să ne amintim, să povestim, să ne gândim. Să ne privim în oglindă.

Turnee, festivaluri:

2021 - Festivalul de Teatru Contemporan DráMA, ed. a XII-a, Odorheiu Secuiesc

2021 - Zilele Maghiare din Partium, Satu Mare

2022 - Zilele Sfântu Gheorghe, Sfântu Gheorghe

2022 - Magyarság Háza Teátrum, Budapesta, Ungaria

2022 - Gala Teatrală de la Városmajor, ed. a X-a, Budapesta, Ungaria

2024 - Festivalul Național de Teatru de la Kaposvár (KOSZT), Kaposvár, Ungaria

2024 - Festivalul Național de Teatru - FNT, ed. a XXXIV-a, București

2024 - Festivalul Internațional de Teatru Interferențe, ed. a IX-a, Cluj-Napoca

Premii:

2022 - Premiul pentru Dramaturgie Maghiară Contemporană, Fundația pentru Dramaturgia Maghiară Contemporană, Budapesta

Premiul special al publicului și premiul special Fidelio la a X-a ediție a Galei Teatrale de la Városmajor, Budapesta

37. Nem történt semmi / Nu s-a întâmplat nimic

31 octombrie 2021 - în colaborare cu Compania Tompa Miklós a Teatrului Național Târgu Mureș

Autori: Dálnoky Réka, Székely Csaba, Elise Wilk

Regia: Sebestyén Aba

Distribuția:

redactora-șefă: B. Fülöp Erzsébet / Nagy Dorottya

actorul celebru: Korpos András

șomerul: Bálint Hunor

directorul de studio: Henn János

actrița: Gecse Ramóna

jurnalista: Berekméri Katus

Costumele: Oláh Réka

Scenografia: Sós Beáta

Muzica: Cári Tibor

Imagine video: Sebesi Sándor

Asistent de regie: Talán Vanda

Despre spectacol:

Pe scenă apar trei femei și trei bărbați, în combinații mereu schimbătoare, prinși într-o plasă de jocuri de putere, relații abuzive și hărțuire. Personajele trec dintr-o scenă în alta, iar comportamentul lor se schimbă după poziția de putere în care ajung. Cele unsprezece scene, inspirate în parte din cazuri reale din România, arată fără menajamente relațiile umane și profesionale de azi. Totodată vedem dacă lumea s-a schimbat

după mișcarea #metoo. Cum ne gândim azi, de pildă, la consimțământ? Și ce se ascunde, oare, în spatele cuvintelor „nu s-a întâmplat nimic”?

Critică: “Regia lui Sebestyén Aba creează atmosferă, respectă textul și îi face loc. Sala Mică a teatrului e un spațiu destul de intim, iar regia caută minimalismul ca să păstreze această intimitate. Pe lângă simbolurile potrivite temei și luminile de atmosferă, muzica lui Cári Tibor e o lovitură în plin, iar regia îi folosește plastic, de la un capăt la altul, tensiunea modernă, cu ritm frânt. Prin camera video, regizorul reflectă din nou (ca în alte spectacole ale sale) asupra felului în care funcționează teatrul și îl demască, în timp ce cercetează din perspectiva psihologiei narative.”

Kertvélesy András: Nem félünk a farkastól, 7.11.2021,
Revizor - a kritikai portál .

“De mai bine de cincisprezece ani, Yorick Studio e o prezență definitorie în viața teatrală din Târgu Mureș. Atelierul teatral experimental fondat de actorul-regizor Sebestyén Aba nu s-a dedicat doar montării dramaturgiei contemporane, mai ales a celei locale, și dialogului intercultural. Crede cu încăpățănare și că teatrul poate ajuta la rezolvarea problemelor sociale. 20/20, teatru comunitar și documentar despre ciocnirile etnice româno-maghiare de la Târgu Mureș din anii nouăzeci, Eltűntek (Disparații), care cercetează

problema migrației, sau MaRó, inspirat de conviețuirea româno-maghiară de zi cu zi și de o sinceritate ucigătoare, sunt doar câteva dintre evenimentele teatrale Yorick care au adus în discuție teme delicate, nediscutate, și care s-au întipărit în memoria spectatorilor.

Așa că n-a surprins pe nimeni când din articolele de presă care anunțau premiera s-a aflat că noua producție Yorick Studio vrea să vorbească despre mișcarea #metoo, care n-a prea pătruns în România. A surprins în schimb că Nem történt semmi (Nu s-a întâmplat nimic), un spectacol legat declarat de tema #metoo, nu se concentrează exclusiv pe hărțuirea sexuală. Dincolo de ea, cercetează abuzul de putere din mai multe unghiuri și în situații diferite: în relațiile bărbat-femeie, șef-subordonat și profesor-elev.

În spiritul corectitudinii politice, regizorul Sebestyén Aba le-a cerut textul spectacolului unor autori locali: un bărbat și două femei, doi dramaturgi maghiari (Dálnoky Réka, Székely Csaba) și unul român (Elise Wilk). Autorii s-au inspirat din cazuri personale sau reale petrecute în România. Rezultatul muncii lor comune e un text cu șase personaje și unsprezece scene, unitar și totuși polifonic. Modelul acestui joc la șase mâini, al acestui exercițiu de stil, a fost Hora lui Arthur Schnitzler, construită după principiul dominoului. Și aici scenele sunt mai ales în doi (există totuși un monolog, câteva scene în trei și una în care apar toate cele șase personaje). Trecerea de la o scenă la alta o face un personaj care merge mereu mai departe, în scena următoare, unde, după noul partener (sau noii parteneri) de dialog, adoptă alt discurs și devine aproape alt om. (...)

Regia arată resemnată că viața produce mereu relații de subordonare, iar cine primește puterea o exercită cu plăcere. Cealaltă constatare, pe care spectacolul o demonstrează din scenă în scenă, cu mai mult sau mai puțin succes, e că omul e victimă într-o relație și agresor în alta. Victimologia chiar susține că fostul abuzat devine foarte des abuzator.”

György Andrea: Mintha mi sem történt volna, 15.11.2021, Színház.net.

38. *Lélekfitness / Fitness pentru suflet - concert-spectacol,*

10 noiembrie 2022

Autor: Laczkfi János

Dramaturg: Barabás Olga

Regia: Sebestyén Aba

Muzica: Cári Tibor

Interpretează:

Sebestyén Aba

Muzicieni:

Cári Tibor

Szabó J. Attila

Despre spectacol:

Concert - spectacol realizat pe baza textelor și versurilor lui Lackfi János, în care cântecul alternează cu vorba. O seară muzicală care se întreabă, în joacă, prin poezie și muzică, ce sens are viața noastră.

Turnee, festivaluri:

2022 - Festivalul KULT, Târgu Mureș

2023 - Târgu Secuiesc

2023 - Târgul de Carte de la Miercurea Ciuc, ed. a II-a

2023 - Teatrul Cetății de la Gyula, Stagiunea de Vară, Gyula, Ungaria

2023 - Zilele Maghiare din Timișoara, ed. a VIII-a

2023 - Festivalul DráMA, ed. a XIV-a, Odorheiu Secuiesc

2025 - Festivalul OSZT2025 OFF, Szolnok, Ungaria

39. *Per Amorem Dei*

26 noiembrie 2023

Autori: poeți contemporani români și maghiari

Creatori: Cári Tibor, Sebestyén Aba

Soliști:

Luchian Pantea

Sebestyén Aba

Koszorus Krisztina

Kiss Bora

Muzica: Cári Tibor

Participă: muzicienii și corul Filarmonicii de Stat Târgu Mureș

Despre spectacol:

concert-spectacol bilingv inspirat din versurile unor poeți contemporani maghiari și români

40. Négy és fél / Patru și jumătate

30 octombrie 2024

Regia: Dobrovski Dóra

Distribuția:

Moldován Orsolya

Tudor Meșter

Rózsa László

Roxana Marian

Máthé Barbara

Despre spectacol:

Piesa autoreflexivă pornește de la poveștile de familie ale actorilor, dar oferă și o privire în culisele creației teatrale. În centrul ei stau moștenirea emoțională adusă din familie și luptele interioare ale vieții de artist. Cum modelează poveștile personale ale artiștilor spectacolul și cum le influențează pe toate acestea provocarea continuă a vieții de teatru?

În timpul repetițiilor, actorii și ceilalți creatori caută mereu noi căi de exprimare și se lovesc de dilemele creației teatrale. În același timp încearcă să împace frământările interioare cu ambițiile artistice.

Spectacolul se joacă în maghiară și română, cu subtitrare în ambele limbi, ca fiecare spectator să-l poată urmări în întregime.

Turnee, festivaluri:

2025 - Festivalul Interetnic de Teatru IFESZT din Satu Mare, ed. a XI-a

41. Bohócöröklét / Veşnicie de clovn

In Memoriam Kovács András Ferenc

15 noiembrie 2024

Concert-spectacol pe versuri de Kovács András Ferenc
(KAF)

Creatori: Sebestyén Aba, Cári Tibor

Distribuția: Sebestyén Aba (interpretare), Cári Tibor (muzică, pian)

Orchestra Contemporanii

42. Alaszka / Alaska

10 decembrie 2024 - în colaborare cu Compania Tompa

Miklós a Teatrului Național Târgu Mureș

Autor: Elise Wilk

Traducerea: Albert Mária

Regia: Sebestyén Aba

Distribuția:

Berekméri Katalin

B. Fülöp Erzsébet

Gecse Ramóna

Nagy Dorottya

Cári Tibor

Muzica: Cári Tibor

Costumele: Dobre-Kóthay Judit

Scenografia: Sós Beáta

Coregrafia: Baczó Tünde

Asistent de regie: Brok Bernadette

Despre spectacol:

La volanul unei Dacii 1300, Victoria pornește într-o călătorie în timp. Însotită de o entitate numită Alaska, re trăiește momentele-cheie din viața ei, dar și din viața mamei și a fiicei ei. Prind viață anii ,90 haotici și nesiguranța de după schimbarea de regim, iar la final ajungem în lumea de azi. Prin destinele a trei femei, spectacolul caută urmele pe care trecutul comunist le-a lăsat în noi.

Critică: “Patru actrițe polivalente joacă tot, fără rest, fără ezitări, intră și ies din personaje, sarabandă amețitoare de roluri, voci, emoții, genuri, vârste. Nimeni nu pleacă din scenă, o teatralitate excelent condusă și convenții foarte intense făcând ca scenele să aibă firesc și fluentă. Erzsébet Fülöp, Dorottya Nagy, Katalin Berekméri, Ramóna Gecse joacă și se joacă, construiesc și deconstruiesc relații, compun și descompun, animând costumele lui Judit Dobre-Kóthai, manevrând decorul minimalist și reamintindu-ne cât de simplu poate fi uneori teatrul. (...)”

Scriitura Elisei e un aliaj foarte puternic de poezie, adevăr, umor, informație. Ea transportă o sensibilitate lucidă, de tip cehovian, descrie și meditează, simultan, asupra vieții, esențializează și celebrează faptul de a fi. Independent de penumbrele pe care le dezvăluie, de tristețile de fond și de un curent de zădărnici ce adie uneori prin scenă, Alaska rămâne în esența ei un argument foarte puternic în favoarea bucuriei de a trăi. Mai mult decât analizat, genul acesta de teatru se pretinde trăit. Tandrețea și delicatețea cu care dramaturgia dezvoltă personaje și situații de viață impun o tandrețe și o delicatețe a receptării. Încă am sentimentul că am asistat la ceva foarte intim, în care Alaska a devenit o metaforă inversă, indicând apropierea, nu distanța, căldură umană, nu banchiză de gheață...”

Călin Ciobotari: Elise Wilk sau arta de a scrie despre viață..., 21.01.2025

“Acoperind” pleiada cea mai vastă de roluri – de la imaginara Alaska și fetița Cami, care o introduce pe Victoria în universul „străinilor” pe plaja comunistă mangaliotă, la colega de clasă a Victoriei și la sora în căutarea adevărului a est-germanului împușcat de grănicerii români –, Erzsébet B. Fülöp face un adevărat maraton actoricesc, în care schimbă registrele cu o viteză și o plasticitate uimitoare, utilizând elemente, în general cât mai simple, de costum. E eterică în Alaska, tembel-băiețoasă în Cami, aproape Antigonă în nemțoaica Jutta, doar pentru a reveni, de fiecare dată, la forma serafic-ludică inițială. În esență, povestea se transformă, dintr-o proiecție a amintirilor Victoriei – parțial narate de ea însăși, parțial materializate performativ în succesiunea de personaje jucate de Fülöp –, în suprapunerea perspectivelor complementare ale celor trei eroine, într-un puzzle acronologic, ce dezvăluie abia spre final imaginea completă, atunci când, printr-o ultimă rotire în timp, se adaugă și ultimele piese. Dorottya Nagy nu e doar platinata Nora, ci și hippyul afemeiat Gustav, viitorul tată al nepoatei Anita, descins din Germania în România profundă post-Revoluție într-o operațiune de transport de ajutoare. Iar Ramóna Gecse nu e doar Anita, ci și anemicul ei bunic Fredi și „domnul inginer” concomitent amant al Norei și securist șantajist (inginerul în cauză aparținând, succesiv, ca proiecție a memoriei Victoriei, respectiv Norei). Evident, schema de distribuire a rolurilor multiple are de-a face cu banale imperative de necesitate în funcționarea scenelor. Din faptul că Alaska e singura care nu apare în scenă concomitent cu alt personaj secundar/episodic (la fel cum nu există scene cu două astfel de personaje), s-ar părea că actrița care joacă această entitate ar trebui, din dramaturgie, să joace tot ce nu reprezintă trioul fiică-mamă-bunică, dar soluția din spectacol aduce mai multă variație/bogăție de corporalități și stiluri, pe lângă faptul că ușurează munca „hermeneutică” a spectatorului. Aba Sebestyén știe cum să dozeze ritmul în montarea unei piese care alternează dialogul cu părți consistente de monolog narativ și o stabilă dimensiune poetică alternând cu ironie și comic, să-i zicem,

aproape istoric, introducând, în același timp, o pleiadă de apariții episodice în căutare de individualizare, într-o rafinată construcție dramaturgică. Și o face cu un simț acut al dinamicii dintre cele patru actrițe, o înțelegere a straturilor multiple ale textului și o aproape invizibilitate a mâinii regizorale.”

Iulia Popovici: Cu Dacia prin mica istorie, 28.01.2025, Observator Cultural.

Turnee, festivaluri:

2025 - Festivalul DESZKA, ed. a XIX-a, Debrecen, Ungaria

2025 - Festivalul Internațional „Zilele Teatrului Matei Vișniec”, Suceava

2025 - Săptămâna Centenarului Harag György, Cluj-Napoca

2025 - Săptămâna Teatrelor din Transilvania, Gyula, Ungaria

2025 - Festivalul de Teatru Contemporan dráMa, ed. a XVI-a, Odorheiu Secuiesc

2025 - Festivalul Național de Teatru, ed. a XXXV-a, București

2026 - Festivalul Teatrelor Maghiare de la Kisvárdá, ediția a XXXVIII-a, Kisvárdá, Ungaria

2026 - Reuniunea Teatrelor Naționale, Chișinău, Republica Moldova
Premii:

2026 - Premiul pentru cea mai bună dramă contemporană, acordat lui Sebestyén Aba pentru regia spectacolului Alaska de Elise Wilk la Festivalul Teatrelor Maghiare de la Kisvárdá, ediția a XXXVIII-a, Kisvárdá, Ungaria

43. Egy diktátor születése / Nașterea unui dictator

1 octombrie 2025

Autor: Székely Csaba

Regia: Sebestyén Aba

Interpretează: Galló Ernő

Despre spectacol:

Orice dictator e, într-un fel, un clovn. Joacă parodia democrației și a unei societăți care funcționează bine. Are în

el, în același timp, trăsăturile omului mărunț și ridicol și pe ale nebunului periculos pentru toți. Și orice dictator își adoarme adepții cu o poveste de seară, o poveste în care el e eroul care își salvează poporul iar și iar de balaurul cel rău.

Egy diktátor születése / Nașterea unui dictator e povestea simplă a unui creator care înțelege, pas cu pas, cum funcționează lumea și își recunoaște rolul în ea. În interpretarea fascinantă a lui Galló Ernő prind viață, în același timp, omul mărunț și neliniștit care își caută locul și sămânța tiranului înfricoșător, care ne duce încet într-o poveste întunecată. Depinde de noi dacă îl urmăm.

Critică: „Actorul Galló Ernő poartă singur, timp de nouăzeci de minute, întreaga greutate a acestei transformări, fără decor, fără pauză, la un pas de public. Regia lui Sebestyén Aba mizează pe o acumulare insesizabilă: umorul care ne face să zâmbim la început devine, treptat, complice la propria noastră vulnerabilitate, iar abia la final realizăm cât de departe am fost conduși, râzând, fără împotrivire.

Este un spectacol care obligă publicul să se privească pe sine, nu doar personajul de pe scenă, ci propriile râsete la adresa celor diferiți, râsete din care se construiește, rând pe rând, ceva mult mai periculos decât o glumă.”

Anca Șugar: Festivalul dráMA 17, Teatrul Tomcsa Sándor, Odorheiu Secuiesc

„Egy diktátor születése / Nașterea unui dictator, un one-man show produs în regia lui Sebestyén Aba în propriul laborator - unul dintre cele mai longevive teatre independente din țară, Yorick Stúdió din Târgu Mureș. Textul, un amestec de poveste duioasă și satiră tăioasă, a fost scris de Csaba Székely special pentru Ernő Galló, actorul care nu are nevoie decât de propriul corp pentru a da voce unei vieți. Și încă ce viață!”

Monica Ciurea: Be Fringe! - Jurnal de maraton (I). Bucharest Fringe - Maratonul Teatrului Independent 2026, Agenda LiterNet

„Un dictator nu se naște doar din dorința de a conduce. Se naște în clipa în care descoperă că ceilalți pot fi conduși. Între cele două momente se află un lung șir de umilințe, frustrări, pierderi, dorințe neîmplinite și, uneori, o poveste spusă la nesfârșit cuiva care are nevoie să o audă. Egy diktátor születése / Nașterea unui dictator, textul lui Székely Csaba, interpretat de Ernő Galló, urmărește tocmai această transformare: felul în care un om aparent insignifiant descoperă, treptat, instrumentele puterii. Regia lui Sebestyén Aba, produsă în laboratorul independent Yorick Stúdió din Târgu Mureș, lasă spectacolul să se sprijine aproape integral pe actor, iar Ernő Galló transformă cele aproximativ nouăzeci de minute într-un exercițiu de virtuozitate, dar și într-o demonstrație despre cât de ușor se poate transforma nevoia de a fi văzut în nevoia de a-i face pe ceilalți să privească.”

Răzvan Dițescu: Puterea poveștilor - Egy diktátor születése / Nașterea unui dictator la Bucharest Fringe - Maratonul Teatrului Independent 2026, Agenda LiterNet

„Strict teatral este un one-man show excelent, electrizant, care te ține în priza 90 de minute, fara sa te menajeze în vreun fel. Tot respectul pentru actorul Galló Ernő, care m-a impresionat prin energia pe care a degajat-o.”

Emil Călinescu: Nasterea unui dictator – Yorick Studio Targu Mures – Bucharest Fringe – Maratonul Teatrului Independent 2026, LaTeatru.EU

Turnee, festivaluri, premii:

2026 - Zilele Sfântu Gheorghe, ed. a XXXII-a, Sfântu Gheorghe

2026 - Festivalul Teatrului-Șură, ed. a XXIV-a, Călugăreni

2026 - Festivalul Teatrelor Maghiare de la Kisvárd, ed. a XXXVIII-a, Kisvárd, Ungaria

2026 - Festivalul Internațional de Teatru SITFY, Budaörs, Ungaria

2026 - Bucharest Fringe - Festivalul de Teatru Independent, ed. a 16-a, București

Premii:

2026 - premiul Teatrului Cetății din Kisvárd pentru cel mai bun actor: Galló Ernő la Festivalul Teatrelor Maghiare de la Kisvárd, ed. a XXXVIII-a, Kisvárd, Ungaria

2026 - Bucharest Fringe - Festivalul de Teatru Independent, ed. a 16-a, București:

premiul pentru cel mai bun actor

premiul comunității *Mergem la teatru* pentru cel mai bun actor în rol principal

44. Union Place

2 octombrie 2025

Autor: Elise Wilk

Traducerea: Albert Mária

Regia: Sebestyén Aba

Distribuția:

Czikó Juliánna

Kató Emőke

Mihaela Mihai

Daniel Suciu

Kovács Norbert

Nagy István

Sebestyén Aba

Scenografia: Égei Emília

Costumele: V. Sós Beáta

Muzica: Cári Tibor

Asistent de regie și regizor tehnic: Bartha Lóránd

Despre spectacol: Într-o călătorie de afaceri la Budapesta, Sophie îl întâlnește pe Darius, mult mai tânăr decât ea, iar flirtul lor devine o aventură. În noaptea în care izbucnește războiul dintre Rusia și Ucraina, iese la iveală că Sophie ascunde un secret. În Luxemburg, germanul Walter și soția lui, Daniela, cântăreață pop născută în România, îl așteaptă pe Alex, fiul Danielei, care nu și-a mai văzut mama de ani de zile. Dar tânărul n-a venit în vacanță. La Târgu Mureș, Mariana și Rudi se reîntâlnesc după zeci de ani. Evenimentele din jurul schimbării de regim le-au distrus iubirea din adolescență. Împletite, cele trei povești alcătuiesc o panoramă multilingvă a vieții europene în criză: speranțe și dezamăgiri, șanse și eșecuri, singurătate și dorința de a fugi.

Union Place e scrisă în patru limbi: maghiară, engleză, română și germană. Piesa vorbește despre deosebiri și asemănările dintre europeni, privite prin relațiile dintre oameni, fie că e vorba de povești de dragoste, fie de conflicte între părinți și copii. Schauspielhaus din Salzburg a comandat textul în 2023, pentru o coproducție internațională. Pentru spectacolul Yorick Studio, textul a fost adaptat special, iar Elise Wilk l-a ancorat în realitatea din Târgu Mureș.

Testimoniale Yorick

Pentru că teatrul este despre întâlniri, Studioul Yorick nu ar fi la fel fără comunitatea pe care a creat-o în jurul său, fără oamenii pe care i-a întâlnit, în diferite etape ale existenței sale, și care au așezat, fiecare în parte, una sau mai multe cărămizi la construcția sa. Astfel, am invitat o parte din prietenii și colaboratorii Studioului Yorick să ne împărtășească câteva amintiri și gânduri de viitor. Mărturiile lor, pe care le veți citi în paginile care urmează, constituie un fel de arhivă afectivă a Studioului Yorick.

“E una dintre cele mai importante perioade de documentare din cariera mea artistică”

Gianina Cărbunariu, regizor și dramaturg

În 2008 sau 2007 am primit o solicitare de la Studioul Yorick din Târgu Mureș, Aba mi-a scris că ar dori să monteze textul meu „Stop the Tempo”. Am acceptat, evident, cred că am și vorbit la telefon, apoi am primit invitația de a veni la premieră. Îmi amintesc că am venit din Budapesta (unde eram cu un alt proiect) la Târgu Mureș și atunci am descoperit spațiul, actorii, atmosfera. Mi-au plăcut actorii foarte mult, felul în care a fost construit spectacolul și îmi amintesc că au lucrat cu un muzician foarte tânăr și foarte talentat. Muzica originală și felul în care funcționa în spectacol erau impresionante.

Cred că un semnalment care distinge Studioul Yorick este dat în bună parte și de contextul în care există acest spațiu. Târgu Mureș este un oraș multicultural, iar Aba a deschis un dialog intercultural foarte important. La premiera cu „Stop the Tempo” am vorbit și m-a invitat să fac un spectacol acolo. I-am spus că m-ar interesa să documentez momentul martie 1990 pentru că aveam în memorie imagini văzute la TV când eram copil. Acele imagini foarte violente m-au urmărit mult timp, împreună cu cele

de la revoluție și de la mineriade. Aveam 11 ani în 1990 și nu înțelegeam mare lucru, dar au avut un impact foarte mare asupra mea. Aba a zis „da” din prima și, din perspectiva de azi, cred că a avut mult curaj. Eu nu știam că acea traumă prin care a trecut comunitatea târgu-mureșeană nu putea dispărea în 20 de ani, însă el, trăind acolo, știa cât de delicat e subiectul. Am descoperit în timpul documentării o realitate bulversantă, iar faptul că am făcut cele 70 de interviuri împreună, într-o echipă mixtă româno-maghiară a fost și dureros, și inconfortabil, dar și revelator pentru noi toți. E una dintre cele mai importante perioade de documentare din cariera mea artistică. Spectacolul „20/20” a fost creat în două etape: documentare două săptămâni, apoi repetiții și documentare în paralel încă o lună jumătate. Îmi amintesc că ziua improvizam pe diferite teme, subiecte, situații selectate din interviuri, noaptea scriam, iar a doua zi verificam textul la scenă, rescriam dacă era cazul, apoi începeam să construim. A fost foarte intens. În plus, treptat am început să simțim și presiunea orașului: oamenii erau curioși/rezervați/neîncrezători în legătură cu felul în care vor fi reprezentați în spectacol, aveau întrebări legate de ce „tabără” anume vom apăra. Dar dincolo de asta, ne-am și distrat, am râs, am descoperit orașul, am făcut petreceri cu karaoke, ne-am descoperit unii pe alții, ne-am confruntat cu propriile prejudecăți într-un spațiu sigur.

Am petrecut destul de mult timp împreună la Târgu Mureș, dar și în turnee în România, în Ungaria (Pecs, Debrecen, Kisvarda, Budapesta), Polonia, Anglia (am fost la festivalul LIFT din Londra, la Olimpiada culturală), în Serbia, așa că am multe amintiri. Sunt multe momente de care îmi amintesc cu mare drag, episoade vesele sau episoade care, privite acum, mă fac să râd. De exemplu: când am uitat-o pe o colegă de-a noastră, Paula Gherghe, într-o benzinărie la 20 de kilometri de Budapesta și nu ne-am dat seama decât atunci când am ajuns la teatru. Când am jucat prima dată în Ungaria, la Budapesta, în Festivalul New Drama și colega noastră Klari Tompa, dispărută din nefericire recent dintre noi, trebuia să strige “Ungaria” la momentul jocului

„țările” și a strigat „România”, a fost un moment de liniște și apoi toată sala a izbucnit în râs. Îmi amintesc iarăși momentul premierei în Târgu Mureș când spectatorii români s-au așezat pe o parte, cei maghiari de cealaltă parte, iar cei bilingvi pe laterale (spațiul pentru public era circular). Era foarte multă tensiune în aer, dar după primele secunde câțiva spectatori au început să râdă și apoi cumva atmosfera s-a schimbat total. Spectacolul avea, din concept, ideea de a continua discuția cu publicul imediat după ultima replică: „Voi ce credeți?”. Îmi amintesc că spectacolul dura 2 ore, după care am stat uneori și trei ore la discuții.

Mi-aș dori să văd la Yorick în continuare spectacole pe texte contemporane, programe și proiecte interculturale. Tot ceea ce a definit acest teatru până acum trebuie să continue. Personal, mi-ar plăcea să fac din nou un spectacol acolo la un moment dat. Păstrez amintiri foarte frumoase, Studio Yorick e un moment foarte special în traseul meu artistic.

„Săream pe pat ca niște copii”
Berekméri Katus
actriță, director artistic al Companiei Tompa
Miklós, Teatrul Național Tg.Mureș

Nu-mi amintesc precis momentul în care mi-a devenit clar că Aba, cu care eram colegă la Teatrul Național, a creat un teatru independent nou și independent. Cred că a fost un proces până să conștientizez asta. Am aflat abia mai târziu că numele acestui teatru nou este Yorick Studio. În vorbirea cotidiană, când vorbesc despre spațiul de joc din Cetate, mă refer la „la locul lui Aba”.

Legat de primul spectacol pe care l-am văzut acolo, amintirile mele sunt întortocheate. Eu știam că Stop the Tempo fusese primul, dar acum am căutat special și mi-am dat seama că Nastasia Filippovna a fost primul.

Unul din motivele pentru care Yorick este de admirat e faptul că lansează mereu piese contemporane noi, că scoate

premiere absolute. Funcționează la un nivel profesional de înaltă ținută, distribuie actorii în roluri care le vin mânășă, iar spectacolele sunt foarte mobile, putând fi mutate ușor dintr-un spațiu în altul.

Am colaborat cu Yorick la spectacolele 20/20 și Alaska.

Cu 20/20 am făcut foarte multe deplasări. Mereu stăteam în aceeași cameră cu Klári Tompa. Ne-am bucurat foarte mult de aceste zile pe care le-am petrecut împreună. La turneele cu 20/20 ni s-a întâmplat prima dată să fim cazați în hoteluri de patru stele. Am fost exaltate de condițiile de acolo, săream pe pat ca niște copii. Atunci s-a creat și ritualul nostru: intram în cameră, ne dezbrăcam, ne întindeam în fotolii și beam un pahar-două de șampanie. Nici până azi n-am băut șampanie mai bună.

Mi-aș dori pe viitor să văd aici spectacole ca Minele sau ca Am vrut să mă revolt cu voi. Sunt marile mele preferate.

“O a doua familie în care munca e o bucurie”

Dorottya Nagy, actriță

Despre Yorick am auzit prima dată de la Aba Sebestyén: am fost lângă el atunci când a visat teatrul acesta, dar și atunci când a realizat acest vis – atunci eram deja membru fondator. De 20 de ani sunt partener de creație, public, critic și fan. Primul spectacol pe care l-am văzut a fost Măcriș, cartofi prăjiți de Zoltán Egressy, pe care Aba l-a regizat în 2006. Dacă îmi amintesc bine, am fost la fiecare spectacol și am învățat textul pe de rost. Mi-a plăcut foarte mult.

În 2008 deja jucasem în Stop the Tempo, care a fost scris de Gianina Cărbunariu și regizat de Aba. Spectacolul a fost un mare succes de public și de critică.

În 2011, Aba a regizat Flori de mină și Orb de mină de Csaba Székely în colaborare cu Trupa Tompa Miklós Tompa a Teatrului Național din Tg. Mureș, în care am jucat rolurile Ilonkái și a lui Iringó, și care au fost și au rămas spectacolele cele mai dragi și mai hotărâtoare ale carierei mele. În 2021 a fost

regizat spectacolul Nu s-a întâmplat nimic, tot în cadrul unei colaborări cu trupa maghiară de la Teatrul Național, iar în 2024, Alaska.

Dacă mă gândesc la Yorick, la aceste spectacole, la rolurile mele, atunci văd un vis care s-a realizat, 20 de ani de muncă susținută, dedicație, o a doua familie în care e o bucurie să participi la repetiții și să joci, cu niște colegi (scriitori, regizori, muzicieni, scenografi) cu care joaca e ușoară, munca e o bucurie. Sunt recunoscătoare pentru rolurile mele, pentru posibilități, pentru încredere, mulțumesc, Yorick Studio, să visăm împreună în continuare!

„Puteam să creez în afara zonei de confort” **Árpád Tóth, actor, regizor**

Pentru mine, Yorick este...

Un punct determinant, o amintire, o experiență, un început decisiv.

Locul unde dramaturgia contemporană este la ea acasă.

Spațiul în care începătorii pot crea fără probleme.

Pivnița în care experimentele teatrale sunt binevenite.

Casa în care cheful de joacă, bucuria creației sunt mereu invitate la masă.

Culoarea care nu devine niciodată mată, se reînnoiește în continuu.

Teatrul care oferă mereu alternativă și pe care îl vizitezi întotdeauna cu plăcere.

Un bastion care este o figură determinantă pe tabla de șah infinită a teatrului.

Pentru mine, Yorick este...

Când eram încă student, odată ca niciodată, a fost pivnița mucegăită a unui bastion uriaș al unei cetăți nemărginite în care munca a început cu curățenia.

În care ne-am întâlnit prima dată cu publicul.

Teatru alternativ? – încă nu cunoșteam această expresie, și dintr-odată am repetat în spațiul primului teatru alternativ My Fair Lady.

A fost un punct important și decisiv la începutul carierei mele.

Este o coincidență frumoasă că mai târziu, m-am întors la Yorick și la începutul carierei mele regizorale: atunci am creat spectacolul cu titlul Fără acoperiș, în colaborare cu Compania Tompa Miklós.

Poate că atunci am înțeles cu-adevărat ce cadou extraordinar am primit de la viață: puteam să creez în afara zonei de confort unde nu există nici condițiile nici infrastructura unui teatru de stat. Unde încerci să faci spectacole în timp ce ești înfometat, te chinui, apelezi la prieteni. Și totuși, în pofida tuturor greutăților, se întâmplă întâlniri miraculoase din punct de vedere uman și profesional, iar munca ta este înconjurată de profunzime, chef de joacă și de creație, iubire. Îmi vine în minte deseori acel proces și când lucrez, încerc să recreez în jurul meu condițiile de muncă, dar mai ales relațiile umane pe care le-am experimentat acolo, la Yorick.

**“A dat sens unui nou capitol din
viața mea teatrală”
Enikő Szilágyi, actriță**

În primăvara anului 2019, mă afluam încă la Paris când am primit un telefon din România; pe ecran apărea doar numărul, fără niciun nume asociat. Contrar obiceiului meu, am răspuns. Era Aba Sebestyén – un actor, regizor și creator de teatru talentat.

Atunci am auzit pentru prima dată de Yorick Studio din Târgu Mureș.

Aba se pregătea să monteze piesa „Dispăruții” (Eltűntek) de Elise Wilk și m-a invitat să interpretez rolul lui Kati, unul dintre personajele feminine principale.

E greu să descriu în cuvinte entuziasmul și bucuria pe care le-am simțit. Chiar și acum, după șapte ani, inima îmi bate mai repede când îmi amintesc vocea caldă, prietenoasă și plină de bunăvoință a lui Aba, în timp ce mă chema înapoi la Târgu Mureș pentru a juca sub îndrumarea sa. Și-a adus aminte de mine, iar asta a dat sens unui nou capitol din viața mea teatrală.

A fost un proces de repetiții remarcabil – deschis, extrem de creativ, dens în semnificații, dinamic și bogat în întâlniri memorabile cu tineri actori care, la acea vreme, erau pe punctul de a absolvi. Modul în care regizorul oferea indicații, mă ghida spre viziunea pe care dorea să o materializeze și îi trata pe actori cu o sensibilitate atât de rafinată – toate acestea rămân pentru mine o experiență de neuitat.

Am jucat spectacolul de multe ori, deși niciodată suficient. Încă nutresc speranța că, poate, îl vom relua...

Yorick Studio este un atelier teatral de o valoare excepțională – o inițiativă de care este și va continua să fie mare nevoie, întrucât prezentarea și promovarea dramaturgiei contemporane trebuie să rămână o parte esențială a misiunii sale.

Sper să ne revedem!

„Febra rămâne, nu-i așa, băieți?”

Kovács Levente

regizor, profesor universitar

În urmă cu aproximativ douăzeci de ani, Aba Sebestyén s-a orientat tot mai mult către regie. Era preocupat în primul rând de condițiile necesare pentru a crea spectacole de succes care să abordeze teme contemporane, folosind un limbaj teatral modern și forme spațiale inedite. Pe de o parte, urmărea să stimuleze interesul tinerelor generații pentru teatru; pe de altă parte, își propunea să revitalizeze aceste discipline artistice – deschizând astfel noi orizonturi pentru peisajul teatral – prin implicarea unor tineri creatori: dramaturgi, regizori, actori și scenografi.

Mai multe locuri din curtea cetății din Tg Mureș păreau să solicite valorificarea acestor noi spații. Acest lucru l-a inspirat pe Sebestyén Aba să profite de ocazie și să înființeze Yorick Studio. Alegerea numelui reflectă, la rândul său, aceste aspirații: referința la Hamlet servește drept metaforă pentru sinceritate și semnalează explicit intenția de a îmbina limbajele comediei și tragediei, precum și dorința de a integra figura bufonului în demersul artistic.

Piesa Gianinei Cărbunariu, *Stop the Tempo*, se remarcă, cu siguranță, ca fiind producția în care obiectivele Yorick Studio s-au materializat într-o manieră ce amintește de un manifest.

Aș putea enumera multe aspecte: alegerea subiectului, unicitatea textului dramatic, ritmul alert, dialogul surprinzător, răsturnările neașteptate de situație și utilizarea originală a limbajului – neobișnuită pentru scenele noastre (nu mă refer aici la vulgarități șocante, ci mai degrabă la expresii tăioase, uneori surprinzătoare sau chiar pline de umor, care merg direct la țintă și dezvăluie esența cu onestitate, fără a o cosmetiza) – toate acestea oferind publicului provocări inedite.

Întrucât ajungeam de obicei devreme la spectacole, am fost impresionat în primul rând de seriozitatea pregătirilor și de concentrarea dedicată – o atitudine serioasă, dar proaspătă, lipsită de prețiozitate, naturală și umană. Nu am întâlnit întotdeauna acest lucru în marile teatre.

Ce îmi doresc? La începutul anilor '70, generația Forrás — un grup care rămâne semnificativ și astăzi — a lansat o mișcare literară importantă, animată, la rândul ei, de un spirit de înnoire. Unul dintre poeții noștri tineri și de seamă ai acelei vremi ne-a lăsat un avertisment emoționant, care rezonază și astăzi: „Febră rămâne, nu-i așa, băieți?” Tocmai acest lucru îl aștept și eu.

Yorick a fost lansat ca un teatru explicit experimental. Cu toate acestea, misiunea sa este complexă. Ia în serios conceptul de experimentare, urmărind cu consecvență obiective specifice și clar definite. Însăși natura teatrului – și valorificarea potențialului său – par să fi favorizat în mod firesc realizarea treptată a acestor obiective.

Un element-cheie în acest proces este constituirea unei echipe stabile și dedicate – mai exact, a unui grup de dramaturgi care susțin activ spiritul experimental. Printre aceștia se numără, în primul rând, Székely Csaba, Elise Wilk și Gianina Cărbunariu, a căror colaborare constantă este esențială pentru activitatea teatrului. Dincolo de contribuția lor la experimentare, acești autori reprezintă un angajament ideologic distinct în cadrul activității Yorick: abordând problemele presante ale epocii noastre cu o onestitate și o rigoare neclintite, ei demonstrează o implicare autentic contemporană în evenimentele globale și în chestiunile fundamentale ale existenței noastre. Astfel, teatrul joacă un rol unic în cultivarea unui sentiment clar definit al vocației – un angajament care rezonază vizibil cu publicul. Prezența semnificativă a acestor trei autori oferă o perspectivă mai amplă asupra problemelor existențiale cu care se confruntă regiunea noastră. Ei reprezintă minoritățile maghiară și germană, precum și majoritatea română – aceasta din urmă printr-o atitudine critică exemplară. Mai mult, promovând o deschidere semnificativă față de multiculturalism, ei amplifică misiunea Yorick, conferind o reală forță de impact urmăririi constante a acestor obiective.

**“Unul dintre locurile cărora le
aparțin cu adevărat”
*Kovács Botond, actor***

Mă simt profund legat de Yorick Studio – în o mie de feluri, s-ar putea spune. Sunt parte integrantă din istoria Yorick-ului. Dacă îmi amintesc bine, primul spectacol găzduit în spațiul din Cetate a fost *My Fair Lady*, în care am jucat pe când eram încă student în anul trei. Primul spectacol pe care l-am văzut efectiv acolo a fost, probabil, *Spațiul (A Tér)*, o monodramă despre János Bolyai interpretată de Aba Sebestyén. Apoi a urmat *Măcriș și cartofi prăjiți (Sóska, sültkrumpli)* de Zoltán Egressy, spectacol în care am și jucat. Îmi amintesc cum împărțeam încasările de la casa

de bilete... Sigur, uneori aveam 80 de spectatori, alteori doar 10. Dar ne plăcea enorm să-l jucăm și chiar am plecat în turneu cu el la Mediaș și Bistrița. L-am interpretat pe Bukowski în producția Hair. A fost prima mega-producție a Yorick-ului; am avut premiera națională la Teatrul de Vară din Târgu Mureș, în 2007. Am avut și șansa de a face parte din distribuția spectacolului Paravarieté, scris de Tasnádi; a avut o premieră magnifică și un succes uriaș când l-am jucat la Bastion, deși îmi amintesc și cum producția a eșuat lamentabil la Festivalul de la Kisvárd. A fost vorba despre lipsa timpului de repetiție, despre programarea deficitară, despre spațiul nepotrivit... sau pur și simplu despre o conjunctură nefericită? Nu știu, dar atunci am realizat cu adevărat câtă muncă presupune pentru un actor să ofere constant o interpretare reușită! Apoi a urmat Flori de mină (Bányavirág) de Székely Csaba. Textul care părea foarte ciudat la prima citire. Mi-a trecut chiar prin minte că s-ar putea să nu reziste mai mult de zece reprezentații... M-am înșelat, din fericire! L-am jucat de multe ori în fața unui public de 70–80 de persoane – cam atât era capacitatea sălii Yorick... Mai târziu, timp de ani de zile, am jucat în fața a 100–120 de spectatori în Sala Mică a Teatrului Național și, în cele din urmă, în fața a 400–500, în Sala Mare. De atunci, ori de câte ori jucăm spectacolul, este o experiență cu adevărat gratifiantă pentru mine – și știu că nu sunt singurul care simte asta! Toate producțiile menționate anterior au fost regizate de Sebestyén Aba. Mulțumesc, Aba! Și, desigur, a existat spectacolul Fără acoperiș (Fedél nélkül), în regia lui Árpád Tóth – un spectacol pe care l-am creat pe vremea când eram foarte săraci în viața reală și jucam roluri de cerșetori pe scenă. Fără adăpost, într-adevăr – dar la New York! 20/20, Stop the Tempo, Voiam să mă revolt cu voi... Nici nu pot enumera toate spectacolele extraordinare pe care le-am văzut la Yorick...

Succese, eșecuri, hohote de râs, momente pline de veselie, examene universitare, curățenii generale, prietenii, dispute și multe altele... Pentru mine, casa trupei Yorick – Bastionul Măcelarilor – este unul dintre locurile cărora le aparțin cu adevărat!

Este un atelier de teatru autentic care, de-a lungul a două decenii, a câștigat mai multe premii prestigioase decât majoritatea teatrelor de repertoriu consacrate! Este singurul care, timp de douăzeci și unu de ani, și-a asumat cu consecvență misiunea de a pune în scenă piese contemporane. Mai multe spectacole au fost scrise special pentru echipa Yorick, la inițiativa lui Aba.

Dragă Yorick! Continuă tot așa! Personal, mi-ar plăcea enorm să văd acolo cel puțin trei premiere în fiecare an, alături de un program lunar de evenimente și tot ce implică acesta! De exemplu, ce minunat ar fi să văd spectacolul „Jurnalul unui nebun” în regia lui Aba... Hai, Yorick!!!

**“Un răspuns la întrebarea retorică:
ce înseamnă să fii ardelean?”
Csép Zoltán, teatrolog**

În primăvara anului 2005, la Bastionul Măcelarilor din Cetate a avut loc prima premieră a Studioului Yorick. A fost pus în scenă spectacolul Nastasia Filipovna.

Pentru mine această amintire e frumoasă și totodată dureroasă. A fost frumos pentru că era bine să fiu la nașterea la ceva care urma să fie Studioul Yorick. Dureros pentru că după trecerea anilor, două dintre prietenii mei, Tompa Klári și Kövesdy István nu mai sunt printre noi.

Îmi amintesc că în soarele blând al primăverii, în curtea goală a cetății, pe iarbă, înaintea repetițiilor, Liviu Matei a făcut încălzirea cu exerciții de tai-chi. Îmi revin în minte jocul artistic fin și plin cu umor a lui Sebestyén Aba și Veres Berci precum și prestația disciplinată a lui Tompa Klári în rolul Nastasiei moarte, de atitudinea senină și atenția lui Kövesdy István cu care a regizat micile detalii. Și îmi mai aduc aminte de entuziasmul premierei unde m-am ocupat de sunet și lumină.

După aceasta a venit succesul național și internațional cu piesa lui Gianina Cărbunariu 20/20, urmat de frenezia

spectacolului Flori de mină a lui Székely Csaba cu care Studioul Yorick a ocupat un loc de frunte pe eșichierul teatrelor de limba maghiară din România.

Prin proiectele teatrale realizate în 20 de ani de existență de către Sebestyén Aba, Studioul Yorick a devenit un atelier teatral independent, care se ocupă consecvent de punerea în scenă a pieselor contemporane maghiare și române, umplând un gol existent până atunci. Prin aceste spectacole, Studioul Yorick încearcă să găsească un răspuns la întrebarea retorică: ce înseamnă să fii ardelean?

“Experiențe și experimente intense, captivante” Barna Bányai Kelemen, actor

Tocmai fusesem admis la facultate când — în iureșul prezentărilor și ținând în mână o țigară aprinsă pentru a-mi calma emoțiile — am reușit să-mi spun numele fără greșală în fața lui Aba. El, însă, apucase deja mâna viitoarei mele colege cu atâta avânt, încât am reușit să-mi sting țigara de geanta ei de piele care se legăna (ce bine că era din piele!). A urmat o curățare febrilă, o agitație continuă – o umilință totală. „Ăsta e începutul unei întâlniri nefericite”, m-am gândit; „un semn rău”. Din fericire, incidentul nu a lăsat urme pe geantă, deși a lăsat o amprentă adâncă în memoria mea. Așa l-am cunoscut pe Aba – profesorul meu, regizorul meu și, mai târziu, prietenul meu. Bastionul Măcelarilor – un loc din copilăria mea care rămăsese necucerit, neexplorat și nemarcat pe hartă – și-a deschis brusc porțile pentru a primi un grup de studenți entuziaști; a primit chiar și un nume: Studio Yorick. Probabil eram în anul al doilea când, sub regia lui József Hencz, am pus în scenă spectacolul de examen *My Fair Lady*. Atunci a căpătat pentru mine o semnificație reală acel spațiu – pe care a trebuit mai întâi să-l curățăm și să-l transformăm într-un teatru. Parafrazându-l pe Michelangelo: potențialul teatral exista deja în acel spațiu; trebuia doar ca

cineva să-l descopere. Sunt mândru că m-am numărat printre primii care i-au călcat pragul după deschidere. Apoi a început procesul: „Stop the Tempo,, „Măcriș, cartofi prăjiți”, „Fără acoperiș” și seria minelor. Toate au fost producții definitorii pentru cariera mea de actor – experiențe și experimente intense, captivante. Asta a însemnat pentru mine și așa îl privesc și astăzi. Desigur, locul s-a dezvoltat enorm de atunci; generații întregi au jucat acolo, iar multe talente tinere au trecut prin acest spațiu aflat într-o continuă evoluție. Au existat invitații internaționale și provocări profesionale. A devenit un spațiu vital și definitoriu pentru literatura și dramaturgia contemporană maghiară – și, s-ar putea spune, pentru cea universală. Vă mulțumesc că m-ați lăsat să fac parte din această poveste. Cu recunoștință, Barna Bányai Kelemen.

**“Mulți oameni simt o nevoie puternică, după
spectacol, de a ne împărtăși
propriile povești și experiențe”
*László Csaba, actor***

Aba Sebestyén îmi este coleg la Compania „Miklós Tompa” a Teatrului Național din Târgu Mureș, așa că probabil am auzit prima dată despre planurile sale de a deschide un teatru independent undeva în incinta teatrului. Din păcate, nu am o memorie prea bună, așa că nu-mi pot aminti exact cum s-a întâmplat. Îmi amintesc, însă, prin ce trecea teatrul în acea perioadă și, cunoscându-l pe Aba, înțeleg pe deplin – și, într-un fel, chiar îi invidiez – ambiția și determinarea cu care a pornit în această aventură.

Hair a fost unul dintre primele spectacole pe care le-am văzut la Yorick Studio, și ceea ce mi-a plăcut la el a a fost faptul că emana iubire. Este o aliniere rară și greu de definit a astrelor atunci când simți că, în spatele unui spectacol, există ceva mai mult decât simpla punere în scenă.

Poate că prin intermediul spectacolului Hair am înțeles cu adevărat cât de dificil este să existe un teatru independent. Ca actori în teatre de repertoriu consacrate, luăm ca atare multe dintre condițiile din culise; într-un fel, suntem chiar răsfățați. În cazul unei producții independente, însă, trebuie să lupti pentru toate acestea, iar și iar. Îmi imaginez că și Aba a trebuit adesea să lupte din greu pentru a menține vie o astfel de inițiativă. Din câte îmi amintesc, exista ceva la Hair care pur și simplu funcționa – ceva greu de exprimat în cuvinte.

Am văzut „20/20” din perspectiva spectatorului și am simțit că este un demers cu adevărat curajos; reunea actori români și maghiari pentru a aborda o problemă istorică și comunitară deosebit de sensibilă la Târgu Mureș. Prin acest spectacol am simțit cu adevărat nașterea Yorick Studio și am realizat potențialul unei inițiative de teatru independent – precum și calitatea profesională și artistică remarcabilă pe care aceasta o putea atinge.

Dacă Hair mi-a lăsat un sentiment de iubire, atunci „20/20” mi-a transmis, poate, forța tensiunii și a urii.

Dacă ar trebui să numesc pe loc un teatru independent din România, Yorick Studio ar fi probabil primul care mi-ar veni în minte. Ceea ce îi conferă cu siguranță unicitate este prezența puternică a dramaturgilor contemporani – precum Elise Wilk sau Csaba Székely – și concentrarea tematică asupra problemelor sociale și a confruntării cu trecutul. Abordează evenimente istorice și probleme care afectează comunitatea noastră – subiecte despre care, poate, nu discutăm suficient.

Un exemplu excelent în acest sens este spectacolul *Lázadni veletek akartam* (Voiam să mă revolt cu voi). Uneori l-aș compara cu un eveniment de psihodramă: e ca și cum am plasa o problemă chiar în fața noastră și am examina relațiile și dinamica ce o generează. Iar în timp ce acest lucru se desfășoară pe scenă, spectatorul ar putea recunoaște ceva din propria viață sau din propria poveste. Poate că tocmai acest lucru transformă totul într-o experiență cathartică.

Cu Yorick am colaborat la Hair, „Télikert” (Grădina de iarnă) împreună cu o grupă de studenți la actorie, pornind de la un text de Zsolt Láng. Și, desigur, la Am vrut să mă revolt cu voi, spectacolul în care joc și acum.

Îmi amintesc cu o afecțiune și o recunoștință aparte de faptul că acest spectacol a devenit parte din viața mea, precum și de ceea ce a însemnat Aba în cadrul acelei întâlniri.

Chiar și astăzi, Am vrut să mă revolt cu voi rămâne legat de numeroase întâlniri extraordinare cu spectatorii. În mod surprinzător, mulți oameni simt o nevoie puternică, după spectacol, de a ne împărtăși propriile povești și experiențe personale din acea epocă. Este ca și cum spectacolul ar debloca ceva în ei, ceva ce a zăcut latent multă vreme.

De exemplu, în timp ce eram în vacanță, o femeie stabilită la Budapesta m-a recunoscut la saună. Cu lacrimi în ochi și copleșită de emoție, mi-a povestit ce a însemnat spectacolul pentru ea. Fugise din România înainte de 1989, după ce descoperise că cea mai bună prietenă a ei era informatoare. Timp de decenii, purtase povara imposibilității de a o ierta. Mi-a spus că spectacolul a făcut acest lucru posibil, într-un fel: a reușit să-și ierte prietena și să se elibereze, în sfârșit, de o povară pe care o purtase atâta timp. A descris spectacolul drept „Iisusul ei personal”. Și imaginați-vă cadrul: o saună, cu privirile uimite a cel puțin opt străini transpirați ațintite asupra noastră.

A fost o experiență profund emoționantă, dar situația a avut și o notă de umor absurd. Astfel de momente sunt rare în viața unui actor – momente în care simți că ceea ce faci ar putea avea, totuși, un sens. Iar aceasta este doar una dintre numeroasele povești. Într-un fel, „Am vrut să mă revolt cu voi” nu se încheie odată cu aplauzele; publicul îl poartă cu sine și, uneori, ne aduce înapoi propriile povești. Reflectez adesea la motivul pentru care acest spectacol – deși constă în două povești individuale paralele și conține puține scene de dialog propriu-zis între noi – nu dă impresia a două spectacole solo distincte care se desfășoară unul lângă altul. Am sentimentul puternic că noi trei – Csaba, Aba și Csaba

– creăm acest spectacol împreună. Există o anumită rezonanță, o intimitate și o încredere greu de definit între noi. Cel puțin, așa văd eu lucrurile. Și sunt extrem de recunoscător pentru asta.

Peisajul teatral este foarte aglomerat, așa că îmi doresc ca Yorick să continue să ofere o platformă pentru tineri și în viitor. Să rămână un loc în care tinerii creatori și tinerii actori pot găsi oportunități autentice.

Și, pe parcurs, să păstreze ceea ce cred că a fost dintotdeauna important la acest demers: continuarea identificării problemelor și a poveștilor care ne afectează comunitatea – povești care merită discutate și explorate împreună prin intermediul teatrului.

“Entuziasmul ne-a ajutat să depășim toate obstacolele”

Nagy B.Sándor, teatrolog, jurnalist

Am fost prezent la înființarea Studioului Yorick și păstrez doar amintiri frumoase legate de acea perioadă. Cu un an înainte, în 2004, absolvisem specializarea Teatrologie la Târgu Mureș și eram plin de entuziasm, căutând oportunități de lucru în domeniul teatral. Anterior, fusesem asistent de regie la spectacolul „Noaptea arabă”, în regia lui Máté Szabó – o producție comună a Teatrului Studio și a Trupei „Tompá Miklós” a Teatrului Național –, spectacol în cadrul căruia am activat și ca tehnician de lumini. Atunci am intrat în contact mai strâns cu actorul Aba Sebestyén și am aflat că plănuia să înființeze un nou atelier de teatru într-unul dintre bastioanele cetății din Târgu Mureș. Nu mi mai amintesc exact cum mi-a propus să lucrez la Yorick, dar, după o vreme, m-a pus la curent cu planurile sale. Inițial, el își dorea ca László Bocsárdi să regizeze primul spectacol al studioului, apoi a apărut și numele lui István Kövesdy.

În cele din urmă a venit Kövesdy, și a pus în scenă piesa „Nastasja Filippovna”, o adaptare realizată de Andrzej Wajda după romanul „Idiotul” de Dostoievski. Am participat la repetiții

ca un fel de om bun la toate, plin de entuziasm: m-am ocupat de lumini, de sunet, de decoruri și, în tot acest timp, i-am ascultat pe oamenii de teatru cu experiență, învățând meseria de la ei. Până atunci nu avusesem ocazia să lucrez cu regizorul István Kövesdy, cu scenograful József Bartha și cu coregraful Liviu Matei. În timpul repetițiilor, Liviu Matei ne puneă pe toți membrii echipei de creație să facem exerciții de tai-chi în cetate, ceea ce stârnea, de obicei, multă veselie. Nu doar pentru că trecătorii se uitau la noi de parcă am fi fost marșieni, ci și pentru că renumitul coregraf era ca un copil năzdrăvan, alungând din noi și cea mai mică urmă de timiditate.

În tot acest timp, a trebuit să mă ocup și de scris: am redactat cereri de finanțare, am trimis scrisori de solicitare pentru sprijin material și ne-am înscris la diverse festivaluri. Aceasta a fost perioada în care Aba a încercat să definească obiectivele Studioului Yorick, străduindu-se să orienteze proiectul pe o traiectorie care să-i permită să funcționeze pe termen lung, atât din punct de vedere artistic, cât și administrativ. Îmi amintesc și astăzi că am stabilit trei direcții principale, pe baza cărora am încercat să construim conceptul: contemporan, experimental și axat pe spații neconvenționale. Așa cum se întâmplă adesea în astfel de situații, nu dispuneam de suficienți bani și nici de suficienți colaboratori pentru a lucra în condiții optime, însă entuziasmul ne-a ajutat să depășim toate obstacolele. Am conceput decorurile și costumele astfel încât să nu fie costisitoare, dar să fie spectaculoase; le-am realizat împreună, le-am montat împreună și le-am adaptat împreună la diferitele spații de joc.

Spectacolul „Nastasja Filippovna” a avut succes atât în rândul colegilor de breaslă, cât și în rândul publicului larg. A fost bine primit la Târgu Mureș și am fost cu el în turneu la Zsámbék, Kapolcs (Ungaria) și Miercurea Ciuc. Poate și în alte locuri. Îmi amintesc de călătoriile lungi; o dată chiar am mers în turneu cu trenul. În timpul acelor deplasări stăteam la povești și ne distram cu ghicitori extrem de grele, pe care mi le amintesc și

acum. Am ajuns să avem între noi o legătură profesională și de prietenie atât de puternică, cum rar – sau poate niciodată – am mai întâlnit în activitatea mea de asistent de regie și colaborator dramaturgie. Sebestyén Aba, Veress Albert și regretata Tompa Klári... Oameni profunzi și sensibili, dar și actori excepționali, care au susținut cu un devotament total cauza Studioului Yorick. De obicei, regizorul Kövesdy István și soția sa, Enci, ne însoțeau pretutindeni, ajutându-ne inclusiv la montarea decorurilor în timpul spectacolelor din deplasare.

Simțeam că suntem pe drumul cel bun; ceea ce reprezenta Yorick era proaspăt și sincer. Mă gândeam că, dacă vom reuși să păstrăm acest spirit, Studioul Yorick ar putea deveni unul dintre cele mai puternice ateliere teatrale din țară și chiar din întreg spațiul lingvistic maghiar. Îl admiram pe Aba pentru curajul cu care se lansase în acest proiect și îmi părea rău că, din cauza lipsei de fonduri, trebuia mereu să dea explicații. Uneori apăreau situații jenante, când unii artiști invitați nu puteau sau poate nici nu voiau să înțeleagă situația noastră materială. Criticile și nemulțumirile treceau pe lângă el, însă se bucura din plin de succese.

Resursele sale financiare erau limitate, însă a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a nu rămâne dator nimănui. Vara, după ce s-au încheiat turneele, mi-a propus să mergem la mare, profitând de faptul că el încă se afla în concediu. Ne-am propus să stăm cu cortul, pentru a reduce costurile. „Mergem cu mașina – mi-a spus –, așa că nici călătoria nu te va costa nimic”. Era curios să vadă cum este atmosfera la Vama Veche, dar nu voia să meargă singur. Nu a trebuit să insiste prea mult. A ținut neapărat să iau și chitara cu mine. Am dormit în corturi separate, ca să nu ne „deranjăm reciproc la agățat fete”. Acea vacanță a rămas una dintre cele mai frumoase experiențe pe care le-am trăit la mare. Ne-am plimbat peste tot, ne-am împrietenit cu tineri necunoscuți și am petrecut până în zori în fiecare zi. Adormeam și ne trezeam în ropotul valurilor mării. Lui Aba i-a mers bine și la agățat: pe drumul spre casă, telefonul îi suna încontinuu...

În februarie 2006 am fost angajat la Teatrul „Tamási Áron” și m-am mutat la Sfântu Gheorghe. De atunci activez neîntrerupt în domeniul teatral – uneori ca creator, alteori doar ca spectator sau chiar ca critic de teatru. Au trecut mai bine de douăzeci de ani de la înființarea Studioului Yorick în 2005, timp în care am văzut multe dintre spectacolele lor și am citit numeroase recenzii despre producțiile lor. Și, în mod evident, m-am bucurat de fiecare succes al lor. Am avut dreptate: Studioul Yorick este astăzi unul dintre cele mai importante ateliere teatrale din țară și din întreg spațiul lingvistic maghiar – un spațiu de creație care își păstrează prospețimea, refuză rutina și ale cărui spectacole merită toată atenția. Sunt mândru că am putut fi prezent la înființarea lui și cred, și astăzi, în tot ceea ce reprezintă Yorick. Este o mare bucurie pentru mine că Aba a reușit să-și transforme viziunea în realitate și că acest atelier teatral urmează exact calea pe care o visam pentru el în urmă cu douăzeci de ani.

„Unde-ți sunt acum glumele – unde-ți sunt poantele, Yorick? – spune Hamlet despre Yorick, fostul bufon al regelui. Din fericire noi nu trebuie să ne amintim așa. Din fericire noi nu trebuie să plângem trecutul, ci să-l sărbătorim. Pentru că Yorick al nostru trăiește, iar toate semnele indică faptul că și în deceniile următoare va continua să creeze valoare, abordând teme importante, oferindu-ne încă multe spectacole catartice.

“Un teatru care te face să-ți pui întrebări” *Alin Zaharie, jurnalist*

Despre Yorick Stúdió am aflat prin prisma meseriei mele. Zi de Zi, numele cotidianului la care activez din 2008, a fost cel prin intermediul căruia am aflat de existența acestui teatru. Era interesant. Mereu când ajungeam în Cetate la Teatru 74, la vreun spectacol sau la cafenea, mă întrebam ce este cu spațiul de dedesubt, ce se întâmplă acolo. Știam doar că este un spațiu dedicat teatrului și atât. Momentul în care am pășit prima dată în interiorul ”spațiului de la parterul Teatrului 74”, cum îi spuneam

noi pe atunci, a fost cu ocazia premierei spectacolului 20/20, scris și regizat de Gianina Cărbunariu. Se întâmpla în octombrie 2009. A fost momentul în care titulatura de „teatrul de la parterul Teatrului 74” a încetat să mai fie rostită, dar mai ales gândită. A fost momentul în care Yorick Stúdió s-a deschis pentru mine ca fiind un loc cu oameni care fac lucruri extrem de minunate.”

Experiența acestui spectacol a fost înédita pentru mine, nu știam eu mare lucru despre teatrul documentar pe care Gianina Cărbunariu îl face cu atâta pasiune și dăruire. Știam eu ceva de martie ‘90, de conflictul dintre „ei și noi”, cu tot felul de povești mai mult sau mai puțin credibile, dar cam atât.

Văzând spectacolul, am înțeles menirea teatrului: aceea de a te pune în situația de a te analiza pe tine, apoi pe ceilalți. Așa am simțit eu atunci, vizionând 20/20. Mi-aduc aminte cum, la final, lumea ieșea din sală – mulți cu capul în pământ, rușinați parcă de ceva, o luau încetișor spre casă cu capul doldora de întrebări. Ceva mai târziu am realizat de fapt ce înseamnă Yorick Stúdió: un teatru care te face să-ți pui întrebări, iar proiectele puse în scenă aici dovedesc din plin acest lucru.

Ca să parafralez un scriitor de-al nostru, nu știu alții cum sunt, dar când mă gândesc la Yorick Stúdió, mă gândesc la acel mod de abordare a repertoriului. Aici nu pot să nu amintesc de proiectul „Dialog intercultural prin prisma teatrului contemporan”, care a făcut posibilă apariția unor spectacole de referință: 20/20 – în regia Gianinei Cărbunariu; Flori de mină și Orb de mină – de Székely Csaba, în regia lui Sebestyén Aba; MaRo – de Székely Csaba, în regia lui Andi Gherghe; Dispariții / Eltűntek – de Elise Wilk în regia lui Sebestyén Aba; Nu s-a întâmplat nimic (coproducție cu Teatrul Național Târgu Mureș) și Alaszka / Alaska – de Elise Wilk. Ele dau esența aceluși sentiment unic al Studioului Yorick.

Independența totală în România, mai ales în zilele de azi, este un lucru rar, aproape spre deloc. Atât timp cât ideile vor continua să surclaseze aspectele financiare, am speranța că împotriva lipsurilor se vor găsi modalități pentru a merge înainte.

Trăim vremuri extrem de ciudate, ca să nu folosesc un termen mai nasol, și menirea unui teatru este aceea de a nu lăsa masa mare de popor să se îndobitocască cu totul sau să aleagă pante periculoase cu consecințe catastrofale pe viitor. Cred că aici ar fi o pâine de mâncat, chiar și pentru Yorick Stúdió. Știu, e destul de riscant, mai ales că reacțiile multora sunt extrem de imprevizibile. Poate că tocmai aici e farmecul teatrului, al Studioului Yorick, acela de a face teatrul pe care-l simți cu adevărat.

“O oglindă a societății contemporane” *Vajda György, jurnalist*

Pe Sebestyén Aba l-am cunoscut din anii când era student la Facultatea de Arte din Tg-Mureș. Fiind ziarist și un pasionat al artei teatrale, am găsit ușor subiecte de discuție. Într-una dintre discuții Aba mi-a spus că ar dori să înființeze o trupă de teatru profesionist, independent pentru a pune în scenă creații dramatice contemporane cu subiecte considerate tabu, printre acestea chiar menționând relația dintre români și maghiari în orașul unde în 1990 a avut loc nefericitul eveniment din martie. Bineînțeles, m-am bucurat de ideea lansată de Aba pentru că am considerat ca acest discurs interetnic este binevenit în Tg Mureș.

După aceea, m-am apropiat de teatru mai mult din 2008, când fiica mea a început cursurile de arta teatrală la Asociația Tamacissza condus de actorul Kozsik József. Între timp, lucrând la cotidianul local Népújság, am sprijinit munca educațională prin activități de organizare. În 2011 din motive personale actorul Kozsik József a renunțat la activitatea educațională. Nu am vrut să las trupa de izbeliște și i-am contactat pe actorii Bányai Kelemen Barna și Sebestyén Aba, pentru a-i ruga să preia trupa de teatru de tineret. Ambii deja lucrau la o producție care

ulterior a devenit faimoasă, Flori de mină de Székely Csaba. Repetițiile se țineau în Bastionul Măcelarilor din Cetatea Tg Mureș, și chiar îmi amintesc că cursurile cu copiii le țineau între recuzitele spectacolului.

Din perioada de început al Studioului Yorick am văzut musicalul Hair, apoi în perioada 2009-2019 am reușit să vizionez următoarele spectacole: Flori de mină, Spațiul, Beznă de mină, Vă plac bananele, tovarăși?, Strodgenon, Dózsa, MaRo, Dispariții, Voiam să mă revolt cu voi., Alaska, Nașterea unui dictator, Union Place.

Primul spectacol văzut a fost musicalul Hair. Fiind un fan al epocii hippie, văzând de mai multe ori celebrul film a lui Milos Forman, am ținut neapărat să văd și versiunea teatrală a musicalului. Mi-a plăcut în primul rând punerea în scenă și jocul actorilor, precum și prestația muzicală care a adus un suflu nou pe paleta ofertei de teatru din Tg Mureș, pentru că până atunci nu fusese pus în scenă nici un musical la Tg Mureș. Apoi a urmat Flori de mină, o producție absolut ieșită din comun care spărga tiparele dramaturgiei contemporane, prin realismul cu care a fost prezentată situația socio-politică din perioada imediat următoare a schimbării regimului din România. Printr-un umor de bună calitate, dar și prin prestația excelentă a actorilor, a rezultat, în opinia mea, unul dintre cele mai de succes spectacole contemporane de după Revoluție.

După cum am amintit mai sus, inițiatorul Yorick, Sebestyén Aba, și-a ales ca scop prezentarea vieții cotidiene contemporane prin mijloacele și formele artei teatrale și dramatice. Subiectele creațiilor teatrale puse în scenă sunt apropiate de cele abordate și de către presă, ele fiind dezbătute pe scena de teatru cu acuratețe și curaj civic. Pieseile oglindesc într-un tot realitatea socio-culturală, politică și chiar istorică a vremurilor tulburi de după schimbarea regimului, dar abordează și acea perioadă a comunismului, epocă pe care noua generație nu cunoaște și chiar din această perspectivă este de bun auguri punerea în scenă a acestor subiecte.

Am realizat materiale jurnalistice pentru Yorick în care am promovat producțiile sale. Am fotografiat unele dintre spectacole, mai ales acelea care au fost invitate și prezentate la Teatrul Șura din Călugăreni.

Cred că Studioul Yorick trebuie să păstreze această direcție de a ne ține în față nouă, spectatorilor, o oglindă a societății contemporane. Subiecte de abordat sunt și vor fi destule. Spectacolele de studio într-un spațiu mic cu o distribuție mică ajută mai mult spectatorul să-și însușească mesajele.

**“Tocmai statutul de outsider putea da
naștere la ceva nou”
*Henn János, actor***

Am auzit de Yorick Stúdió încă din perioada de început și, deși în primii ani nu am avut nicio colaborare cu ei, am privit acest fenomen cu curiozitate și cu acea invidie profesională pe care o rezervi celor care au curajul să încerce ceva nou. Dacă îmi amintesc bine, începuturile pot fi plasate în 2004, la o distanță de puțin peste o generație de momentul schimbării de regim din România. Pe atunci, o inițiativă teatrală alternativă, atât prin spațiile și formele teatrale propuse, cât și prin limbaj, reprezenta o noutate importantă și, din punct de vedere profesional, o formă de inovație. Era puțin ca existența în catacombe a primilor creștini: crearea unui spațiu propriu pentru un mod de gândire, pentru forme și modalități de întâlnire culturală diferite de cele obișnuite, unde tocmai statutul de outsider putea da naștere la ceva nou.

Primul spectacol pe care l-am văzut aici a fost, dacă îmi amintesc bine, Măcriș și cartofi prăjiți.

A avut un succes enorm la public, cu un număr de spectatori remarcabil. Dincolo de libertatea formelor, m-au impresionat în spectacol micile tragedii omenesti, rupturile și tensiunile, noutatea jocului, microrealismul său absurd, atât în ceea ce privește spațiul creat, cât și limbajul teatral. Dar și Romanța somnambulă mi-a rămas în memorie, în regia lui

András Lóránt, prin coregrafia sa inovatoare și prin îmbinarea reușită a mijloacelor teatrului și dansului.

Yorick este, înainte de toate, unic și ingenios prin faptul că se numește Yorick. O alegere excelentă: în parafraza epocii moderne, Yorick este clovnul bun la toate și omniprezent, o figură a ludicului spiritului, care, prin prezența sa discretă, dar fermă, poartă în același timp și conținuturi profund umane. Craniul lui Yorick devine una dintre imaginile emblematice ale efemerității umane. Iar ca prieten din copilărie al lui Hamlet, poartă în sine și bucuria, și pozna.

Pe de altă parte, Yorick Stúdió a creat un dialog teatral cu totul aparte în spațiul cultural al conviețuirii româno-maghiare, pe care l-a realizat aproape fără egal în regiune. Specificul său este semnificativ atât în ceea ce privește limbajul, cât și forma teatrală: există mereu ceva improvizatoric în jocul său, în însăși existența sa, în timp ce gândirea sa, narațiunea sa în spațiul cultural sunt bine fundamentate, centrate pe realitate și, în esență, contemporane. Valorifică în mod eficient posibilitățile culturale ale regiunii și este preocupat de fenomenele sociale relevante – în această privință, sunt convins că a creat lucruri care vor dăinui.

Pentru mine, cea mai memorabilă experiență de colaborator a fost spectacolul cu titlul Paravariété. Regizorul Sebestyén Aba a alcătuit distribuția cu un instinct excelent și cu o remarcabilă cunoaștere a oamenilor, iar aceasta este întotdeauna una dintre bazele succesului unui spectacol. A fost un spectacol de circ-varieté extraordinar, care ridică, deformează și transformă în grotesc tragicul și comicul omului și al unei familii, proiectându-le în lumea arenelor de circ, a glumelor de clovn și a momentelor de varieté. Un gen cu care regizorii și teatrele nu prea experimentaseră nici la Târgu Mureș, nici în Transilvania în general. Pentru un actor, a fost astfel o ocazie extraordinară de a se exprima, de a gândi în forme cu totul noi, de a juca cu pasiune și cu un mare dinamism – pentru că acestea

erau caracteristicile spectacolului. Spectacolul a fost întâmpinat acasă cu o celebrare frenetică, dar reprezentația de la Kisvárdá a fost foarte interesantă, mai ales prin felul în care publicul din Târgu Mureș, care înțelegea foarte bine limbajul spectacolului și îl sărbătorea, se deosebea de publicul din Ungaria, care privea creația cu nedumerire. Și aici se vede una dintre forțele Yorick Stúdió: valorificarea unor teme sensibile care izvorăsc din specificul local, din cultura transilvăneană și, într-un sens mai larg, din proximitatea majorității române, vezi, fără pretenția exhaustivității, în primul rând Bányavirág și Bányavakság, MaRó – Székely Csaba. Această colaborare Sebestyén–Székely este, după părerea mea, unul dintre cele mai importante momente și unul dintre elementele definitorii din punct de vedere cultural atât pentru Yorick Stúdió, cât și pentru autorul Székely Csaba. Apoi, excelentele texte ale Gianinei Cărbunariu sau Eltűntek – Elise Wilk. Am mai colaborat ca actor în spectacolele Sztrodjegon, de Potoczki László și Nu s-a întâmplat nimic, de Elise Wilk – Dálnoki Réka- Székely Csaba.

Dacă aș fi prooroc, i-aș prezice lui Yorick Stúdió un viitor frumos. Are în sine creativitatea care se naște dintr-o privire intensă și mereu uimită asupra lumii. Mi-aș dori să văd acolo texte și spectacole contemporane, experiment, precum și o deschidere către mainstreamul teatrului european, fără ca prin aceasta să-și piardă specificul. Yorick este un fenomen cu o puternică personalitate în viața teatrală a regiunii, pe care și-a demonstrat-o în mai bine de douăzeci de ani de activitate, cu sensibilitate, profesionalism și cultură. Mai ales printr-un mod de a gândi teatrul și printr-un limbaj teatral care presupun nu doar curaj, ci și inovație pasionată și sensibilitate culturală. M-aș aștepta de la Yorick Stúdió să rămână atent la procesele sociale, să se schimbe cu necesitatea și disciplina pe care le presupune schimbarea, dar să rămână viu, inteligent și curios, așa cum a fost și până acum, pentru că fără toate acestea nu există teatru.

“Yorick nu este doar un spațiu, și nici doar o prietenie, ci un anumit mod de a face teatru”
Székely Csaba, dramaturg

Dacă îmi amintesc bine, am auzit prima dată de Studioul Yorick de la Boros Kinga, cu care lucram pe atunci în aceeași redacție, la săptămânalul A hét. Eu eram redactor literar, iar ea se ocupa de rubrica de teatru. Kinga era dramaturgul spectacolului 20/20 și, împreună cu Gianina Cărbunariu, realizau interviurile pe baza cărora s-a născut textul spectacolului. Așa am aflat despre 20/20. Pe atunci încă nu bănuiam că, mai târziu, toate acestea vor avea consecințe și asupra mea.

Pe atunci încă nu aveam niște idei foarte clare despre teatru, aveam mai degrabă o singură pretenție: să nu fie plictisitor. 20/20 nu numai că nu a fost plictisitor, dar cred că a contribuit la formarea unei convingeri pe care o am și astăzi: teatrul trebuie să vorbească despre lucruri importante, despre probleme care ne privesc direct.

Spectacolul vorbea despre ceva ce s-a întâmplat aici, ni s-a întâmplat nouă și despre care avem păreri foarte diferite. Nu încerca să se comporte ca și cum teatrul ar fi un spațiu steril, în care problemele lumii de afară nu pot pătrunde. Și, în același timp, nu era un manifest politic, ci teatru adevărat. Pentru mine a fost o descoperire importantă: poți fi în același timp relevant din punct de vedere social, și captivant din punct de vedere artistic. De atunci, cred că cele două se potrivesc foarte bine împreună.

Un semnalment unic al Studioului Yorick este poate acel tip de libertate și curaj cu care abordează subiecte importante aici și acum. Un alt lucru este faptul că ține cont de specificul mediului transilvănean, de faptul că aici trăim împreună, români și maghiari, și încercăm să ne descurcăm împreună, iar această realitate se reflectă în spectacolele sale.

O altă particularitate a Yorick-ului este că nu-l preocupă prea tare dacă despre un anumit subiect e confortabil să vorbești sau nu. Și cred că asta nu este valabil doar pentru producțiile

realizate sub numele Yorick. Am lucrat mult cu Aba și după aceea și, la un moment dat, nici nu mai știam foarte bine ce se consideră spectacol Yorick și ce nu, pentru că el a dus peste tot cu sine această atitudine: libertatea, curiozitatea, sensibilitatea față de problemele societății. Dacă ar fi să spun foarte simplu: pentru mine Yorick nu este doar un spațiu, și nici doar o prietenie, ci un anumit mod de a face teatru. Și cred că acest tip de teatru ar lipsi foarte mult dacă n-ar exista.

Prima noastră colaborare a fost Flori de mină și din ea a crescut tot ce a urmat. Aba a văzut piesa la un workshop universitar, unde fusese montată pentru prima dată împreună cu alți studenți, și a decis că vrea s-o regizeze. Iar eu m-am bucurat foarte mult. Dacă ești autor, în general e o veste bună când cineva vrea să-ți monteze piesa. Pe de altă parte, faptul că urma să fie montată tocmai la Yorick, în regia lui Aba, îmi dădea un sentiment de siguranță, pentru că știam că textul ajunge pe mâini bune. Apoi a urmat Beznă de mină, relația profesională s-a transformat în prietenie, iar din prietenie au apărut alte colaborări. La un moment dat chiar am pierdut șirul și nu mai știam care spectacol era oficial o producție Yorick și care nu. Pentru mine, toate fac mai degrabă parte dintr-o lungă poveste comună.

Îmi amintesc că la una dintre repetițiile pentru Flori de mină Aba și actorii au vrut să încerce ce se întâmplă dacă în loc de apă beau pălincă adevărată, și chiar beau cantitatea prevăzută în text. Erau curioși să vadă cât rezistă. Au aflat. A fost o repetiție care s-a încheiat repede.

În viitor, mi-ar plăcea să văd aici un nou spectacol de-al meu. Dar știu că asta nu poate fi considerată o viziune artistică profesionistă, așa că aș spune că mi-ar plăcea să văd spectacole care continuă spiritul Yorick de până acum: curajoase, libere, preocupate de lumea din jurul nostru, spectacole care nu abordează un subiect pentru că este la modă, ci pentru că este important. Și, bineînțeles, pe al meu.

“Un spațiu mic, dar cu o deschidere culturală și artistică foarte mare”

Laurențiu Blaga, dramaturg și regizor

Am auzit pentru prima dată de Studioul Yorick în contextul vieții teatrale din Târgu-Mureș de la începutul anilor 2000. Eu lucram pe atunci la TEATRU74, cu care împărțea Bastionul Măcelarilor din Cetatea Târgu Mureș cu Studio Yorick. Ceea ce mi-a atras atenția la Yorick a fost însă faptul că diversitatea culturală pe care o promova Aba Sebestyén a devenit treptat un spațiu de întâlnire artistică. Artiști români și maghiari au avut posibilitatea să lucreze împreună, să construiască spectacole și să se întâlnească nu doar ca reprezentanți ai unor comunități diferite, ci ca artiști. Am trăit această bucurie în anul 2011 când, Aba Sebestyén m-a invitat să fac la Yorick un spectacol în limba maghiară (*Bye, Bye America* de Carmen Dominte), cu actori maghiari. În timp, am început să percep Yorick-ul și printr-o altă caracteristică: relația foarte specială dintre spațiu, actor și spectator. Este un spațiu intim, în care teatrul se produce la mică distanță de spectator, iar această proximitate schimbă radical intensitatea experienței teatrale.

Cred că piesa lui Csaba Székely, „*Bányavirág*”, regizată de Aba a fost prima mea întâlnire în calitate de spectator cu Studio Yorick. Îmi amintesc în primul rând această senzație de apropiere. Într-un spațiu mic, actorul nu mai poate fi perceput doar ca o siluetă pe scenă. Îi vezi respirația, ezitarea, tensiunea, privirea, detaliile gestului. Această apropiere produce o formă de intensitate pe care spațiile teatrale convenționale o obțin mult mai greu.

Unul dintre semnele distinctive ale Studioului Yorick este, în primul rând, intimitatea spațiului. Yorick nu este un spațiu în care spectatorul privește teatrul de la distanță. Prezența actorului, relația dintre actori, ritmul, tăcerea, privirea și energia scenică devin

esențiale. Apoi, dialogul intercultural. Pentru Târgu-Mureș, faptul că artiști români și maghiari pot lucra împreună în același proiect artistic are o semnificație aparte. Cred că Yorick-ul se definește tocmai prin această combinație: un spațiu mic, dar cu o deschidere culturală și artistică foarte mare.

Yorick Studio are capacitatea de a transforma limitele într-o estetică proprie. Spațiul intim poate părea, la prima vedere, o limitare. În realitate, el poate deveni o formă de expresie. În același timp, faptul că aici s-au întâlnit artiști români și maghiari creează o altă formă de intensitate, aceea a dialogului dintre două spații culturale. Yorick este special pentru că intimitatea spațiului se întâlnește cu deschiderea culturală. Iar această combinație produce un teatru care poate fi, în același timp, foarte local și foarte universal.

Poate că îi lipsește mai multă vizibilitate și mai multă susținere pentru ceea ce înseamnă un spațiu independent. Mi-aș dori ca Yorick-ul să poată dezvolta și mai multe proiecte de cercetare și experiment teatral, inclusiv proiecte în care artiști români și maghiari să lucreze împreună de la începutul procesului de creație. Mi-aș dori spectacole care să valorifice tocmai ceea ce face Yorick-ul special: proximitatea, intensitatea și libertatea de experiment. Aș vrea să văd, la fel ca până acum, multe spectacole pe texte noi, dramaturgie românească și maghiară, proiecte bilingve și creații realizate de echipe mixte de artiști. Și mi-aș dori proiecte dedicate tinerilor artiști, în care aceștia să poată experimenta, să greșescă, să cerceteze și să își construiască propriul limbaj scenic. În fond, cred că acesta este unul dintre rolurile importante ale unui spațiu independent: să ofere ceea ce instituțiile mari nu pot oferi întotdeauna - libertatea de a încerca. Pentru mine, valoarea Studio Yorick nu stă doar în spectacolele pe care le produce, ci și în întâlnirile pe care le face posibile: între actor și spectator, între generații, între estetici și, foarte important pentru Târgu-Mureș, între artiști români și maghiari. Cred că această variantă poziționează Studio Yorick nu doar ca spațiu independent, ci ca pe un spațiu cu o estetică și o misiune culturală recognoscibile.

**“Este special pentru că folosește cu foarte multă
abilitate și creativitate spațiul restrâns în care există”**
Demény Péter, scriitor

Am auzit prima dată de Studioul Yorick când am fost implicat în spectacolul după piesa Stop the Tempo de Gianina Cărbunariu, regizat de Aba Sebestyén. Cred că dramaturgul Kinga Boros m-a invitat să particip, nu-mi mai amintesc precis. Abia îmi începusem cariera de traducător pentru teatre și acela s-a dovedit un spectacol excelent, într-o montare de excepție.

Pentru mine, Yorick este special pentru că folosește cu foarte multă abilitate și creativitate spațiul restrâns în care există: de la Dispariții la Voiam să vă revolt cu voi și la Nașterea unui dictator. Pe viitor, aș fi curios să văd aici și piese clasice reinterpretate în cheie modernă.

**“Nu se spuneau lucrurile pe ocolite, cel mult ocolirea
era o manevră de a ajunge să le spui pe șleau”**
Valentin Covaciu, jurnalist

În liceu, mergeam des pe la cafeneaua Teatru 74 și, bineînțeles, la spectacolele de la 74, deși asta era puțin mai complicat. Făceam naveta de la Râciu și trebuia să găsesc pe cineva să mă găzduiască peste noapte, plus să-i conving pe ai mei că e ok. Erau zile în care Nora, ea se ocupa de cafea, sau soțul ei, actorul Cătălin Mândru, treceau pe la mese și ne rugau să nu facem gălăgie și să pășim cu grijă pentru că sunt repetiții ori pentru că e spectacol jos, la parterul bastionului. Primul spectacol văzut aici a fost 20/20 de Gianina Cărbunariu. M-a impresionat că ungerii de jos au făcut așa spectacol mișto cu români și maghiari. Asta a fost prima impresie.

Din păcate, ulterior au trecut câțiva ani până am început să urmăresc activitatea Yorick Studio și să merg la spectacole, însă „20/20” a fost cu siguranță unul dintre spectacolele care

m-a făcut să mă îndrăgostesc de teatru, în general, și de teatrul independent în mod special.

Era o perioadă de „mari” descoperiri pentru mine (adolescență, gen) și m-a lovit fain faptul că în reprezentațiile de la 74 și de la Ariel, la fel ca în „20/20”, nu se spuneau lucrurile pe ocolite, cel mult ocolirea era o manevră de a ajunge să le spui pe șleau.

Longevitatea ar fi un semn al unic, pentru că ține de o consecvență și de o recurență a producțiilor care nu e ușor de menținut. Altfel, mi-e greu să găsesc ceva „unic” fără să mai adaug o banalitate. Studioul Yorick este special pentru că pare un one-man show, dar nu ai cum să faci spectacole de unul singur.

**“Să intrăm în poveste cu gândurile și cu
sentimentele noastre și să întregim noi
realitatea de pe scenă”**

Barabás Olga, regizor și dramaturg

Nașterea unui teatru nou are mereu ceva de sărbătoare. Așteptăm cu curiozitate clipa în care se deschide un spațiu necunoscut până atunci, unde teatrul se arată altfel decât îl știam. E aproape de noi la propriu, dar și prin adevărul lui. Sinceritatea aceasta curată ne face bine, ne incită și o purtăm cu noi multă vreme. Așa s-a întâmplat și la Târgu Mureș, acum mulți, mulți ani, când Sebestyén Aba a înființat Studioul Yorick în Bastionul Măcelarilor din Cetate. Pe vremea aceea a fost ca o minune. Isprava lui Aba a fost că a îndrăznit să viseze mare: și-a imaginat ce fel de teatru ar vrea să facă, ca actor și ca regizor, apoi și-a împlinit visul cu o muncă uriașă și cu multă tenacitate.

Astfel a apărut un atelier de teatru, un spațiu al ideilor, care reflectă asupra realității de azi prin textele contemporane pe care le pune în scenă. Spectacolele ne pun adesea față în față cu probleme umane și sociale delicate, considerate tabu, și caută răspunsuri la ele. De cele mai multe ori ne îndeamnă și pe noi,

spectatorii, să nu stăm doar să privim neputincioși povestea, ci să intrăm în ea cu gândurile și cu sentimentele noastre și să întregim noi realitatea de pe scenă. Pentru mine, teatrul acesta e profund adevărat și mă inspiră. Cu atât mai mare e bucuria mea că am avut ocazia să lucrez cu Aba la câteva dintre spectacole.

Și, mai presus de orice, minunea continuă și astăzi. Studioul Yorick există de două decenii, în ciuda tuturor greutăților, și asta e unic: face spectacole fără întrerupere, publicul vine cu drag și așteaptă curios următorul spectacol. La mulți ani, Studioul Yorick! La mulți ani, Aba, și să ai putere din belșug, sănătate și credință, ca să ții în viață încă mulți, mulți ani această aventură fără pereche!

**“Oamenii vorbeau despre ce văzuseră pe senă
și parcă nu voiau să mai plece acasă”**

Elise Wilk, dramaturg

În ianuarie 2012, eram în anul 2 la Masteratul de Scriere Dramatică al Universității de Arte din Târgu-Mureș și participam ca dramaturg în proiectul “Practică Teatrală în Regiunile Centru și Nord Vest” inițiat de Teatru74. Tocmai terminasem de scris pentru acest proiect piesa Pisica verde, despre care atunci nu știam că va deveni celebră ☺ Iar echipa din care făceam parte trebuia să tragă la sorți un spațiu în care urma să se monteze spectacolul. Atunci am tras “Yorick”. Numele mi se părea interesant, dar nu știam unde este acest spațiu, iar atunci Rareș Budileanu, care era regizorul spectacolului, mi-a spus că Yorick este “la Aba” și că se află exact sub Teatru 74. Nu știam nici cine este acest Aba, în al cărui spațiu urma să repetăm. La scurt timp după asta, Cetatea Medievală a intrat în renovare și nu a mai fost posibil să lucrăm la Yorick. Ne-am mutat la Studio 2.1, am câștigat locul 1, iar apoi pentru textul Pisica verde a început o nouă poveste, care nu s-a terminat nici astăzi. Privind în urmă, mi se pare haios că povestea acestui text ar fi trebuit să înceapă la Yorick, mai ales

că spațiul de acolo îmi aduce noroc- textele care și-au început drumul în micul spațiu de la parterul Bastionului Măcelarilor au fost montate ulterior și în multe alte teatre.

Primul spectacol văzut aici a fost *20/20* în regia Gianinei Cărbunariu, în iunie 2010 la Festivalul Underground din Arad, unde eram la un workshop de dramaturgie. Pe Gianina o știam din *dramAcum*, unde câștigasem un concurs cu primul meu text și era printre singurii oameni de teatru pe care îi cunoșteam atunci. Nu știam că spectacolul este produs de Studioul Yorick. Eu nu veneam din lumea teatrului și în afară de câteva spectacole de la teatrul din Brașov nu prea văzusem nimic. Țin minte senzațiile pe care le-am avut atunci și chiar și unde stăteam în public- a fost o experiență importantă pentru mine. Spectacolul m-a impresionat pentru că era atât de viu, că implica publicul, că vorbea într-un limbaj actual și cu umor despre un subiect serios. A fost un spectacol de referință și a deschis drumul pentru producții asemănătoare. În numai două ore, am învățat multe lucruri. Am învățat că un teatru are rolul de a vorbi comunității în care se află, despre problemele acestei comunități- să le scoată de sub preș și să le discute onest. Atunci am aflat pentru prima dată de conflictele interetnice de la Târgu-Mureș din martie 1990. Am învățat ceva despre istoria unui oraș care avea să-mi devină, în curând, un al doilea acasă.

Un semnalment unic al Yorick este faptul că își propune să apropie oameni de diferite etnii prin teatru. Nu doar publicul, dar și echipele de creatori. Când am ajuns în Târgu Mureș m-am mirat că există, de exemplu, baruri unde merg numai maghiari sau baruri în care te întâlnești doar cu români. Și scindarea asta se poate observa peste tot. Faptul că un teatru încearcă să schimbe acest lucru prin cultură e impresionant. În plus, este un teatru vizionar- cu mult înainte de alte spații, aici existau supratitrări și spectacole multilingve, aici se vorbea despre subiecte foarte puțin abordate în alte părți. De curând, o studentă de-a mea îmi vorbea cu entuziasm despre un spectacol de la Cluj pe tema conviețuirii dintre maghiari și români. I-am spus că astfel de

spectacole se întâmplau la Yorick acum 15 ani. Chiar s-a făcut pionierat în acest domeniu. Aș mai spune că Yorick creează un loc pentru dramaturgi – iar multe dintre textele care se nasc aici nu rămân de unică folosință, nu sunt doar un suport pentru un anumit spectacol, așa cum sunt multe texte din teatrul independent. Ele reușesc să fie de sine stătătoare și să existe mai departe, independent de spectacolul pentru care au fost scrise.

Anul acesta se fac 10 ani de când colaborez cu Yorick. Prima piesă care s-a montat aici, în colaborare cu UAT, a fost *Avioane de hârtie*, a urmat în 2017 *S-a întâmplat într-o joi*. Ambele texte se mai jucaseră înainte și în alte teatre, dar aici s-au putut vedea pentru prima dată în maghiară. Și cu ocazia asta am avut două întâlniri importante, care s-au transformat în prietenii: cu Aba Sebestyén și cu Mária Albert, care a tradus foarte multe din piesele mele în maghiară. În 2019 am scris primul text comisionat de Yorick - *Disparații*. Foarte multă lume se miră că e un text scris “la comandă”, pentru că e foarte personal. “Trebuie să scrii despre asta”, mi-a spus Aba. Era interesat de perspectiva asupra migrației din punctul de vedere al unei persoane de etnie germană care a ales să rămână în România. Cred că acest text era în mine de multă vreme, a fost doar nevoie de un impuls exterior ca să iasă la suprafață. Iar pentru acest impuls îi sunt foarte recunoscătoare lui Aba. Au urmat *Nu s-a întâmplat nimic* (scris împreună cu Székely Csaba și Dálnoky Réka), apoi *Alaska, Union Place* (la care am modificat special unele din cele trei părți, adaptând-o la istoria orașului Târgu Mureș), iar acum *Luminile Nordului* (care va fi o producție a Teatrului Național din Târgu Mureș, dar pentru mine este tot Yorick, pentru că a fost ideea lui Aba).

Am văzut cam 90% dintre spectacolele montate după textele mele. De unele m-am atașat mai mult, de altele mai puțin, unele mi-au plăcut mai mult, altele deloc. Dar există între ele câteva spectacole de suflet. *Disparații* de la Yorick e

cu siguranță pe locul 1 în topul acestora, și nu cred că va mai exista vreodată pentru mine un spectacol la fel. Acum mi se mai face dor câteodată de muzica lui Cári Tibor din spectacol, dar mi-e frică să deschid filmarea- mă tem că o să plâng. Îmi amintesc de prima lectură în cetate într-o zi de august, îmi amintesc de repetiții și de serile din Tutun în care povesteam cu Enikő Szilágyi- eram mai multe generații în echipa acestui spectacol și ne-am înțeles foarte bine. Îmi amintesc bine și seara friguroasă a premierei. Mi se pare că și spațiul din Cetate a contribuit la atmosferă- e mai romantic, mai rece, mai misterios, mai atemporal. Îmi amintesc cuvintele în maghiară pe care le-am învățat cu ocazia acestui spectacol și deplasările la turnee și festivaluri- la câteva dintre ele am fost și eu. La Brașov, orașul meu natal, spectacolul a ajuns în martie 2020, cu doar câteva zile înainte ca pandemia să închidă sălile de spectacol. Cu ocazia asta am băut primul pahar de vin singură într-un bar. Aveam emoții mult prea mari ca să stau în sală, unde erau părinții mei (care nu prea ajung la spectacolele mele). Cu o zi înainte, la Sighișoara, avusesem emoții pentru că era prima dată când aveam în sală public de etnie germană- mi-a fost teamă că poate n-o să le placă. Țin minte că după spectacol a venit la mine preotul evanghelic din Sighișoara și mi-a spus: “Acolo, pe scenă, am văzut povestea mea”. Același lucru mi l-a spus și tatăl meu, la Brașov. Și, cel mai interesant, același lucru mi l-au spus și spectatorii români și maghiari, deși nu era povestea lor, nu era nici măcar povestea mea, pentru că era o poveste inventată. Atunci mi-am dat seama cel mai bine că atunci când o poveste este foarte personală, cu toate că e inventată în mare parte, ea devine a tuturor.

Și mai am o amintire prețioasă: când am fost cu Alaska la Suceava. Era prima dată când la teatrul de acolo se juca un spectacol în limba maghiară. Țin minte și acum liniștea din sală- toți priveau scena cu sufletul la gură. Cineva a scris mai târziu că spectatorii au uitat să mai respire. Liniștea aceea n-am mai întâlnit-o și nici n-am s-o uit vreodată.

Cred că lui Yorick îi lipsește un singur lucru- o promovare mai bună. Să fie mai prezent în social media, mai creativ în ceea ce privește metodele de promovare. Dacă s-ar face mai cunoscut, cu siguranță că spectacolele produse aici ar putea să genereze turism cultural. Un alt lucru care încă lipsește- un festival centrat pe dramaturgie, pe texte multilingve, pe teatre independente din comunități multietnice. Și îi lipsește mai mult public român. La unele spectacole eram singura din sală care se uita la supratitrare. Am mulți prieteni români care n-au mai fost la Yorick de pe vremea Florilor de mină. Cred că ar fi necesară o strategie de atragere a publicului român- chiar nu știu ce pierd, și asta trebuie să le fie comunicat mai clar. În continuare mi-aș dori să văd aici spectacole curajoase, despre teme puțin cunoscute, care să vorbească comunității. Cu trupe de actori de etnii diferite, cu dramaturgie nouă. Mi-aș dori să văd discuții cu publicul, așa cum erau după 20/20 sau după Dispariții. De multe ori discuțiile nu se opreau în sală, ci continuau în curtea cetății. Oamenii stăteau și vorbeau despre ce văzuseră pe senă și parcă nu voiau să mai plece acasă.

“Puterea teatrului de a sluji comunitatea” ***B.Fülöp Erzsébet, actriță***

Primul spectacol marca Yorick Studio pe care l-am văzut a fost 20/20 și îmi amintesc că m-a răscolit destul de tare... Țin minte și acum interpretări, monologuri, scene. Pe lângă naturalitatea și intensitatea jocului actoricesc, m-au impresionat felul în care spectacolul a tratat tema, curajul celor care au adunat mărturiile și intenția regizorului: a înșirat evenimentele, dar i-a lăsat spectatorului concluziile și reflecția. Îmi amintesc și întâlnirea cu publicul și cât de curioasă eram să aud reacțiile spectatorilor. Parcă în fața celor din Târgu Mureș stăteau și oameni din Valea Gurghiului care au luat parte la evenimentele din martie 1990. A fost fascinant să aud cum își dau seama că

în fața lor stau oameni la fel ca ei și că toți s-au simțit victime ale manipulării politice de atunci. După spectacol m-am gândit la puterea teatrului de a sluji comunitatea. Poate că acesta a fost primul impuls care m-a adus, mai târziu, și pe mine în echipa de creație a teatrului educațional înființat de Teatrul Național Târgu Mureș.

Yorick Studio își propune, cum se vede și din exemplul de mai sus, să aducă pe scenă teme actuale care preocupă publicul ardelean. Prin spectacolele lui, aduce problema mai aproape de oameni, o pune în altă lumină și o întoarce pe toate fețele, iar spectatorul are loc să pună întrebări, să reflecteze și să o proceseze. Sunt convinsă că, pentru societatea din Transilvania, Yorick Studio are un rol de serviciu public. Mai prețuiesc la Yorick atitudinea de mentor: le dă tinerilor noștri creatori aflați la început de drum șansa să se afirme.

Am colaborat cu Yorick Studio în spectacolul Alaska de Elise Wilk. Încă am în fața ochilor publicul de la ultimul nostru turneu, la Chișinău, care ne-a aplaudat cu entuziasm... Și o anecdotă: colega mea Nagy Dorottya ține minte mereu exact indicațiile și textul. Eu joc șase personaje, cu schimbări rapide de costum, și sunt stresată să nu-mi ratez intrările. Într-unul dintre spectacolele de după premieră, după scena Asistentei, am ieșit din scenă ușurată, încă sub impresia ei, și am uitat că trebuie să mut decorul împreună cu Dorottya. Purtăm microfoane, așa că s-ar putea să se fi auzit, deși Dorottya doar mi-a șoptit speriată „Bözse”, ca să nu las elementul de decor acolo și să blocăm scena următoare. Dacă publicul a auzit, sigur a sesizat greșeala, pentru că niciunul dintre cele șase personaje ale mele nu se numea Bözse. De atunci, înainte de spectacol, mă prezint în fața ei: „Alaska!” Și râdem de fiecare dată!

Mi-ar plăcea să fiu prezentă la jubileul Yorick Studio și la spectacolele lui și peste treizeci de ani, pentru că Yorick umple un gol!

**“Spectacole care, în loc să ofere răspunsuri,
nasc noi întrebări”
*Kááli Nagy Botond, teatrolog și jurnalist:***

Am absolvit dramaturgia, iar la vremea respectivă lucram cu normă întreagă în presa scrisă și publicam foarte multe cronici de teatru. În această calitate, de critic de teatru, Sebestyén Aba m-a invitat încă de la primele spectacole ale Yorick Studio. M-am bucurat foarte mult de apariția la Târgu Mureș a unui teatru independent de mici dimensiuni și m-a atras limbajul teatral inovator cu care experimentau. Astfel, de-a lungul anilor, le-am urmărit constant activitatea și am scris ulterior despre mai multe dintre spectacolele lor.

Dintre primele spectacole, cel care m-a impresionat cel mai mult a fost *Romanța somnambulă*, în regia lui András Lóránt, montat în 2006. Era o îmbinare aparte între teatrul de mișcare și spectacolul muzical, cu răsturnări de situație tulburătoare și interpretări actricești remarcabile – Szabadi Nóra, Ördög Miklós Levente, Tollas Gábor și Fekete Zsolt.

Un semnalment unic al Yorick Studio este faptul că dorința de a experimenta nu se manifestă doar prin căutarea unor forme estetice noi. Încă de la începuturi și până astăzi, Yorick aduce constant pe scenă teme care abordează probleme actuale și care, nu de puține ori, pot fi privite și ca adevărate radiografii sociologice ale societății. O asemenea consecvență, asumată pe termen lung ca principiu conștient de construcție a repertoriului, este foarte rară. Aș putea evoca numeroase conversații extrem de fertile de după spectacole. Au fost discuții extraordinare despre teatru, viață, traume, conviețuire, istorie – ceea ce, până la urmă, înseamnă că spectacolul respectiv și-a atins scopul.

Pe viitor, mi-ar plăcea să văd aici producții în spiritul celor de până acum: texte ale autorilor contemporani, preocupate de problemele actualității, aduse în fața publicului într-o estetică și într-un limbaj teatral neconvențional, într-o manieră provocatoare – spectacole care, în loc să ofere răspunsuri, nasc noi întrebări.

“Am avut senzația aceea de familie specifică orașelor cu comunități strâns legate”
Iulia Popovici, critic de teatru

Am auzit pentru prima dată de Studioul Yorick chiar în contextul deschiderii lui, în tandem cu Teatrul74 – genul de „oglină” româno-maghiară despre care aveam să aflu că e specifică Târgu Mureșului (și moștenirea conflictelor interetnice din anii 1990). Așadar, prin 2005-2006 sau așa ceva.

Spre rușinea mea, prima producție Yorick pe care am văzut-o a fost (abia) 20/20 a Gianinei Cărbunariu, în 2010. Țin minte, printre altele, și că era iarnă, iar iernile sunt memorabile la Mureș (și Nașterea unui dictator tot pe zăpezi am văzut-o, 16 ani mai târziu).

20/20, care era despre Martie negru, (re)aducea față-n față două comunități, cea românească și cea maghiară, în momentul lor de maxim conflict, cu actori aparținând celor două limbi și venind din locuri diferite – fiindcă artiștii români nu erau mureșeni, nici măcar din Transilvania; ei n-aveau memoria culturală a ciocnirilor etnice de imediat după Revoluție. Și jucau, la sediu, în fața unui public care, dimpotrivă, avea această memorie, această rană. 20/20 m-a făcut să înțeleg o experiență a unei părți din România la care nu avusesem acces pînă atunci.

De fiecare dată când am văzut spectacole în spațiul Yorick, am avut senzația aceea de familie specifică orașelor cu comunități strâns legate, poate nu neapărat mici, dar care împărtășește o complicitate greu de găsit în metropole.

Yorick este special în primul rînd, fiindcă există de atît de mult timp și nu a renunțat niciodată la etosul lui, la curajul de a încerca lucruri noi, de a aborda subiecte tăioase și limbaje artistice originale. Cred că îi lipsește mai multă vizibilitate în afara Mureșului și a comunității de limbă maghiară. Mai mult... orgoliu, mîndrie și încredere față de ceea ce produce. Mi-ar plăcea să văd aici pe viitor orice spectacol, fiindcă am încredere în echipa Yorick.

„Chirurgie, emoție, autoironie: Yorick Studio” *Claudiu Groza, teatrolog*

A trebuit să caut prin niște volume proprii mai vechi ca să îmi amintesc când am scris prima dată despre producțiile Yorick Studio. Am descoperit că în 2012 am văzut *Flori de mină* de Csaba Székely, în regia lui Aba Sebestyén. Și cam în aceeași perioadă trebuie să fi văzut și *20/20*, scris și regizat de Gianina Cărbunariu.

Însă de compania din Târgu Mureș știam cu siguranță dinainte, chiar și pentru simplul motiv că fusesem deja de câteva ori la Teatrul 74, cu care Yorick se învecinează în Cetate. Musai să ne fi întâlnit, ca să mă exprim ardeleneste.

Am mai văzut în timp câteva spectacole produse la Yorick: *Beznă de mină* (r. Aba Sebestyén) și *MaRo* (r. Andi Gherghe) – ambele de Csaba Székely; copleșitorul *Dispariții* și *Alaska* – scrise de Elise Wilk, regizate de Aba Sebestyén; și *Vă plac bananele, tovarăși?* de Csaba Székely (r. Sorin Militaru), într-o filmare, pentru că mi-a plăcut enorm titlul piesei, pur și simplu...

Recitind ce am scris despre *Flori de mină* mi-am amintit de impactul emoțional uimitor pe care l-a avut spectacolul pentru public acum 15 ani. Un carusel de senzații, de la empatie pură la amuzament genuin: „Plin de forță, de tenebre, umor negru și o fărâmă surprinzătoare de ironie (...). Un spectacol «epic», aș spune, cu tentă socială, cu un text scris excelent, după toate regulile vechi și bune ale dramaturgiei, pus în văz cu o intensitate și o finețe uimitoare de câțiva actori virtuozii, coordonați de un regizor cu fler și cultură artistică”. „Epicul” despre care scriam e cel literar, pentru că trilogia lui Székely frizează romanescul prin fresca hiper-realistă pe care o construiește.

De altfel, au urmat apoi, după ce i-am cunoscut pe Aba și Csaba, destule discuții despre provocările montărilor celor trei

texte – *Beznă de mină* a fost iarăși un pas revoluționar, iar *Apă de mină* și-a găsit destinul scenic târziu, din cauza subiectului său sensibil...

De altfel, cred că acest amestec admirabil de chirurgie socială necruțătoare, emoție profundă, umor și autoironie care elimină orice tezism – tendință greu evitabilă în dramaturgia românească și în teatrul social de azi – este marca stilistică a producțiilor de la Yorick. Se vede asta și în textele splendide ale lui Elise Wilk și spectacolele făcute cu ele. Ba chiar și regizorii diferiți care au lucrat la Yorick au amprente stilistice din aceeași matrice în creațiile lor de aici. Exact aceste lucruri disting Yorick Studio în piesajul teatrului independent din România.

Aș vrea să văd orice, oricând la Yorick, nu dau nici un fel de sfat. Dar ca un profesionist care am urmărit oarecum existența acestei companii de mulți ani încoace, aș zice că „rețeta” artistică pe care am remarcat-o mai sus e ceea ce merită păstrat. Neapărat!

**“Teatrul devine spațiu al interogației,
nu al răspunsului”**

Sorin Crișan, profesor universitar, teatrolog

Am auzit de Studioul Yorick chiar în perioada începuturilor sale, în jurul anului 2005. Era aproape imposibil ca, fiind proaspăt implicat în mediul teatral și universitar târgumureșean, să nu observ apariția unui asemenea proiect. Yorick se năștea, de altfel, într-un moment în care devenea tot mai vizibilă nevoia unor spații de creație situate în afara – sau, mai exact, la marginea fertilă a – instituției teatrale tradiționale. Mi se părea că proiectul a fost gândit ca un posibil teritoriu de trecere între Universitate și teatrul profesionist, un loc în care actorii tineri, artiștii deja formați și creatorii interesați de experiment să se poată întâlni în alte condiții decât cele prescrise de structura repertorială a unui teatru de stat. Îmi amintesc mai

puțin momentul precis în care am auzit pentru prima dată numele Yorick și mai curând atmosfera din jurul apariției lui. Într-un oraș cu o tradiție teatrală atât de densă precum Târgu Mureș, deschiderea unui nou spațiu nu putea fi doar un fapt administrativ. Era, implicit, o întrebare adresată teatrului existent: ce se poate face altfel, ce forme pot apărea atunci când instituția nu mai reprezintă singurul orizont posibil al creației?

Din câte îmi amintesc, primul spectacol văzut aici a fost *Nastasia Filippovna*, după dramatizarea realizată de Andrzej Wajda după *Idiotul* lui Dostoievski, în regia lui Kövesdy István. Este, de altfel, spectacolul de care Aba Sebestyén leagă începutul propriu-zis al Studioului Yorick, în 2005. Privit retrospectiv, mi se pare semnificativ că începutul s-a produs sub semnul lui Dostoievski. Nu era vorba despre alegerea facilă a unui text care să legitimizeze repede un teatru nou, ci despre intrarea într-un univers construit din instabilitate, pasiune, contradicție și permanentă negociere între ceea ce personajul arată și ceea ce ascunde. Există, poate, în această alegere inaugurală ceva care avea să rămână în însăși identitatea Yorick: interesul pentru situațiile în care omul nu mai poate fi redus la o identitate simplă și în care teatrul devine spațiu al interogației, nu al răspunsului.

M-a impresionat, îprimul rând, raportul dintre actor și spațiu. Într-o sală mică, apropierea nu este doar o chestiune de metri. Ea modifică însăși condiția privirii. Actorul nu se mai poate ascunde în spatele distanței scenice, după cum nici spectatorul nu mai beneficiază de confortul anonimatului oferit de sala italiană. Respirația, ezitarea, fragilitatea gestului, tăcerea devin vizibile. În cazul unui material dostoievskian, o asemenea proximitate dobândește o funcție aproape dramaturgică. Personajele nu mai sunt observate de departe, ci devin prezențe greu de evitat. Spectatorul nu asistă pur și simplu la conflict; intră în câmpul lui de tensiune. M-a interesat și faptul că spectacolul nu părea să considere dimensiunea redusă a spațiului un handicap care trebuia compensat. Dimpotrivă, limita devenea limbaj. Este, cred, una dintre lecțiile importante ale teatrului independent: precaritatea materială poate deveni uneori –

nu întotdeauna, firește – o condiție a invenției.

Aș evita să caut unicitatea Yorick într-un singur procedeu estetic. În douăzeci de ani, estetica se schimbă, generațiile se schimbă, iar un teatru care ar rămâne fidel unei singure formule ar risca să transforme identitatea în manierism. Mi se pare mai importantă consecvența unei atitudini. Yorick a construit, treptat, un spațiu al dialogului: între cultura română și cea maghiară, între generații, între teatrul instituțional și cel independent, între dramaturgia contemporană și experiența nemijlocită a comunității. Acest lucru este esențial într-un oraș precum Târgu Mureș. Multiculturalitatea poate rămâne foarte ușor un concept administrativ, o coexistență a unor comunități care locuiesc același spațiu fără a se întâlni cu adevărat. Teatrul poate face însă altceva: poate transforma coexistența în confruntare, iar confruntarea în dialog. Începând mai ales cu proiectele dedicate dramaturgiei contemporane și dialogului intercultural, această direcție a devenit explicită. *20/20* al Gianinei Cărbunariu mi se pare, din acest punct de vedere, exemplar: un spectacol care a revenit asupra traumelor din martie 1990 nu pentru a produce o versiune definitivă a trecutului, ci pentru a pune în circulație perspective diferite asupra lui. Tocmai pluralitatea memoriei devenea materie teatrală. Aici aș vedea unul dintre semnalmente profunde ale Yorick: refuzul unei identități culturale închise.

Studioul Yorick a reușit ceva ce, în teatrul independent românesc, nu este deloc de la sine înțeles, adică să transforme provizoriul în durată fără să transforme durată în rutină. Douăzeci de ani înseamnă deja istorie. Dar istoria unui teatru nu este constituită numai din premiere, festivaluri sau premii. Ea este alcătuită și din memoria spectatorilor, din artiștii care s-au întâlnit acolo, din tinerii care au trecut prin acel spațiu înainte de a-și continua drumul în alte teatre, din spectacole care au dispărut și care, cu toate acestea, continuă să existe în memoria celor care le-au văzut. În acest sens, un teatru independent este o instituție paradoxală. Se naște tocmai din nevoia de libertate față de instituție, dar, dacă supraviețuiește suficient de mult, începe el însuși să producă memorie, tradiție și

continuitate. Yorick se află astăzi exact în această situație. Este încă un spațiu al libertății și, în același timp, a devenit deja un reper al istoriei teatrale recente a orașului. Poate că tocmai acest paradox îl face special.

Îi lipsește, probabil, ceea ce le lipsește celor mai multe instituții independente care au demonstrat în timp că produc cultură, nu doar evenimente: stabilitatea fără rigiditate. Suntem obișnuiți să vorbim despre independență aproape exclusiv în termenii libertății. Dar libertatea artistică nu ar trebui confundată cu precaritatea economică. Nu există nicio virtute estetică în faptul că un artist trebuie să consume o parte disproporționată din energia sa pentru a asigura, de fiecare dată, condițiile elementare ale următorului proiect. Mi-aș dori, așadar, pentru Yorick mai multă stabilitate financiară, posibilități tehnice mai ample, o infrastructură care să permită proiectelor să se dezvolte pe termen lung și, în același timp, păstrarea acelei mobilități care i-a definit existența. Dificultatea este tocmai aceasta: cum dobândești stabilitate fără să devii previzibil? Cum construiești instituție fără să instituționalizezi excesiv libertatea care te-a făcut posibil? Cred că aceasta este una dintre provocările următorilor ani.

Mi-aș dori ca Yorick să continue să lucreze cu dramaturgia contemporană, dar nu dintr-o obligație programatică. Contemporan nu înseamnă numai că textul a fost scris recent. Un spectacol este contemporan în măsura în care reușește să atingă nervul prezentului, chiar dacă pornește de la Shakespeare, Cehov, Dostoievski sau de la un document găsit într-o arhivă. Aș vedea aici proiecte care explorează memoria recentă a Transilvaniei, raporturile dintre comunitățile orașului, transformările produse după 1989, migrația, schimbarea limbajelor și a identităților, dispariția unor lumi și apariția altora. Există în jurul nostru o enormă arhivă încă insuficient transformată în teatru. Mi-ar plăcea, totodată, să văd mai multe întâlniri între teatrul dramatic și performance, muzică, arte vizuale, film sau noile tehnologii, cu condiția ca tehnologia să nu devină scop în sine. Forma nouă este interesantă numai atunci când produce o nouă posibilitate de a vedea. Și mi-aș dori să rămână loc

pentru risc. Un teatru independent care începe să producă numai spectacole despre care știe dinainte că vor avea succes riscă să-și piardă tocmai independența, chiar dacă administrativ continuă să o păstreze. Până la urmă, poate aceasta ar fi dorința mea pentru Yorick după douăzeci de ani: să nu transforme propria sa istorie într-o povară. Să-și păstreze memoria, dar să nu fie obligat să semene cu ea. Pentru un teatru, continuitatea adevărată nu constă în repetarea unei formule, ci în capacitatea de a se modifica fără a-și pierde întrebările fundamentale.

Anexa - Afișe Yorick Studio 20

ELISE WILK

UNION PLACE

FORDÍTOTTA I TRADUCERE: ALBERT MÁRIA

RENDEZŐ I DIRECTOR: SEBESTYÉN ABA

SZEREPLŐK I DISTRIBUTIE: CZIKÓ JULIANNA I KATÓ EMÓKE I MELA MIHAI I DANIEL SÚCJU I KOVÁCS NORBERT I HAGY ISTVÁN I SEBESTYÉN ABA

DRAMATURG: ALBERT MÁRIA I DÍSZLETTERVEZŐ I SCENOGRAF: EGB EMILIA I JELMEZTERVEZŐ I DESIGNER DE COSTUME: V. SÓS BEÁTA

ZENESZERZŐ I COMPOSITOR: CÁRJ TIBOR I RENDEZŐ MUNKATÁRSA I COLABORATORUL REGIZORULUI: BARTHA LÓRÁND

20 / 20

STUDIO YORICK

T O M P A K L A R Á
K O R P O S A N D R Á S
S E B A S T Y É N Á B Á
C R I S T I N A T O M Á
V I R G I L A I O A N E I
C A R M E N F L O R E S C U
B E R E K M É R I K A T A L I N
M Ă D Ă L I N A G H I Ţ E S C U
R O L A N D O M A T S A N G O S
B Ă N Y A I K E L E M E N B A R N A

AUTOR / IRO-RENDEZO: GIANINA CĂRBUNARIU

ARTIST VIZUAL / LATVANYTERVEZO: MARIA DRAGHICI

TRADUCĂTOR-ASISTENT DRAMATURGIE / FORDITO-DRAMATURG: BOROS KINGA

2010-2011

KOCSIS ISTVÁN

A Tér

Monodrámá Bolyai János híteről, küzdelméről és szerelmeiről

Bolyai János:
Sebestyén Aba

Rendező-dramaturg:
Török Viola

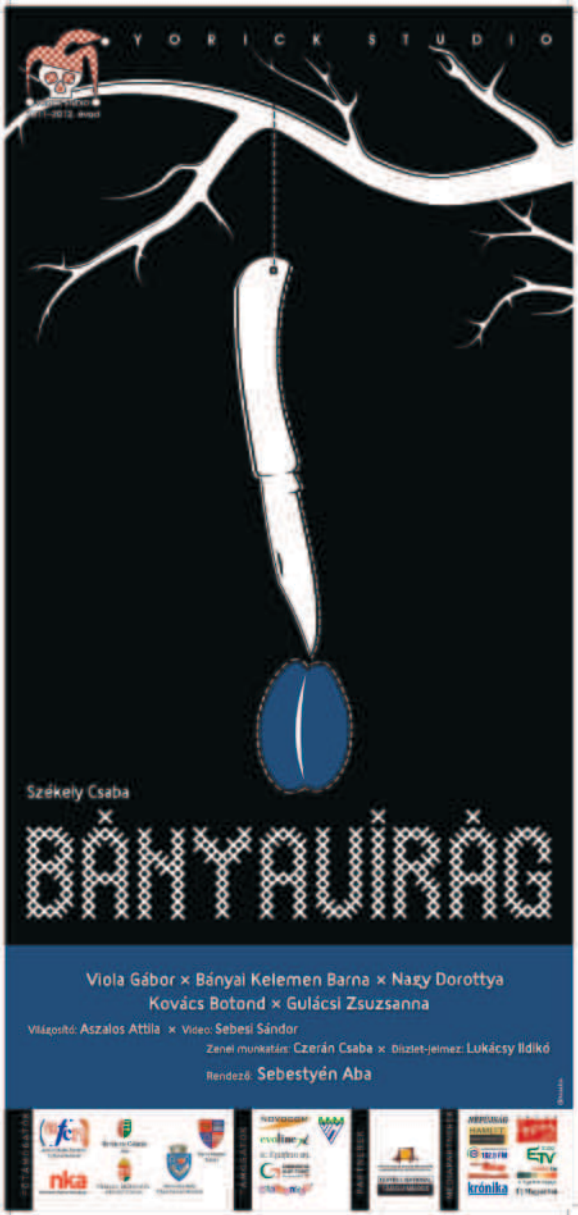
Hang-fény: **Aszalos Attila**

Támogatók:

BUCHAREST CALLING
peter toth

kovács károly
badics péter
benedek botond farkas
bokor andrea
barabási tünde

fordította/producer: albert mária
díszlet/regia tervező: miki-tay péter
druhettervező/regista: sarina rebi alache

rendező/regia artist: andi gherghe

Debütálás/Premiera: október 30. október 30, 19:00, Teatrul Studio Szeínház

Logos: Teatrul Studio Szeínház, various sponsors, and evoline.

Ház nélkül
Benő Károly

Szereplők: Bátyai Katalin, Benő Károly, Károlyi Botond, Jóna a holtak, Kovács Botond, Jóna a holtak, Dörmög, Jóna a holtak, Zsófia a holtak, Rendező: Benő Károly

HOUSING IS A HUMAN RIGHT

Logos: various sponsors and institutions.

Yorick Stúdió

david harrower kés a tyúktan fordította varró
 daniel szereplők fiatal nő moldován orsolya
 csikós william ördög miklós levezte gilbert
 horn bodolai balázs szenikus lászló iblikó.
 játéktér rendező barsányi zsolt david harrower kés
 a tyúktan fordította varró daniel szereplők fiatal
 nő moldován orsolya csikós william ördög
 miklós levezte gilbert horn bodolai balázs
 szenikus lászló iblikó. játéktér rendező barsányi
 zsolt david harrower kés a tyúktan fordította
 varró daniel szereplők fiatal nő moldován
 orsolya csikós william ördög miklós levezte
 gilbert horn bodolai balázs szenikus lászló iblikó.
 játéktér rendező barsányi zsolt david harrower kés

Designed by Zöldes Design (06 30 810 810)

Helyszín:

Időpont:

Az előadás főtámogatója: **nka**

Támogatók: Maros Megyei Tanács, Marosvásárhely Polgármesteri Hivatala, **evoline**, Izorep, Webimage

Andrzej Wajda
Nasztasza Filippowna
Ősdiesség és világosság regénye nyomán

Az előadás fő támogatói:
Nemzeti Kulturális Alapprogram
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatala
Maros Megyei Tanács
Communitas Alapítvány

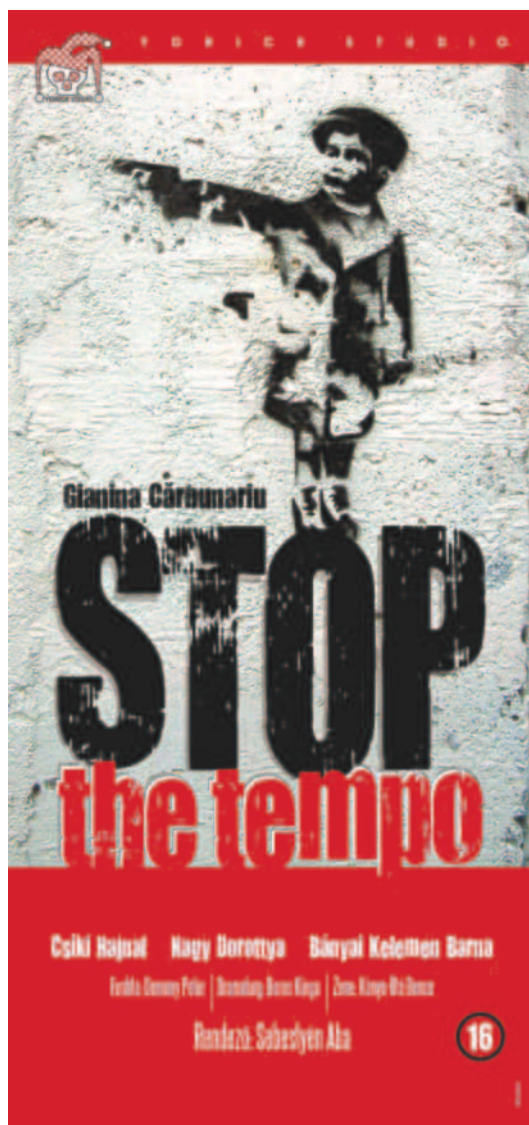
Partnerek:
ARTeart Alapítvány
Marosvásárhelyi Rádió
Marosvásárhelyi Színházzal Együtt
Teatrul 74

Támogatók:
S.C. R&B Transmedia
S.C. Alexim Edit SRL
IZORBP
BARTha studio
MasterDruck

Nasztasza Filippowna
Tompa Klára
Rendező
Sebestyén Ába
Hírlós
Veress Albert

Rendező
Kövesdy István
Zene
Kőnczel Árpád
Díszlettervező
Bartha József
Színpadi mozgás
Liviu Matei
Dramaturg
Csáp Zoltán
Asszisztens
Nagy R. Sándor

NORWICH SCHOOL OF ART

Fordította: Albert Mária

Támogatók
Co-financiat

Proiectul este cofinanțat de AFON. Proiectul nu reprezintă în mod necesar poziția Administrației Fondului Cultural Național. AFON nu este responsabil de conținutul proiectului sau de modul în care rezultatele proiectului pot fi folosite. Acestea sunt în întregime responsabilitatea beneficiarului proiectului.

Proiect cofinanțat de Primăria Municipiului Târgu Mureș și de Consiliul Local care nu sunt responsabili de conținutul proiectului sau de modul în care rezultatele acestuia vor fi folosite. Accesul sunt în întregime nerambursabil și nerestricționat.

Partnerek
Parteneri

Lélekfitnesz

Koncertelőadás Lackfi János verseire

Sebestyén Ába - színműsz, rendező
Cári Tibor - zongorista, zeneszerző
az előadás szövegét szerkesztette Barabás Olga

Támogatja:

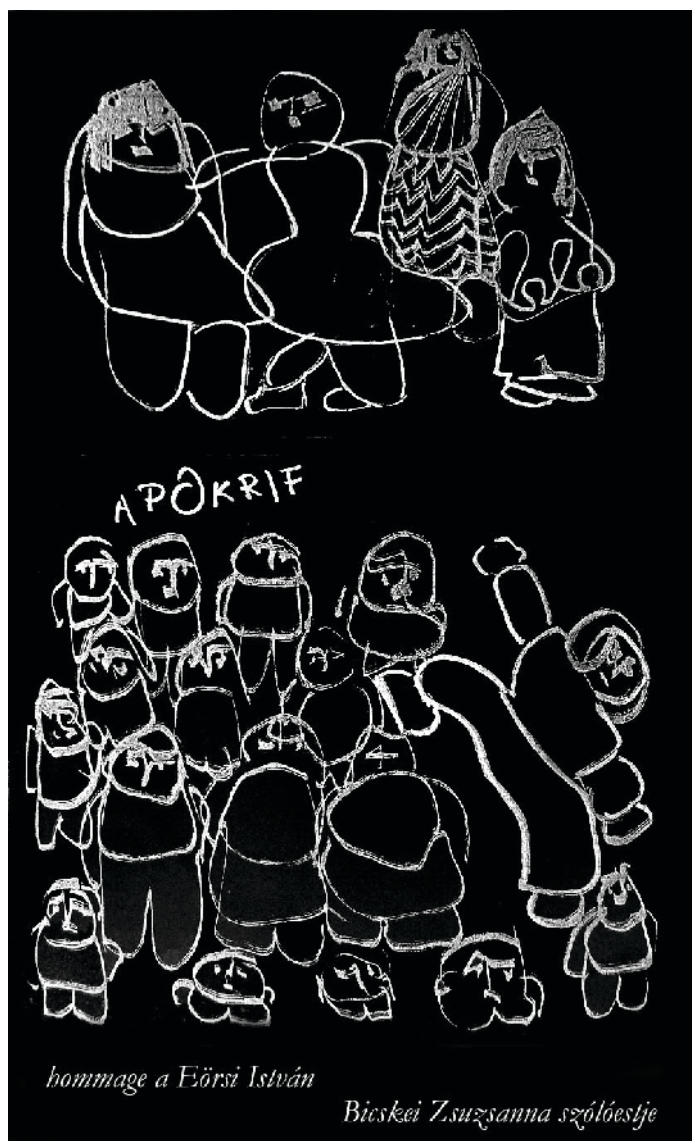

Kultúra és
Tudományok
Minisztériuma

Párttársak:

O vorbă larg răspândită susține că fiecare actor poartă pe cap, în secret, boneta de bufon – simbolul milenar al artei dramatice, care întruchipează dualitatea vizuală a tragediei și comediei. Această dualitate inconfundabilă, proprie actorului, este pentru noi o prezență constantă. E masca. La ea face trimitere nu mai puțin celebra și nemuritoare figură shakespeareană – Yorick, bufonul din „Hamlet” – care ne reamintește mereu această dualitate. Împrumutarea numelui a fost o mișcare genială a lui Aba Sebestyén. Este vorba despre un teatru experimental de mici dimensiuni, unde „spiritul lui Yorick” se manifestă aproape de la sine în spațiile sale unice, neconvenționale. Nu avem de a face cu o reprezentare realistă a lumii. În orice clipă, spațiile adaptabile ne îndeamnă să schimbăm decorurile și în propria minte, sugerând astfel potențialul de schimbare. Astfel, Yorick îndeplinește simultan mai multe funcții: pe de o parte, este spațiul în care se desfășoară cele mai diverse spectacole al căror scop nu prezumă crearea unei iluzii naturaliste, ci mai degrabă alternative credibile ale realității ficționale. În al doilea rând, instituția Yorick este și un spațiu dedicat diverselor experimente și reprezentării, funcționând totodată ca o citadelă culturală a experimentului teatral contemporan (extrem de sugestiv, dacă ținem cont de faptul că își desfășoară activitatea în incinta bastionului unei cetăți medievale, o locație transformată în simbol al misiunii asumate). Un element-cheie în acest proces este constituirea unei echipe stabile și dedicate – mai exact, a unui grup de dramaturgi care susțin activ spiritul experimental. Mai mult, promovând o deschidere semnificativă față de multiculturalism, ei amplifică misiunea Yorick, conferind o reală forță de impact urmăririi constante a acestor obiective. În al treilea rând – fidel vocației sale de pedagog – Aba Sebestyén creează oportunități pentru studenții săi (regizori, actori, scenografi și muzicieni deopotrivă) de a explora acest spațiu unic. Aici rezidă magia: modul în care un spațiu de spectacol atipic – care la prima vedere ar putea părea nepotrivit – poate oferi posibilități atât de vaste, atât pentru artiști, cât și pentru public. Spiritul lui Yorick are puterea de a ne vrăji, de a ne ferma! Aceasta este adevărata magie a lui Yorick, bufonul cu bonetă cu zurgălăi!

Levente Kovács, regizor, profesor universitar

UArtPress

STUDIA ARTIS

Seria de cărți a Școlii Doctorale a
Universității de Arte din Târgu Mureș